

Europeiska unionens officiella tidning

C 320

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

sextioförsta årgången

10 september 2018

Innehållsförteckning

I *Resolutioner, rekommendationer och yttranden*

REKOMMENDATIONER

Rådet

2018/C 320/01	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Belgiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2018	1
2018/C 320/02	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Bulgariens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Bulgariens konvergensprogram 2018	7
2018/C 320/03	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Tjeckiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2018	12
2018/C 320/04	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Danmarks nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Danmarks konvergensprogram 2018	16
2018/C 320/05	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Tysklands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Tysklands stabilitetsprogram 2018	19
2018/C 320/06	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Estlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Estlands stabilitetsprogram 2018	24
2018/C 320/07	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Irlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2018	27
2018/C 320/08	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Spaniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Spaniens stabilitetsprogram 2018	33

SV

2018/C 320/09	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Frankrikes nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Frankrikes stabilitetsprogram 2018	39
2018/C 320/10	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Kroatens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens konvergensprogram 2018	44
2018/C 320/11	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Italiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2018	48
2018/C 320/12	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Cyperns nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Cyperns stabilitetsprogram 2018	55
2018/C 320/13	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Lettlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Lettlands nationella stabilitetsprogram 2018	60
2018/C 320/14	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Litauens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Litauens stabilitetsprogram 2018	64
2018/C 320/15	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Luxemburgs nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2018	68
2018/C 320/16	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Ungerns nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2018	72
2018/C 320/17	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Maltas nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Maltas stabilitetsprogram 2018	76
2018/C 320/18	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Nederländernas nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Nederländernas stabilitetsprogram 2018	80
2018/C 320/19	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Österrikes nationella reformprogram 2018, med avgivande av rådets yttrande om Österrikes stabilitetsprogram 2018	84
2018/C 320/20	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Polens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Polens konvergensprogram 2018	88
2018/C 320/21	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Portugals nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2018	92
2018/C 320/22	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Rumäniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Rumäniens konvergensprogram 2018	98
2018/C 320/23	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Sloveniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Sloveniens stabilitetsprogram 2018	103

2018/C 320/24	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Slovakiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2018 107
2018/C 320/25	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Finlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Finlands stabilitetsprogram 2018 112
2018/C 320/26	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Sveriges nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2018 116
2018/C 320/27	Rådets rekommendation av den 13 juli 2018 om Förenade kungarikets nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Förenade kungarikets konvergensprogram 2018 119

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

REKOMMENDATIONER

RÅDET

RÅDETS REKOMMENDATION

av den 13 juli 2018

om Belgiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Belgiens stabilitetsprogram 2018

(2018/C 320/01)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Belgien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.

- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Belgien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna 1–3, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Belgien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Belgien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽¹⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 27 april 2018 lade Belgien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽²⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Belgien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. I sitt stabilitetsprogram för 2018 planerar regeringen en stegvis förbättring av saldot i de offentliga finanserna från ett underskott på 1,0 % av BNP 2017 till ett överskott på 0,1 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. en balanserad budget i strukturella termer, planeras att uppnås 2020. Det omräknade strukturella saldot ⁽³⁾ tyder dock fortfarande på ett underskott på 0,2 % för 2020. Efter ett toppvärde på nästan 107 % av BNP för 2014 och en minskning till cirka 103 % av BNP för 2017 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 94,6 % till 2021 enligt 2018 års stabilitetsprogram. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Samtidigt har man inte tillräckligt noggrant beskrivit de åtgärder som krävs för att stödja de planerade underskottsmålen från och med 2019, vilket enligt kommissionens vårprognos 2018 bidrar till den prognosticerade försämringen av det strukturella saldot 2019 vid oförändrad politik.
- (7) Den 23 maj 2018 utfärdade kommissionen en rapport enligt 126.3 i EUF-fördraget, eftersom Belgien 2017 inte hade gjort tillräckliga framsteg med att iaktta riktmärket för skuldminskning. Efter en bedömning av alla relevanta faktorer och eftersom det i nuläget inte finns ett tillräckligt robust underlag för att det ska gå att dra slutsatsen att det föreligger en betydande avvikelse i Belgien för 2017 och för 2016 och 2017 tillsammans, kunde kommissionen i rapporten inte helt avgöra om skuldkriteriet som det definieras i fördraget och i rådets förordning (EG) nr 1467/97 ⁽⁴⁾ har iakttagits eller inte. Kommissionen kommer att göra en ny bedömning av iakttagandet av riktmärket för skuldminskning på grundval av retroaktiva uppgifter 2018 som ska meddelas våren 2019.
- (8) I stabilitetsprogrammet för 2018 anges att budgetkonsekvenserna av de säkerhetsrelaterade åtgärderna är betydande under 2017 och man lämnar uppgifter som styrker dessa extra budgetkostnaders art och omfattning. Enligt kommissionen uppgick de berättigade extra utgifterna under 2017 till 0,02 % av BNP för de

⁽¹⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽³⁾ Det konjunkturrensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den vedertagna metoden.

⁽⁴⁾ Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGL L 209, 2.8.1997, s. 6).

säkerhetsrelaterade åtgärderna. Bestämmelserna i artiklarna 5.1 och 6.3 i förordning (EG) nr 1466/97 gör det möjligt att ta hänsyn till dessa extra utgifter, eftersom det allvarliga terroristhotet är en ovanlig händelse som har stor inverkan på Belgiens offentliga finanser och eftersom hållbarheten inte äventyras av att man tillåter en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan för att nå det medelfristiga budgetmålet. Därför har den efterfrågade anpassningen på väg mot det medelfristiga budgetmålet för 2017 sänkts för att ta hänsyn till de extra kostnaderna.

- (9) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Belgien att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt ⁽¹⁾ inte överskrider 1,6 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,6 % av BNP. Samtidigt påpekades det att bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och den påföljande bedömningen av 2018 års budgetutfall kommer att behöva ta vederbörlig hänsyn till målet att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i Belgiens offentliga finanser. På grundval av kommissionens bedömning i samband med yttrandet om Belgiens utkast till budgetplan för 2018 av hur stark återhämtningen i Belgien är, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna, behöver inga ytterligare aspekter i det avseendet beaktas. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen mot det medelfristiga budgetmålet 2018 och under 2017 och 2018 tillsammans.
- (10) Mot bakgrund av Belgiens offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 0,4 % bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 1,8 % av BNP under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Om politiken förblir oförändrad finns det risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019 och under den sammantagna perioden 2018–2019. Belgien förväntas vid första anblicken inte iaktta skuldkriteriet 2018 och 2019. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 för att det ska gå att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Det skulle vara klokt att använda oförutsedda intäkter för att ytterligare minska den offentliga skuldkvoten.
- (11) De offentliga finansernas hållbarhet är en fortsatt utmaning. Pensionsreformerna som antogs 2015 är ett viktigt steg för att ta itu med riskerna med koppling till de långsiktiga konsekvenserna av den åldrande befolkningen, men ändå tyder 2018 års åldranderapport på att de väntade ökningarna av de långsiktiga åldersrelaterade utgifterna för både pensioner och långvarig vård och omsorg kommer att bli ännu högre än man tidigare trott. Pensionsutgifterna väntas öka med 2,9 procentenheter av BNP till 2070, jämfört med en ökning på 1,3 procentenheter till 2060 (och en minskning med 0,1 procentenheter av BNP i genomsnitt i unionen) i den tidigare uppdateringen. I det avseendet kan ett fullständigt genomförande av regeringens reformfärdplan bidra till att åtgärda riskerna. Dessutom ska utgifterna för långvarig vård och omsorg enligt prognoserna öka från en nivå som redan är högre än unionssnittet på 2,3 % av BNP till 4,0 % av BNP till 2070. Genom att minska fragmenteringen av hur den långsiktiga vården och omsorgen är organiserad, vilket är en följd av en fördelning av behörigheter på olika förvaltningsnivåer, är det möjligt att effektivisera utgifterna på området.
- (12) Verklig budgetsamordning är viktigt i ett federalt land som Belgien där en stor andel av makten över utgifterna har förts över till regionala och lokala myndigheter. För att förbättra den inhemska samordningen och genomföra den finanspolitiska delen av fördraget om stabilitet, samordning och styrning inom Ekonomiska och monetära unionen (finanspakten) ingick den federala regeringen och regionernas och gemenskapernas regeringar 2013 ett samarbetsavtal med målet att lägga fast övergripande och individuella fleråriga finanspolitiska planer som ska övervakas av det höga finansrådet. En överenskommelse om individuella budgetmål som ska nås till 2020 har nåtts, vilket är ett positivt steg. Det finns dock fortfarande ingen formell överenskommelse om årliga budgetmål för alla myndighetsnivåer. Framsteg har gjorts när det gäller tillräckliga garantier för det höga finansrådets oberoende.
- (13) Det går att ge utgiftsbegränsning en viktigare roll i konsolideringen av de offentliga finanserna. De totala offentliga utgifternas andel av BNP ligger över genomsnittet i euroområdet. Trots de offentliga investeringarnas potential att stimulera tillväxten på lång sikt är de låga med europeiska mått mätt, särskilt i förhållande till de totala offentliga utgifterna. Inte nog med att den offentliga kapitalstocken är liten, den offentliga infrastrukturen

(¹) De offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

har också förfallit. Utgiftsöversyner kan bidra till en smartare fördelning av utgifterna och stödja en tillväxtvänlig konsolidering. På regional nivå är det bara Flandern som tänker införa en utgiftsöversynsmodell för sin budgetprocess. Ingen administrativ nivå i Belgien är för närvarande bunden av inhemska utgiftsregler med undantag för taket för hälso- och sjukvårdsutgifter. Det står i motsats till det ökande antal sådana regler som antas i unionen och förhindrar en utgiftsbaserad konsolidering av de offentliga finanserna. Dessutom investeras inte inbetalningarna till det belgiska insättningsgarantisystemet i en separat portfölj med tillgångar med låg risk.

- (14) Fördelningen av tillgångar och skulder bland de belgiska hushållen visar att det finns vissa svaga punkter, trots deras övergripande gynnsamma förmögenhetsställning. Under lång tid har bostadspriserna ökat snabbare än hushållens disponibla inkomster samtidigt som hushållens stadigt ökande skuldsättning har gjort hushållens ekonomiska läge bräckligare. En makrotillsynsåtgärd, främst inriktad på banksektorns motståndskraft, vidtogs i april 2018 för att ta itu med de ökande systemriskerna med koppling till bostadsfastighetssektorn. I framtiden skulle den nationella ramen för beslut i makrotillsynsfrågor kunna förbättras för att öka makrotillsynsmyndighetens förmåga att i god tid sätta in makrotillsynsinstrument. Bostadspriserna verkar för närvarande vara något övervärderade.
- (15) Såsom framhölls i rekommendationen för euroområdet, är kampen mot aggressiv skatteplanering viktig för att förhindra snedvridningar av konkurrensen mellan företag, sörja för rättvis behandling av skattebetalarna och trygga de offentliga finanserna. Spridningseffekter av skattebetalarnas aggressiva skatteplaneringsmetoder mellan medlemsstaterna kräver att de nationella strategierna samordnas för att komplettera unionslagstiftningen. Det tidigare systemet med avdrag för fiktiv ränta på eget kapital har ersatts av ett progressivt system. Det nya systemet, som delar en progressiv bas med den avsättning för tillväxt och investeringar som föreslås för den gemensamma bolagsskattebasen, kommer att begränsas till ett stegvis ökande eget kapital som beräknas på basis av ett femårsgenomsnitt. Den här förändringen är tänkt att bidra till att göra bolagsskatteformen budgetneutral, samtidigt som den ska lösa problemet med att systemet skulle kunna användas för aggressiv skatteplanering. Dessutom ska den rätta till skevheter mellan låne- och egenfinansiering. Ett orosmoment har varit att det inte fanns några särskilda regler mot skatteflykt, men nu håller en reform av regelverket mot skatteflykt att förberedas. Det är ett positivt steg. Reformen kommer att följas noggrant för att säkerställa att de nya reglerna tar upp alla relevanta former av missbruk. På grundval av den senaste tidens samtal kommer kommissionen att fortsätta den konstruktiva dialogen för att bekämpa skattebetalarnas aggressiva planeringsmetoder.
- (16) Den senaste tidens ekonomiska tillväxt har skapat många nya jobb. Sysselsättningsökningen var robust under 2017 och arbetslösheten ligger nu nära nivån före krisen. När det gäller förvärvsfrekvensen i befolkningen mellan 20 och 64 år (68,5 % för 2017) är Belgien inte på rätt väg när det gäller att uppnå sitt Europa 2020-mål på 73,2 %. Framstegen är begränsade när det gäller missgynnade gruppers deltagande på arbetsmarknaden, eftersom inaktivitet och arbetslöshet i hög grad är koncentrerade till lågutbildade, personer med invandrabakgrund och äldre arbetstagare, vilket tyder på att både strukturella och grupp-specifika faktorer hindrar integrationen på arbetsmarknaden. I synnerhet har personer med invandrabakgrund, som utgör en stor andel av befolkningen i arbetsför ålder, ogynnsamma resultat på arbetsmarknaden och är alltså en stor outnyttjad resurs för arbetsmarknaden. Under 2016 var förvärvsfrekvensen bland personer födda utanför EU 49,1 %, vilket är mer än 20 procentenheter lägre än för inrikes födda (skillnaden är än mer uttalad för kvinnor). Aktiveringsåtgärder skulle kunna hjälpa människor med missgynnad bakgrund, men vissa omständigheter tyder på att sådana åtgärder inte är lika effektiva för alla befolkningsgrupper. Vissa åtgärder har vidtagits för att integrera nyanlända och bekämpa diskriminering, men samordningen är bristfällig mellan olika politikområden och politiska nivåer när det gäller att integrera människor med invandrabakgrund på arbetsmarknaden. De stora regionala skillnaderna på arbetsmarknaden består.
- (17) Trots insatserna för att minska skattekillen på arbete, är incitamenten för att inte arbeta stora för vissa grupper, t.ex. ensamstående med genomsnittslön och den andra inkomstagaren. Trots åtgärder var skattekillen för ensamstående med genomsnittslön en av de största i unionen 2016. Arbetslöshetsfällan för låginkomsttagare (67 % av genomsnittslönen för ensamstående) är också en av unionens största. Betydande negativa skatteincitament för den andra inkomstagaren – främst kvinnor – består.
- (18) Vakansgraden är bland de högsta i unionen, vilket tyder på stora kompetensglapp som bland annat härrör från låg rörlighet och, särskilt i den tvåspråkiga Brysselregionen, otillräckliga språkkunskaper. Deltagandet i livslångt lärande är lågt. Det är viktigt att enskilda och arbetsgivare engagerar sig i kontinuerligt livslångt lärande för att människor ska kunna klara av övergångar på arbetsmarknaden.

- (19) Vissa framsteg har gjorts när det gäller lika möjligheter att delta i utbildning och yrkesutbildning av kvalitet då den flamländska och den franskspråkiga gemenskapen steg för steg reformerar skolan. Trots i genomsnitt goda resultat i internationella jämförelser råder sedan länge ojämlikhet inom den högre utbildningen. Utbildningsresultat för 15-åriga elever visar på stora variationer med koppling till socioekonomisk bakgrund och invandringsstatus. Skillnaderna i resultat mellan den flamländska och den franskspråkiga gemenskapen och underrepresentationen av missgynnade grupper bland dem som når toppresultat inom naturvetenskap, läsning och matematik är oroande. Stora skillnader i resultat mellan skolor går hand i hand med ojämlika utbildningsmöjligheter. Andelen utexaminerade från högre utbildning är hög. Trots detta råder en ojämlik tillgång till utbildning av god kvalitet, kompetensunderskott och regionala skillnader. Andelen utexaminerade inom vetenskap, teknik och matematik är en av de lägsta i unionen och brister på dessa ämnesområden kan bli ett stort hinder för tillväxt och innovation. Lärarbristen är ett växande problem, men det går ändå långsamt med reformer av lärarutbildningen. Vidareutbildningen av lärare behöver anpassas. Både den flamländska och den franskspråkiga gemenskapen har inlett större reformer av sina utbildningssystem. Enligt planerna ska reformerna genomföras under åtminstone de kommande tio åren. Men i slutet av 2017 fattade Flandern beslut om att skjuta upp vissa viktiga åtgärder som rör dessa reformer med ett år. Vilken effekt reformerna och åtgärderna får kommer i hög grad bero på hur de faktiskt genomförs och följs upp.
- (20) Det har bara gjorts begränsade reformer för att ta itu med det restriktiva regelverket för tjänster. Flandern har avskaffat etableringslagen för ett visst antal hantverksyrken. Regleringen är ändå hård för vissa reglerade yrken. Konkurrensen är därför måttfull inom de här branscherna med få nya företag på marknaden. Inom byggbranschen gäller övergripande tillståndssystem för att få verka på bygg- och anläggningsmarknaden och bygglovsprocessen är komplex trots de åtgärder som vidtagits på senare år. Omsättningstakten i den belgiska byggbranschen är mycket lägre än unionsgenomsnittet, vilket kan tyda på att branschen lider av otillräcklig konkurrens. Det påverkar också slutförandet av viktiga infrastrukturprojekt. Det finns också stora restriktioner inom järnvägs- och vägtransporttjänsterna. Orsaken till den låga produktionsökningen i den belgiska ekonomin är främst låg produktivitetsokning inom tjänstesektorn. Regelhinder har också negativa spridningseffekter på användarna av de här tjänsterna, särskilt inom tillverkningssektorn. Mer långtgående strukturreformer i viktiga tjänstesektorer skulle bidra till att få fart på produktionsökningarna, som är nödvändiga för att säkerställa framtida tillväxt och de offentliga finansernas hållbarhet.
- (21) Begränsade framsteg har också gjorts när det gäller att förbättra detaljhandels funktion. Trots de nya reformerna tynger regelhindren fortfarande sektorns resultat och hindrar investeringar. Priserna i många varukategorier fortsätter att vara högre än i grannländerna. Det krävs mer insatser för att göra företagsklimatet konkurrenskraftigt och investeringsvänligt så att konsumenterna får ett större utbud av varor till lägre priser. I april 2018 lade kommissionen fram bästa praxis för att hjälpa medlemsstaterna att reformera detaljhandeln.
- (22) Företagandet i Belgien är lågt, trots vissa reformer på senare år och nya åtgärder vars effekter ännu inte kan bedömas. Dynamiken i näringslivet är liten, då nyföretagandet är bland de lägsta i EU, mycket lägre än unionsnittet, samtidigt som få företag läggs ner. Dessutom är den administrativa bördan för företag stor och kännetecknas av komplicerade förfaranden och låg rättslig förutsägbarhet.
- (23) Belgien ligger i mitten när det gäller digitala offentliga tjänster. I kontrast till landets goda ställning när det gäller utvecklingen av den digitala ekonomin, har man bara medelmåttliga resultat när det gäller digitala offentliga tjänster. Belgiens federala struktur är en särskild utmaning för enhetliga e-förvaltningstjänster som omfattar hela landet. Skilda system som inte nödvändigtvis är samverkande skapar friktionsförluster. Allvarliga farhågor kvarstår när det gäller rättsväsendet, särskilt när det gäller försenade åtgärder, digitalisering och tillförlitlighet, jämförbarhet och enhetlighet hos uppgifter från domstolarna. Initiativ för att digitalisera vissa domstolstjänster i alla domstolar, t.ex. e-brevlådor eller e-inlämning, är försenade. Men så länge som det enhetliga kodningssystemet inte tillämpas i alla domstolar, kommer uppgifter om domstolsförfarandenas effektivitet inte vara helt tillförlitliga och jämförbara.
- (24) Trots den senaste tidens reformer är det belgiska skattesystemet fortfarande komplicerat. Reformen av bolagsskatten kommer att sänka de lagstadgade skattesatserna och bidra till att förenkla systemet. Dock finns många undantag och snedvridande incitament kvar, vilket den uppgående trenden för antalet skattelättnader visar. Möjligheten att lägga om skatterna till mer tillväxtvänliga baser kan användas mer. Intäkter från miljöskatter är

fortfarande bland de lägsta i unionen. Det finns alltså stora möjligheter för en verklig grön skatteväxling som bland annat åtgärdar den gynnsamma behandlingen av förmånsbilar, som bidrar till luftföroreningar, trafikstockningar och utsläpp av växthusgaser.

- (25) Inga större framsteg har gjorts när det gäller att hantera trafikstockningarna. Trafiksystemet lider av otillräckliga offentliga investeringar i infrastruktur, snedvridande skatteförmåner och brist på konkurrens i transportsektorn, vilket orsakar stora trafikproblem och hämmar produktivitetsoökningen. Trafikstockningarna blir värre för varje år och de avskräcker utländska investeringar och leder till höga sociala, ekonomiska och miljömässiga kostnader. Det mest brådskande är att bygga färdigt och modernisera järnvägs- och väginfrastrukturen, särskilt i och runt Antwerpen och Bryssel. Det finns också stora begränsningar inom järnvägs- och vägtransporttjänsterna. Myndigheterna kan uppmuntra en mer effektiv användning av befintlig infrastruktur och en omställning från individuella transporter till kollektiva och miljövänligare alternativ.
- (26) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Belgiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Belgien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Belgien utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (27) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Belgien att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt inte överskrider 1,8 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Använda oförutsedda intäkter för att påskynda minskningen av den offentliga skuldkvoten. Fullfölja de planerade pensionsreformerna och tygla den väntade utgiftsökningen för långvarig vård och omsorg. Slutföra genomförandet av 2013 års samarbetsavtal för att samordna finanspolitiken på alla myndighetsnivåer. Förbättra effektiviteten och sammansättningen av de offentliga utgifterna på alla myndighetsnivåer för att skapa utrymme för offentliga investeringar, framför allt genom att genomföra utgiftsoversyner.
2. Undanröja avskräckande åtgärder för arbete och effektivisera de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna, främst för lågutbildade personer, människor med invandrarbakgrund och äldre arbetstagare. Fullfölja utbildningsreformerna, bland annat genom att främja likabehandling och genom att öka andelen utexaminerade inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik.
3. Sänka den lagstiftningsmässiga och administrativa bördan för att stimulera företagandet och öka konkurrensen inom tjänstesektorn, särskilt detaljhandeln, bygg och anläggning och de fria yrkena. Ta itu med de växande transportproblemen, särskilt via investeringar i ny och befintlig transportinfrastruktur och genom att stärka incitamenten att använda kollektivtrafik och transporter med låga utsläpp.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Bulgariens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Bulgariens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/02)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Bulgarien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Bulgarien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Bulgarien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Bulgarien har makroekonomiska obalanser. Det förekommer sårbarheter i finanssektorn i kombination med hög skuldsättning och nödlidande lån i företagssektorn, och samtidigt har arbetsmarknaden inte anpassat sig fullständigt.

⁽¹⁾ EUT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (3) Den 19 april 2018 lade Bulgarien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt. Bulgariens nationella reformprogram för 2018 omfattar såväl kortsiktiga som långsiktiga åtaganden och behandlar även utmaningarna i landsrapporten för 2018. I synnerhet aviseras åtgärder för att stärka tillsynen över banker och andra företag, förbättra insolvensregelverket och motverka andra svagheter som uppdagades vid stresstesterna 2016. Det innehåller också åtgärder för att stärka skatteuppbörden och tackla den svarta ekonomin, målinriktade de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna bättre, öka det sociala skyddet och ta itu med olika utmaningar på områdena hälso- och sjukvård samt utbildning. Sammantaget skulle ett verksamt genomförande av det nationella reformprogrammet för 2018 stödja korrigeringen av obalanser.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Bulgarien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Enligt konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen att gå från ett samlat överskott på 0,9 % av BNP 2017 till en balanserad budget 2018 och ett överskott på 0,3 % av BNP 2019, 0,5 % 2020 och 0,2 % 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1 % av BNP – räknar man med att uppfylla med marginal under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet för 2018 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka gradvis från 25,4 % av BNP 2017 till 19,4 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot stanna på plussidan men sjunka från 0,9 % av BNP 2017 till 0,5 % av BNP 2018 och sedan ligga kvar på samma nivå 2019. Det strukturella saldot förväntas således hålla sig över det medelfristiga budgetmålet båda åren. Sammantaget anser rådet att Bulgarien kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019.
- (6) Att öka finanspolitikens effektivitet är av yttersta vikt. Skatteintäkterna och skattedisciplinen är bättre, men snarare till följd av bättre ekonomiska utsikter än av bättre skatteförvaltning och skatteuppbörd. Effektiviteten för offentliga utgifter är mycket låg i vissa sektorer. Därför är det viktigt att reformera förvaltningen av de offentliga finanserna, och nuvarande ekonomiska och finanspolitiska förhållanden är särskilt gynnsamma för sådana reformer. De statligt ägda företagens ekonomiska resultat är svaga jämfört med andra länder i regionen och med den privata sektorn, och detta är en källa till osäkerhet och risk för de offentliga finanserna, eftersom fordringar på de företagen utgör eventualförpliktelser. Generellt fortsätter styrningen av de statligt ägda företagen att vara ett problemområde, där man inte uppfyller internationella normer. Vidare är reformer på området mycket viktiga för företagsklimatet.
- (7) Soliditeten i den finansiella sektorn har fortsatt att förbättras trots kvarstående sårbarheter. Andelen nödlidande företagslån är fortfarande hög, även om den har minskat. Kapitalbuffertarna är i medeltal tillräckliga, vilket skapar utrymme för skuldsanering. Märkbara framsteg med att förbättra tillsynen över finanssektorn konstateras, men en del viktiga åtgärder har ännu inte genomförts fullt ut. Att dämpa de återstående risker som är knutna till exponeringen mot närstående parter och förbättra värderingen av tillgångarna är avgörande för att ytterligare stärka balansräkningarna och stärka bankernas och försäkringsbolagens resiliens.
- (8) Verkningslösa insolvensregler hämmar arbetet på att reducera skuldsättningen i den privata sektorn och på att avveckla nödlidande lån. Förfarandena är långdragna och återvinningsgraden är låg. Vissa inslag för att få regelverket att fungera saknas fortfarande, i synnerhet regler för att skriva av skulder och ge företagare en andra

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

chans inom rimlig tid efter konkursen. Eftersom det saknas uppgiftsinsamling och lämpliga kontrollverktyg, går det inte att bedöma ändamålsenligheten hos vare sig äldre eller nyare förfaranden, vilket även gäller förfaranden för omstrukturering av företag.

- (9) Mycket arbete är fortfarande odeklarerat, vilket inverkar kraftigt på skatteintäkter, arbetsförhållanden och inkomstens tillräcklighet efter pensionering. Bulgarien har nyligen vidtagit ett antal åtgärder inriktade på att förbättra situationen. De omfattar endagskontrakt inom jordbruket, förbättrat samarbete mellan skatte- och arbetsmarknadsmyndigheterna samt ökade insatser på att skapa insikt om de negativa konsekvenserna för arbetstagarna. Resultaten kommer att bero på hur verksamt de genomförs. Det är viktigt med en snabbare övergång till formell ekonomi för att uppnå inkluderande tillväxt och säkerställa skäligen arbetsförhållanden för alla.
- (10) Arbetsmarknaden har blivit bättre, men utmaningar kvarstår. Sysselsättningsgraden har nått nivåerna från före krisen, och arbetslösheten ligger under genomsnittet i unionen. Men den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden ger inte samma fördelar till hela befolkningen i arbetsför ålder. Långtidsarbetslösa, unga som varken arbetar eller studerar, romer och personer som bor i fattiga regioner eller på landsbygden har fortfarande mycket svårt att komma in på eller tillbaka till arbetsmarknaden. Att befolkningen blir äldre och krymper, i kombination med en sysselsättningsgrad under genomsnittet i unionen, leder till brist på arbetskraft och kompetens, vilket försvagar de ekonomiska utsikterna på längre sikt. Det vore därför befogat med stärkt fokus på kompetenslyft och utbildning. Det borde gå att få fler i arbete och förbättra anställbarheten med en blandning av ändamålsenliga uppsökande åtgärder, aktiva arbetsmarknadsåtgärder och sociala förmåner.
- (11) När det gäller skillnader i inkomst och tillgång till tjänster (utbildning, hälso- och sjukvård samt boende) liksom risken att drabbas av fattigdom eller social utestängning ligger Bulgarien bland de högsta i unionen. Två femtedelar av befolkningen riskerade 2016 att drabbas av fattigdom eller social utestängning, och inkomsterna i de rikaste 20 % av hushållen var nästan åtta gånger så höga som i de fattigaste 20 %. Anslagen till socialt skydd är låga, inbegripet det allmänna systemet för minimiinkomst, som har begränsad dels omfattning och tillräcklighet, dels effekt på fattigdom och ojämlikhet. En objektiv beräkningsmodell för att justera förmånsnivåerna saknas. Trots den senaste tidens förbättringar är det sociala biståndet och minimipensionerna inte tillräckligt stora, ger det sociala trygghetssystemet inte tillräckligt stöd till de mest utsatta eller missgynnade grupperna, t.ex. romer, barn, äldre, personer med funktionsnedsättning och personer på landsbygden. Socialtjänstens insatser är fortfarande svaga, och integreringen med arbetsförmedlingstjänster och annan typ av stöd är ofullständig.
- (12) Minimilönen sätts utan någon tydlig och transparent mekanism, och andelen arbetstagare med minimilön har mer än fördubblats under de senaste sex åren. På grund av att en sådan mekanism saknas kan det bli svårare att uppnå en god balans mellan målen hög sysselsättning och god konkurrenskraft, med bibehållen skälig ersättning för arbete. Detta skapar dessutom osäkerhet som kan inverka negativt på förutsägbarheten i näringslivet. Regeringen har lagt fram förslag på en lönesättningsmekanism för minimilön för att åtgärda bristen. Arbetsmarknadens parter är dock oeniga på denna punkt. I budgetprognosen har regeringen vidare planerat öknings av minimilönen fram till 2020. Bulgarien ratificerade 2018 Internationella arbetsorganisationens konvention om fastställande av minimilöner. Detta kan vara en bra utgångspunkt för att fastställa en objektiv mekanism.
- (13) Begränsad tillgång till hälso- och sjukvård på grund av låga offentliga utgifter, ojämn fördelning av begränsade resurser och låg täckningsgrad för sjukförsäkringen är fortfarande en stor utmaning. Den låga nivån på de offentliga anslagen måste kompenseras med stora utgifter för den enskilde, främst i form av patientavgifter. Andelen bulgarer utan sjukförsäkring är hög i förhållande till andelen i de flesta av medlemsstaterna. Skillnaderna i hur läkarna är fördelade på distrikten och det låga antalet sjuksköterskor är fortfarande problem. Men en positiv sak är att antalet läkare som lämnar Bulgarien har sjunkit på senare tid. Sådana insatser som den nationella hälso- och sjukvårdstrategin bör användas till att tackla svagheterna.
- (14) Trots den senaste tidens åtgärder för att modernisera utbildningssystemet är utbildningsresultaten låga och starkt påverkade av socioekonomisk status. Barn från mindre gynnade familjer, särskilt romer, har inte likvärdiga utbildningsmöjligheter. Många lämnar skolan tidigt, och det får negativa följder längre fram i livet för anställbarhet och möjligheter att få ett arbete. Det är fortfarande en utmaning att tillhandahålla inkluderande,

grundläggande kvalitetsutbildning i etniskt blandade förskolor, skolor och klasser. Läroplansreformen är inriktad på att förbättra utbildningsresultat och digital kompetens. Men den digitala kompetensen är fortfarande bland de lägsta i unionen och varierar mellan olika socioekonomiska grupper. Trots den senaste tidens åtgärder är yrkesutbildningen fortfarande inte tillräckligt anpassad till arbetsmarknadens behov. En reform av den högre utbildningen är på gång, men det är svårt att angripa kompetensbrister förorsakade av skev fördelning av utexaminerade på ämnesområden. Få deltar i vuxenutbildning, trots ett stort behov av höjd kompetens. Mot bakgrund av att lärarkåren åldras har åtgärder för att hantera kommande lärarbrist påbörjats. Lärarutbildningarna har blivit bättre den senaste tiden, men ytterligare förstärkning krävs.

- (15) Många av de åtgärder som ingår i den nationella strategin för offentlig upphandling har införts. De nationella myndigheterna bör lägga mer arbete på att genomföra dem verksamt. Enligt näringslivet och icke-statliga organisationer är handläggningen av offentliga upphandlingar redan på väg att bli bättre. Men öppenhet och korruption är fortfarande orosmoment. Att man allt oftare använder sig av direktupphandling och att det så många gånger bara kommer in ett anbud är omständigheter som kan skada systemets öppenhet och effektivitet allvarligt. Den första oberoende utvärderingen av de nya kontrollfunktionerna vid byrån för offentlig upphandling pågår. Återkommande utvärderingar behövs för att ytterligare optimera byråns kontrollfunktioner. De återstående kompetensproblemen i den offentliga förvaltningen, även på kommunal nivå, kräver ytterligare insatser inriktade på professionalisering och standardisering samt att man allvarligt överväger möjligheterna med inköpscentraler. Aggregering av efterfrågan kan också förbättra effektiviteten och innebära besparingar i upphandlingssystemet för hälso- och sjukvårdssektorn. Det krävs fortfarande tankearbete på hur man ska förhindra att viktiga offentliga projekt blir försenade.
- (16) Strukturella brister och stor fragmentering i systemet för forskning, utveckling och innovation inskränker verksamhetens bidrag till produktivitet och tillväxt. Tillverkningsdomineras fortfarande av teknik på en låg nivå, och innovationsverksamheten är mycket liten. Anslagen till forskning och utveckling är anmärkningsvärt små både från det offentliga och från näringslivets sida. De långsamma reformerna bromsar övergången till ett innovationsinriktat system. Det finns visserligen många universitet och forskningsinstitut, men endast ett fåtal producerar vetenskapliga resultat på en hög kvalitetsnivå. Tillämpning och marknadsföring av forskningsresultat fortsätter att vara en stor svaghet. Finansieringssystemet för forskning saknar ansökningsomgångar med konkurrensutsättning, internationell bedömning och resultatbaserad finansiering av forskningsinstitutioner. Offentlig-privat samarbete inom forskning och utveckling är outvecklat. Flaggskeppsinitiativet "Sofia Tech Park" står fortfarande inför ett antal utmaningar, t.ex. följande: ineffektiv styrning, ostadig ledning, underutnyttjad vetenskaplig infrastruktur och bristande långsiktigt finansiellt åtagande från regeringen. Omstrukturering i kombination med effektiv förvaltning och stabila anslag till offentliga forsknings- och innovationsresurser kan ge en optimal effekt på produktiviteten och tillväxten samt kan stödja omställningen av ekonomin mot verksamheter med högre förädlingsvärde i linje med strategin för smart specialisering.
- (17) Företagsklimatet behöver förbättras ytterligare. Ett antal reformer har antagits, men det praktiska genomförandet släpar efter. Företagen har fortfarande problem med korruption, institutionella brister och brist på arbetskraft. Det går långsamt framåt med reformen av den offentliga förvaltningen och med e-förvaltning. Förvaltningen av den offentliga sektorn skulle vinna på bättre insyn, tydligare regler och ett långsiktigt perspektiv. Den sociala dialogen kan vidareutvecklas och bör, när det behövs, stötts av myndigheterna. Brister i infrastrukturen ger låg effektivitet och dåliga resultat för transportsektorn. Passagerartrafiken på järnväg lider av brist på verklig konkurrens. Välriktade och verksamma åtgärder för att minska luftföroreningarna har inte satts i verket.
- (18) Bulgarien fortsatte att reformera rättsväsendet 2017 och ta itu med brister i kampen mot korruption och organiserad brottslighet. Nyvalen till Högsta domstolen bekräftade de positiva effekterna av de konstitutionella och rättsliga reformer som genomfördes under 2015 och 2016. Reformen av strafflagen har antagits för att förbättra lagföringen av korruption på hög nivå, och ytterligare reformer övervägs. En lag antogs i början av 2018 om inrättandet av en ny samlad antikorrupsionsmyndighet för att stärka förebyggande och avskräckande insatser mot korruption på hög nivå. Inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen fortsätter kommissionen att övervaka reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption och organiserad brottslighet i Bulgarien. Därför omfattas de områdena inte av de landsspecifika rekommendationerna för Bulgarien, men de har betydelse för utvecklingen av ett positivt företagsklimat i Bulgarien.

- (19) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Bulgariens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Bulgarien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Bulgarien, utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (20) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Bulgarien väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (21) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och konvergensprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 2 och 3 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Bulgarien att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Förbättra skatteuppbörd och effektiviteten i de offentliga utgifterna, även genom att stärka åtgärderna mot den informella ekonomins utbredning. Uppgradera regelverket för styrning av statligt ägda företag så att det ligger i nivå med internationell bästa praxis.
2. Säkerställa uppföljningsåtgärder påkallade av översynen av den finansiella sektorn och genomföra handlingsplanen för tillsyn med inriktning på att stärka kontroll och stabilitet. Säkerställa lämplig värdering av tillgångar, även bankernas säkerheter, genom att stärka skattnings- och revisionsprocessen. Slutföra reformen av insolvensregelverket och främja en fungerande sekundärmarknad för nödlidande lån.
3. Förbättra missgynnade grupper anställbarhet genom kompetensutveckling och stärka arbetsmarknadsåtgärderna. Förbättra tillgången på inkluderande, grundläggande kvalitetsutbildning, särskilt för romer och andra mindre gynnade grupper. Med ledning av den nationella handlingsplanen för hälso- och sjukvård, förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, även genom att sänka patientavgifterna och ta itu med bristen på sjukvårdspersonal. Införa en genomsynlig modell för regelbunden uppgradering av minimilönen och förbättra dess täckning och tillräcklighet.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Tjeckiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Tjeckiens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/03)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Tjeckien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Tjeckien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Tjeckien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 30 april 2018 lade Tjeckien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för 2018. För att man ska kunna beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Tjeckien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen ett samlat budgetöverskott under 2018-2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1,0 % av BNP – räknar man med att uppfylla med marginal under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet kommer den offentliga skuldkvoten att ligga kvar under 29,9 % av BNP fram till 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Riskerna för budgetmålen verkar i stort sett balanserade, med en förväntad återhämtning av offentliga investeringar och ökning av de lönerna i den offentliga sektorn. Enligt kommissionens vårprognos 2018 förväntas det strukturella saldot minska till ca 0,9 % av BNP 2018 och 0,2 % av BNP 2019 och därmed hålla sig över det medelfristiga budgetmålet. Sammantaget anser rådet att Tjeckien kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019.
- (6) Tjeckien fortsätter att uppvisa medelhöga risker avseende den finanspolitiska hållbarheten på lång sikt. Medan kostnaderna för en åldrande befolkning utgör en utmaning för hälso- och sjukvård och långtidsvård, förändringar i pensionssystemet förtjänar särskild uppmärksamhet. Uppdaterade prognoser för åldersrelaterade utgifter tyder på att en större ökning än vad som anges i 2015 års "åldrande rapport". Pensionsutgifterna väntas öka från 8,2 % av BNP 2016 till 10,9 % av BNP 2070. Denna förväntade högre ökning av pensionsutgifterna beror främst på en begränsning av den lagstadgade pensionsåldern på 65 år. Faktum är att anpassningen av den förväntade livslängden till den lagstadgade pensionsåldern är inte automatisk. I stället ska regeringen se över taket vart femte år, med början 2019. Eftersom det beror på regeringens beslut, tar de nuvarande beräkningarna inte hänsyn till dessa översyner av pensionsåldern. Dessutom är pensionsindexeringen nu mer generös och beaktar 50 % av reallönetillväxten i stället för som tidigare 33 %. Effekterna av dessa förändrade utgifter uppgår till 2 procentenheter av BNP 2070. Ytterligare ändringar som för närvarande diskuteras, såsom en ökning av grundpensionen och högre pensioner för äldre pensionärer, försämrar också hållbarhetsindikatorer. När det gäller de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård väntas dessa öka på lång sikt med 1,1 procentenheter av BNP, vilket är högre än den uppskattade genomsnittliga ökningen på 0,9 procentenheter för unionen. I detta sammanhang finns det tecken på ineffektiv resursanvändning i öppenvård och sjukhusvård.
- (7) En ny lag om finanspolitiskt ansvar infördes i början av 2017 och har avsevärt förstärkt Tjeckiens budgetramverk och medfört inrättandet av ett oberoende finanspolitiskt råd. Ett utkast till lag om oberoende granskningar för närvarande internt kommenterade förfarandet och syftet är att behandla de kvarstående införlivande av rådets direktiv 2011/85/EU⁽²⁾.
- (8) Tjeckiens centralbank kan i makrotillsynssyfte ge rekommendationer för bolånegränser, men dess sanktioneringsbefogenheter är begränsade, eftersom den inte har formellt mandat att verkställa dessa. Medan de tjeckiska bankerna uppfyller vissa gränsvärden på aggregerad nivå, har de inte helt följt den tjeckiska nationalbankens riktlinjer från 2016. Bindande rättsliga begränsningar skulle troligen öka graden av efterlevnad mellan de tjeckiska bankerna och säkerställa finansiell stabilitet samt minska riskerna för låntagare. Ett lagförslag om ändring av lagen om Tjeckiens nationalbank kommer förmodligen att diskuteras av parlamentet under 2018.
- (9) Tjeckien står fortfarande inför utmaningen att förbättra öppenheten och effektiviteten vid offentliga upphandlingar och förebygga korruption. Även om vissa åtgärder har vidtagits för att förbättra ramen för offentlig upphandling, är konkurrensen fortfarande ett problem, eftersom ett enda bud lämnas i nära hälften av alla offentliga upphandlingar. Samtidigt kan införandet av en obligatorisk användning av elektroniska förfaranden ha potential att öka öppenheten och effektiviteten. De tjeckiska myndigheterna har investerat i den statsägda e-upphandlingsplattformen "Nationellt elektroniskt verktyg", som bör bli alltmer användarvänligt och tillförlitligt, utöver de privata plattformar som finns för den tjeckiska marknaden. Det finns fortfarande stort utrymme för att avskaffa administrativa hinder och att utnyttja potentialen med samlad strategisk offentlig upphandling för att få

(1) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Rådets direktiv 2011/85/EU av den 8 november 2011 om krav på medlemsstaternas budgetramverk (EUT L 306, 23.11.2011, s. 41).

bättre valuta för de offentliga medlen. Både centrala och lokala myndigheter har börjat vidta riktade initiativ för att utbilda personal som deltar i upphandlingsförfaranden. Trots gemensamma upphandlingar och expertkunskaper på vissa områden återstår stora utmaningar. Dessutom är korruption och mutor aktuella problem för företag och allmänheten. Flera stora reformer av strategin mot korruption har antagits, medan vissa områden fortfarande inte har behandlats.

- (10) Resultatet av e-förvaltningen är lägre än genomsnittet i unionen, men relevanta rättsliga åtgärder har vidtagits i syfte att säkerställa ökad tillgång och tillgänglighet till dessa tjänster. Vissa storskaliga initiativ väntas införas 2018, men deras framgång kommer att vara beroende av myndigheternas förmåga att öka medvetenheten och tillhandahålla användarvänliga lösningar.
- (11) Vissa administrativa och lagstiftningsmässiga bördor hämmar investeringarna. Dessa bördor rör främst bygglov och skattekomplicitet. Faktum är dock att myndigheterna antog en ändring av bygglagen, som förenklar förfarandet för bygglov genom att ta med miljökonsekvensbedömningen i zonindelningsbeslutet eller i gemensamma planbestämmelser och bygglov. Det är dock oklart om detta också skulle kunna effektivisera förfarandena för stora infrastrukturprojekt, eftersom flera andra tillstånd inte har tagits med i detta gemensamma tillståndssystem. En ändring av gällande lagstiftning om anläggning av transportinfrastruktur håller på att diskuteras i parlamentet. Även om ändringar har gjorts i skattesystemet för att förbättra skatteuppbörden, har skattereglering och skattesatser flyttats allt högre upp på listan över problematiska områden för företagande. Den nya regeringen har tillkännagett tänkbare förändringar i syfte att öka insynen och förenkla skattesystemet, inbegripet pågående arbete med att modernisera lagstiftningen om inkomstskatt. Kostnaderna för att följa lagarna har ökat något och ligger kvar över genomsnittet i unionen. Även om ytterligare skatteinkomster har genererats, har mervärdesskattekontrollen ökat den tid som behövs för att efterleva skattereglerna. Trots det avsevärt minskade antalet timmar för att följa skattelagstiftningen jämfört med tidigare befinner sig Tjeckien fortfarande i den övre delen av skalan. Dessutom skulle de nya sänkta mervärdesskattesatserna kunna öka komplexiteten i systemet för mervärdesskatt, särskilt för små och medelstora företag.
- (12) Den tjeckiska ekonomin går över mot mer kunskapsintensiva verksamheter, men det finns fortfarande ett flertal flaskhalsar som hindrar utvecklingen av ett välfungerande system för forskning och innovation. Ökningen av näringslivets FoU-investeringar är främst pådriven av utländska direktinvesteringar. Inhemska företags FoU-utgifter har sjunkit under de senaste två åren. Trots betydande offentliga FoU-investeringar uppvisar Tjeckien medelmåttiga resultat när det gäller kvaliteten på sin offentliga vetenskapliga bas. Politiska åtgärder har antagits för att skapa band mellan den akademiska världen och näringslivet samt förbättra den offentliga forskningsbasen, men resultaten har hittills varit begränsade och att reformerna är ännu inte fullständigt genomförda. Dessutom är fortfarande styrningen av forsknings- och innovationssystemet fragmenterad.
- (13) Högkvalitativ inkluderande utbildning är av största vikt med tanke på allt fler flaskhalsar på den tjeckiska arbetsmarknaden. Utbildningen fortsätter att påverkas starkt av elevernas socioekonomiska bakgrund. Inkluderande utbildning har ännu inte genomförts fullt ut, särskilt när det gäller romska barn. Brist på kvalificerade lärare, i kombination med de demografiska prognoserna, tyder på att det skulle bli svårare att rekrytera och behålla lärare. Det planerade nya karriärsystemet för lärare, som skulle ha kopplat ihop fortbildning, karriärutveckling och löner, antogs inte av parlamentet. Lärarnas löner är fortfarande låga jämfört med andra arbetstagare med högre utbildning, men ytterligare löneökningar är planerade för de kommande åren. Läraryrket därför fortfarande relativt oattraktivt för begåvade unga människor. Slutligen kommer framgången med reformen för att göra utbildningen mer inkluderande (som infördes 2016 med stöd från Europeiska socialfonden) att vara beroende av tillgången till tillräcklig och hållbar nationell finansiering, ytterligare utbildning för lärare och lärarassistenter samt åtgärder för att öka allmänhetens medvetenhet om fördelarna med utbildning för alla.
- (14) Tjeckien har för närvarande en stark arbetsmarknad. Sysselsättningen har ökat stadigt under de senaste sex åren och arbetslösheten har sjunkit betydligt. Potentialen hos kvinnor, lågutbildade och personer med funktionsnedsättningar är emellertid underutnyttjad. Mot bakgrund av bristen på arbetskraft finns det ett tydligt utrymme för att öka deras deltagande på arbetsmarknaden. Skillnaden i sysselsättning och löner mellan könen är fortfarande hög trots den senaste tidens åtgärder som flexibla föräldraledighet och ökat antal barnomsorgsplatser. Förvärvsfrekvensen bland kvinnor är fortfarande betydligt lägre än bland män. Moderskap har fortfarande en betydande inverkan på arbetsmarknadsdeltagandet, kopplat till den bristande tillgången på barnomsorg till rimliga priser, rätt till lång föräldraledighet, låg användning av flexibla arbetsformer och brist på inrättningar för patienter med långvarigt vårdbehov. Under 2016 var endast 4,7 % av barn under tre år i formell barnomsorg. Även om lågutbildade utgör en liten andel av befolkningen, är sysselsättningsgraden bland dem betydligt lägre än bland medel- och högutbildade. Även sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättningar ligger under genomsnittet i unionen, trots den rekordlåga allmänna arbetslösheten och brist på arbetskraft. Detta skulle kunna

motivera till ett utnyttjande av potentialen hos personer med funktionsnedsättningar. På grund av begränsad kapacitet kan de offentliga arbetsförmedlingarna för närvarande inte ge arbetsökande individanpassat, kontinuerligt stöd. Om de offentliga arbetsförmedlingarna ökar sin uppsökande verksamhet och aktiveringskapacitet, kan det tillsammans med effektiva och riktade aktiva arbetsmarknadsåtgärder och individanpassade tjänster öka dessa gruppers deltagande. Kompetenshöjande initiativ (som även omfattar den digitala färdigheter) skulle kunna förbättra tillträdet till arbetsmarknaden.

- (15) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Tjeckiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års lantsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer som Tjeckien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Tjeckien utan också i vilken utsträckning som de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (16) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Tjeckien förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tjeckien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Förbättra de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, särskilt i pensionssystemen. Åtgärda brister i de offentliga upphandlingsförfarandena, särskilt genom att möjliggöra mer kvalitetsbaserad konkurrens och genom att vidta åtgärder mot korruption.
2. Minska den administrativa bördan för investeringar, bland annat genom att påskynda tillståndsförfaranden för anläggning av infrastruktur. Undanröja flaskhalsar som hindrar forskning, utveckling och innovation, särskilt genom att öka innovationskapaciteten hos inhemska företag. Stärka utbildningssystemens kapacitet att erbjuda inkluderande utbildning av god kvalitet, bland annat genom att främja läraryrket. Gynna sysselsättningen bland kvinnor, lågutbildade och personer med funktionsnedsättningar, bland annat genom att öka de aktiva arbetsmarknadsåtgärdernas effektivitet.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Danmarks nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Danmarks konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/04)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Danmark konstaterades vara en av de medlemsstater som inte skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Danmark offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Danmark hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 24 april 2018 lade Danmark fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽⁴⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.

- (5) Danmark omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Enligt konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen att nå ett samlat underskott på 0,7 % av BNP för 2018 och att fortsätta uppfylla det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP, under hela programperioden fram till 2025. Enligt konvergensprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 35,6 % av BNP under 2018 och fortsätta att sjunka till 34,2 % till 2020, innan den ökar igen till precis under 40 % vid 2025. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt för programperioden. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot uppgå till ett överskott på 0,3 % av BNP 2018 och ett överskott på 0,9 % av BNP 2019, vilket är något högre än målet i konvergensprogrammet för 2018 och det medelfristiga budgetmålet. Sammantaget anser rådet att Danmark kan väntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2018 och 2019.
- (6) Att säkerställa arbetskraftsutbudet i tider av demografiska förändringar och ta itu med framväxande arbetskraftsbrist i vissa sektorer är en förutsättning för hållbar tillväxt i Danmark. Reformen för att fler ska delta i och avsluta yrkesutbildningar och åtgärder för att höja nivån på de digitala färdigheterna kan troligtvis öka utbudet av yrkesutbildade arbetstagare. Dessutom vore åtgärder för att integrera marginaliserade och missgynnade grupper på arbetsmarknaden bra i det här avseendet. Det gäller unga med låg utbildningsnivå, personer med nedsatt arbetsförmåga och funktionsnedsättning och personer med invandrarbakgrund. Nya åtgärder för integration på arbetsmarknaden har börjat genomföras i blygsam skala men verkar förbättra möjligheterna för nyanlända flyktingar. Introduktionen i skolsystemet av barn med invandrarbakgrund är fortfarande en viktig utmaning, eftersom de överlag har sämre skolresultat än andra barn.
- (7) Hög produktivitetstillväxt är grundläggande för att stödja den ekonomiska tillväxten, bevara den höga nivån på välfärden i Danmark och säkerställa landets konkurrenskraft. Trots att Danmarks produktivitet är hög jämfört med andra medlemsstater har produktivitetsökningarna under lång tid mattats av och det finns en rad möjliga hinder för produktivitetsökningarna (som har kartlagts av landets produktivetsråd och konkurrensmyndighet). Svag produktivitet är framför allt utmärkande för tjänster som är inriktade på den inhemska marknaden, där regeringen bara vidtog begränsade åtgärder under 2017 för att öka konkurrensen och där vissa delar, som hypoteksbanker, inte är utsatta för utländsk konkurrens. Den svaga konkurrensen i flera av de tjänstesektorer som är inriktade på den inhemska marknaden (t.ex. detaljhandeln, finanssektorn, distribution av gas, el och vatten, transport och grossistverksamhet med läkemedel) är fortfarande en bromskloss för produktivitet, investeringar och nya jobb.
- (8) Efter flera år med stora bostadsprisökningar har det vuxit fram övervärderingsrisker, särskilt i storstadsområdena. Europeiska systemrisknämnden har utfärdat varningar till åtta medlemsstater, däribland Danmark, och lyft fram sårbarheter på medellång sikt på marknaden för bostadsfastigheter till följd av ökande bostadspriser i kombination med hushållens höga skuldsättning. Hushållen fortsatte att minska sina skulder under 2017, men skuldnivån är ändå bland de högsta i unionen (i procent av BNP) och är enligt kommissionens beräkningar högre än vad som kan motiveras av ekonomiska fundamenta och försiktiga tröskelvärden. Dessutom har andelen hushåll med bolån där lånet i förhållande till inkomsten är mycket hög ökat kraftigt sedan 2013, särskilt i och omkring Köpenhamn. De danska myndigheterna har antagit flera makrotillsynsåtgärder för att ytterligare begränsa riskfylld upplåning (som träder i kraft 2018 och 2020) och har infört en reform av fastighetsskatten (som träder i kraft 2021) för att ta itu med bostadsprisernas regionala obalanser. Kombinationen av mycket höga lån i förhållande till inkomsten, höga skulder som är känsliga för räntehöjningar och potentiellt övervärderade bostadspriser ökar ändå risken för en priskorrigerig som kan skada den reala ekonomin och banksektorn.
- (9) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Danmarks ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Danmark har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Danmark utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

- (10) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Danmark väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Danmark att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Stärka konkurrensen i den inhemskt inriktade tjänstesektorn, till exempel distribution av gas, el och vatten och den finansiella sektorn.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Tysklands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Tysklands stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/05)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011 även rapporten om förvarningsmekanismen, där Tyskland konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Tyskland, i egenskap av medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som den återspeglas i rekommendationerna 1 och 2, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Tyskland offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Tyskland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Tyskland har makroekonomiska obalanser. Det gäller främst ett ihållande och högt överskott i bytesbalansen med gränsöverskridande betydelse som visar att investeringsnivåerna är dämpade i förhållande till sparandet i både den privata och den offentliga sektorn. Överskottet, som främst gäller länder utanför unionen, har minskat något sedan 2016 och tros minska successivt på grund av ökad inhemsk efterfrågan de kommande åren, även om det kommer att förbli historiskt högt så långt prognosen visar. Även om det för närvarande sker en övergång till en tillväxt som bygger mer på inhemsk efterfrågan, är både konsumtionen och investeringarna fortfarande låga räknat som andel av BNP, trots den gynnsamma konjunkturen, de goda finansieringsförhållandena och de infrastrukturinvesteringar som det finns utrymme för i budgeten. Även om ett antal åtgärder har vidtagits för att öka de offentliga investeringarna, har de ännu inte lett till någon trendmässig ökning av de offentliga investeringarna räknat som andel av BNP. Framstegen med att följa rekommendationerna på andra områden är också begränsade.

- (4) Tyskland lade fram sitt nationella reformprogram för 2018 den 30 april 2018 och sitt stabilitetsprogram för samma år den 19 april 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Tyskland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. I stabilitetsprogrammet för 2018 planerar regeringen ett samlat budgetöverskott på mellan 1 och 1,5 % av BNP under perioden 2018–2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – fortsätter att vara uppfyllt med god marginal under hela programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet väntas den offentliga skuldkvoten successivt minska till 53 % av BNP 2021. I stabilitetsprogrammet räknar man visserligen upp och beskriver flera åtgärder som planeras enligt koalitionsöverenskommelsen från mars 2018, till ett belopp av drygt 1,5 % av BNP under perioden 2018–2021, men åtgärderna ingår inte i stabilitetsprogrammets prognoser eftersom de ännu inte har antagits. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser har inte bekräftats av något oberoende organ men är realistiskt ⁽²⁾. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot ligga på ett överskott på omkring 1,2 % av BNP 2018 och 1,0 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Den offentliga skulden förväntas sjunka stadigt. Sammantaget anser rådet att Tyskland kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019. Samtidigt finns det – med bibehållen respekt för det medelfristiga målet – utrymme för att använda finans- och strukturpolitiken till att uppnå en varaktig ökning av de offentliga och privata investeringarna inom bland annat utbildning, forskning och innovation.
- (7) De reala offentliga investeringarna ökade stadigt 2015–2017, eftersom regeringen satsar på ökade investeringar. Men sett som andel av BNP är ökningen av de offentliga investeringarna ändå bara måttlig, och på kommunal nivå släpar investeringarna fortfarande efter med uppskattningsvis 4 % av BNP. Den offentliga kapitalstockens andel av BNP fortsätter att minska till följd av negativa nettoinvesteringar på kommunal nivå (omkring 6 miljarder euro om året 2010–2016). För att åtgärda eftersläpningen av investeringarna på kommunal nivå skulle det krävas ytterligare offentliga investeringar motsvarande 0,3 % av BNP varje år de kommande tio åren. De offentliga investeringarnas andel av den offentliga kapitalstocken, och deras andel av de offentliga utgifterna, ligger under genomsnittet i euroområdet. Visserligen öppnades en serviceenhet till stöd för offentliga investeringar på kommunal nivå 2017, men det krävs ytterligare satsningar för att åtgärda eftersläpningen i investeringar. Tillsammans med det gynnsamma budgetläget visar detta att det finns utrymme för att öka investeringarna på alla förvaltningsnivåer, särskilt på regional och kommunal nivå.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ I förordningen om regeringens ekonomiska prognoser (*Vorausschätzungsverordnung*) från det tyska förbundsministeriet för ekonomi och energi i samråd med det tyska finansministeriet, som träder i kraft i juli 2018, utnämns projektgruppen för gemensamma ekonomiska prognoser (*Gemeinschaftsdiagnose*) till det oberoende organ som ansvarar för att bedöma de ekonomiska prognoserna för stabilitetsprogram och utkast till budgetplaner i enlighet med lagen om ekonomiska prognoser (*Vorausschätzungsgesetz*).

- (8) De offentliga utgifterna för utbildning låg 2016 kvar på 4,2 % av BNP, vilket är lägre än unionsgenomsnittet på 4,7 %. Utgifterna för utbildning och forskning låg kvar på 9,0 % av BNP 2016 och därmed under det nationella målet på 10 %, vilket motsvarar ett investeringsgap på uppskattningsvis omkring 33 miljarder euro. Utbildningsutgifterna har visserligen ökat i reala termer, men investeringarna släpar fortfarande mycket efter. Samtidigt kommer utmaningar som det växande antalet studerande, lärarbristen och den fortsatta utbyggnaden av förskolan och barnomsorgen att kräva ännu mer offentlig finansiering. Ytterligare investeringar i utbildning, forskning och innovation är avgörande för Tysklands potentiella tillväxt.
- (9) Den tyska ekonomins digitalisering går bara långsamt framåt och landet står inför stora utmaningar. När det gäller snabbt internet (nästa generations uppkoppling med en hastighet på upp till 30 Mbit) finns det en uppenbar digital klyfta mellan stad och land (bara 54 % på landsbygden). Tyskland släpar efter när det gäller utbyggnaden av nät för bredband med mycket hög kapacitet (över 100 Mbit). Bara en liten del av Tysklands territorium (7,3 %) har tillgång till fibernät med hög kapacitet jämfört med unionsgenomsnittet på 26,8 %. I stället fortsatte de dominerande etablerade operatörerna med sin tekniska lösning att uppgradera de befintliga kopparkablenäten (*vektorisering*). Många tjänster förutsätter en mycket hög internethastighet, och 2017 upplevde 25,3 % av de tyska företagen att deras internetuppkoppling var för långsam för vad verksamheten egentligen krävde. För låg internethastighet bromsar investeringarna, inte minst från små och medelstora företag, som ofta ligger i stadsnära områden eller på landsbygden. Även när det gäller digitala offentliga tjänster och e-hälsa ligger Tyskland långt under unionsgenomsnittet.
- (10) Företagens investeringar i forskning och utveckling ökar och Tyskland är nära att nå sitt Europa 2020-mål för FoU-intensitet. Men investeringarna är alltmer koncentrerade till storföretagen och tillverkare av medel- och högteknologiska produkter, medan de små och medelstora företagens andel krymper. Man har vidtagit en rad åtgärder för att öka entreprenörsverksamheten, framför allt genom att locka till sig privata riskkapitalinvesteringar. Tysklands riskkapitalmarknad fortsätter dock att vara mindre utvecklad än hos andra internationella innovationsledare.
- (11) Trots vissa förbättringar under senare år är det tyska skattesystemet fortfarande ineffektivt, framför allt för att det är så komplicerat och snedvrider beslut om exempelvis investeringar, finansiering och arbetsmarknadsdeltagande. Tyskland lägger relativt stor tonvikt på direkta skatter för att få intäkter. Det finns potential att minska den snedvridande direkta beskattningen eller att skatteväxla till mindre snedvridande fastighets-, arvs- eller konsumtionsskatter. När det gäller nivån på skatter och sociala avgifter på inkomster från anställning låg Tyskland 2015 på sjätte plats i unionen. Kapitalkostnaderna och den genomsnittliga bolagsskattesatsen, som varierar mellan regionerna, är bland de högsta i unionen (28,2 % sammantaget för hela landet medan genomsnittet i unionen ligger på 20,9 %). På grund av samspelet mellan bolagsskatten, den lokala skatten på näringsverksamhet och solidaritetspåslaget är systemet för bolagsbeskattning komplicerat, medför höga kostnader för skatteförvaltningen och snedvrider investeringarnas nivå och fördelning. Dessutom snedvrider bolagsskatten investeringsbesluten genom den gynnsamma behandlingen av lånefinansiering. Tysklands gynnsamma behandling av lånefinansiering är den sjunde högsta i unionen. Genom att sänka kapitalkostnaderna för eget kapital skulle man kunna stärka de privata investeringarna och den relativt underutvecklade riskkapitalmarknaden. Dessutom är bestämmelserna om förlustutjämning framåt fortfarande relativt stränga och begränsar beloppet till 60 % av den beskattningsbara inkomsten per år.
- (12) Särskilt när det gäller företagstjänster, reglerade yrken och administrativa formaliteter för tjänster över gränserna är den tyska regleringen mycket restriktiv. De viktigaste restriktionerna gäller bland annat rättslig form och aktieinnehav. Företagsdynamiken i de viktigaste sektorerna för företagstjänster, t.ex. jurist-, revisors-, arkitekt- och ingenjörstjänster, ligger under unionsgenomsnittet, samtidigt som bruttomarginalerna i dessa sektorer ligger över genomsnittet, vilket tyder på ett lågt konkurrenstryck. Eftersom tjänsterna har en mellanhandsfunktion skulle en mindre restriktiv tjänstereglering öka produktiviteten i tjänsteintensiva industrier nedströms.
- (13) Den tyska arbetsmarknaden har varit mycket stark. Under fjärde kvartalet 2017 sjönk arbetslösheten till en rekordlåg nivå på 3,6 % och sysselsättningen nådde 79,8 %. Ungdomsarbetslösheten är bland unionens lägsta (6,8 % 2017). Det råder allt större brist på kvalificerad arbetskraft i Tyskland medan vissa gruppernas arbetsmarknadspotential förblir underutnyttjad. Andelen människor som arbetar deltid, särskilt kvinnor och arbetstagare med invandrarbakgrund och omsorgsansvar, är bland de högsta i unionen. När det gäller kvinnor beror detta främst på negativa incitament som avhåller dem från att jobba mer samt brist på barnomsorg och heldagsskolor. Särskilda skatteregler för bland annat den andra inkomsttagaren och låginkomsttagare samt inläsningseffekterna av minijobbens lönetröskel på 450 euro gör det ännu mer olönsamt att jobba mer. Tyskland har en av de högsta skattekilarna för låginkomsttagare, av vilka de flesta är kvinnor. Den höga andelen deltidsanställda kvinnor gör

skillnaden mellan könen när det gäller deltidsanställning till en av de största i unionen (37,5 % jämfört med unionsgenomsnittet på 23,1 %). Detta leder också till mycket stora löneskillnader mellan män och kvinnor i Tyskland.

- (14) Den nominella löneutvecklingen var fortsatt återhållsam 2017 och låg på 2,4 %, trots rekordlåg arbetslöshet och många lediga platser. Den dämpade utvecklingen beror delvis på tjänstesektorns långsamma produktivitetsökning, decentraliserade kollektivförhandlingar i vissa sektorer och minskad strukturell arbetslöshet. Det blev bara en begränsad reaktion på den ökade inflationen. Reallöneökningarna minskade från 1,8 % år 2016 till 0,7 % år 2017. Kollektivavtalen från början av 2018 kan komma att leda till en viss löneökning. Det är meningsfullt att hålla utvecklingen på området under uppsikt. Andelen låginkomsttagare är fortfarande stor, och det finns utrymme för att öka antalet arbetade timmar i de lägre inkomstdecilerna. Den ökade invandringen har inte hindrat lönerna i de lägre löneskikten från att öka. Den lagstadgade minimilönen, som infördes 2015 och höjdes 2017, har ökat lönerna i botten av inkomstskalan. I de pågående löneförhandlingarna är arbetsmarknadens parter vid sidan om löneökningar mest inriktade på flexibel arbetstid.
- (15) Tysklands sociala trygghetssystem är generellt stabilt. Men andelen av den totala befolkningen som riskerar fattigdom ökade stadigt till och med 2015 innan utvecklingen vände något 2016. Inkomstskillnaderna började också minska 2015, och S80/S20-förhållandet sjönk måttligt tack vare en ökning av de fattigare hushållens inkomster. Den minskade fattigdomen bland förvärvsarbetande 2016 var också måttlig och gällde bara män.
- (16) Tyskland kan förbättra äldre arbetstagares anknytning till arbetsmarknaden och på så sätt höja åldersinkomsten, öka produktionen, åtgärda bristen på arbetskraft och minska behovet av försiktighetssparande inför ålderdomen. Riskerna för den finanspolitiska hållbarheten är för närvarande låga, mycket tack vare ett relativt högt primärt överskott. Men enligt 2018 års åldranderapport förväntas Tyskland tillhöra de länder i unionen där pensionsutgifterna kommer att öka mest till 2070. Fattigdomsriskerna bland äldre (dvs. personer över 65) låg 2016 på 17,6 % och därmed över unionsgenomsnittet på 14,7 %. Otilräckliga medel till de lagstadgade pensionerna i den första pelaren väntas öka de äldres fattigdomsrisk, särskilt bland låginkomsttagare och arbetstagare med atypiska anställningsformer eller avbrott i yrkeslivet. Tyskland har en av de största pensionsklyftorna mellan kvinnor och män i unionen. Trots att sysselsättningen bland arbetstagare mellan 60 och 64 var bland de högsta i unionen (58,4 % 2017) låg sysselsättningen bland arbetstagare mellan 65 och 69 i den mellersta tredjedelen av medlemsstaterna (16,1 %).
- (17) Den socioekonomiska bakgrunden har fortfarande stor betydelse för utbildningsresultaten och arbetsmarknadsintegrationen. I naturvetenskapliga ämnen bidrar den enligt 2015 års Pisaundersökning till en skillnad i skolresultat på tre år mellan den lägsta och den högsta sociala kvartilen. Nationella uppgifter bekräftar en substantiell korrelation också i grundskolan. Särskilt svårt är det för studerande med invandrarbakgrund. Jämfört med infödda löper de mycket större risk att underprestera i grundläggande färdigheter, lämna skolan i förtid eller hoppa av högskolan. Invandrarnas arbetsmarknadspotential utnyttjas inte heller fullt ut. År 2017 var sysselsättningen bland medborgare från länder utanför unionen (åldrarna 20–64) mer än 27 procentenheter lägre än för tyska medborgare (för kvinnor 32 procentenheter). Arbetstagarnas låga deltagande i vuxenutbildning är ett problem med tanke på deras möjlighet att få jobb i framtiden, särskilt för lågutbildade vuxna som saknar grundläggande läs- och skrivfärdigheter (7,5 miljoner personer).
- (18) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Tysklands ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Tyskland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Tyskland utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (19) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser⁽¹⁾ att Tyskland kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

- (20) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendationerna 1 och 2.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Tyskland att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Med bibehållen respekt för det medelfristiga målet använda finans- och strukturpolitiken till att uppnå en varaktig ökning av de offentliga och privata investeringarna inom framför allt utbildning, forskning och innovation på alla förvaltningsnivåer, särskilt på regional och kommunal nivå. Satsa mer på att säkerställa tillgång till infrastruktur för bredband med mycket hög kapacitet i hela landet. Effektivisera skattesystemet och göra det mer investeringsvänligt. Stärka konkurrensen i sektorn för företagstjänster och för reglerade yrken.
2. Minska negativa incitament som avhåller människor från att arbeta fler timmar, vilket även gäller den stora skatteken för bland annat låginkomsttagare och den andra inkomsttagaren. Vidta åtgärder för att främja ett längre yrkesliv. Skapa förutsättningar för större löneökningar, samtidigt som arbetsmarknadsparternas roll beaktas. Förbättra mindre gynnade gruppers utbildningsresultat och kompetensnivå.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Estlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Estlands stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/06)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Estland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Estland, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna, särskilt rekommendation 1, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Estland offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Estland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Estland inte har makroekonomiska obalanser.
- (4) Den 26 april 2018 lade Estland fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Estland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Regeringen planerar att gå från ett underskott i de offentliga finanserna på 0,3 % av BNP 2017 till ett överskott på 0,2 % av BNP 2018, 0,5 % av BNP 2019 och att därefter gå mot en balanserad budget. Det medelfristiga målet för de offentliga finanserna är ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 väntas det omräknade ⁽²⁾ strukturella saldot uppgå till 0,8 % av BNP 2018, 0,4 % av BNP 2019 och därefter ligga på ett litet underskott. Den offentliga skuldkvoten beräknas hålla sig under 9 % av BNP 2018 och 2019, varefter den förväntas sjunka till 5,3 % av BNP fram till 2022. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de här budgetprognoserna är gynnsamt. Antagandena om intäkter är främst behäftade med risker knutna till vissa av de åtgärder som inte är utförligt beskrivna och berör alla programåren.
- (7) För 2018 rekommenderas det att Estland står fast vid det medelfristiga budgetmålet. Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna ⁽³⁾ på 6,1 %, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot på 0,2 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en viss avvikelser från det kravet 2018. Mot bakgrund av Estlands förväntade produktionsgap på 2,7 % av BNP och förväntade BNP-tillväxt under den beräknade potentiella tillväxttakten bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 4,1 % av BNP under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionens vårprognos 2018 och om politiken ligger fast, finns det en risk för en viss avvikelser från det kravet 2019 och under åren 2018 och 2019 tillsammans. Sammantaget anser rådet att Estland måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa efterlevnad under 2018 och 2019.
- (8) Det är fortfarande en stor utmaning för Estland att tillhandahålla ett socialt skyddsnät som fyller behoven bättre och stötts av ett bättre tjänsteutbud. Estland lägger mindre på socialt skydd (omkring 16 % av BNP) än unionsgenomsnittet (omkring 28 % av BNP). De sociala transfereringarnas effekt på fattigdomen blir allt bättre, men den är fortfarande svag och under unionsgenomsnittet. Estland har fortfarande en hög fattigdomsrisik, särskilt för personer med funktionsnedsättning, hushåll där ingen förvärvsarbetar och äldre, i synnerhet om de bor ensamma. Inkomstskillnaderna på 5,6 % 2016 är fortfarande högre än unionsgenomsnittet (5,2 % 2016) trots förbättringar på den senaste tiden. Vissa åtgärder är på gång för att ge stora familjer tillräckliga familjeförmåner, vilket ytterligare har minskat den relativa fattigdomen bland barn. Den garanterade minimiinkomsten höjdes och kompletterades med incitament att återvända till arbetsmarknaden. Utbetalning av ett bidrag på 115 euro till personer som har låg pension och bor ensamma var ett första steg för att angripa den mycket höga fattigdomsrisiken i denna grupp. Skillnaden i risk för fattigdom eller social utestängning mellan personer med funktionsnedsättning och personer utan (20,9 % 2016) var också större än genomsnittet i unionen (10,1 %). Anslagen till långvariga omsorgstjänster svarar inte mot behoven hos den åldrande befolkningen. Effekten av den pågående administrativa reformen på utbudet av högkvalitativa tjänster återstår att se.
- (9) Löneskillnaden mellan kvinnor och män är fortfarande en av de största i unionen med 25,3 %, men den minskar. Balansen mellan arbetsliv och privatliv håller på att bli bättre tack vare nyligen genomförda ändringar av föräldraledigheten och förmånssystemen. Ändringarna väntas ge kvinnor incitament att återvända till arbetet tidigare och därmed bidra till att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män i Estland. Ändringarna kommer att genomföras från 2018 till 2020. Förslaget om den andra delen av reformen av föräldraledigheten

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Det konjunkturrensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den vedertagna metoden.

⁽³⁾ De offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

bereds. Kontinuerliga kontakter med arbetsmarknadens parter och stöd till deras funktion, mot bakgrund av att mycket få är medlemmar, är fortfarande viktigt i detta sammanhang och utöver det. Ändringar av lagen om jämställdhet för att förbättra lönetransparensen har ännu inte antagits, och, när de antas, kommer de bara att gälla den offentliga sektorn. Ett verktyg för att analysera löneskillnaderna mellan könen väntas inte bli klart förrän 2019.

- (10) Estlands långsamma produktivitetstillväxt är kopplad till de blygsamma resultaten för forskning, teknik och innovation. Mindre än 0,5 % av de estniska bolagen rapporterar att de bedrev forskningsverksamhet 2016, så näringslivets FoU-intensitet är endast 0,7 % av BNP, hälften av unionsgenomsnittet på 1,3 %. Dessutom har flera av de indikatorer som mäter innovation – t.ex. små och medelstora företag som skapar nya produkter och processer eller som har intern innovationsverksamhet – minskat betydligt under de senaste åren. Medan ekonomin uppvisar en del kunskapsintensiv verksamhet med högt förädlingsvärde ligger näringslivets FoU-intensitet, kopplingar mellan vetenskap och näringsliv samt företagens innovations- och teknologikapacitet fortsatt lågt. Den offentliga sektorns utgifter för forskning, teknik och innovation har traditionellt legat över genomsnittet i unionen. Otillräcklig prioritetssättning i den offentliga forskningen innebär utmaningar. Estland har vidtagit ett antal åtgärder som syftar till att förbättra ekonomins forsknings- och innovationsresultat, men det är en utmaning att maximera genomslagskraften.
- (11) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Estlands ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års ländsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Estland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Estland utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (12) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Estland att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 4,1 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Förbättra det sociala skyddsnätets tillräcklighet, särskilt för äldre och personer med funktionsnedsättning. Vidta åtgärder för att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män, även genom att förbättra insynen i lönesättningen i den privata sektorn.
2. Främja forskning och innovation, särskilt genom att införa verksamma incitament för att bredda innovationsbasen.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Irlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Irlands stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/07)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Irland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Irland, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen om euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna nedan, särskilt rekommendationerna 1 och 2, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Irland offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Irland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Irland har makroekonomiska obalanser. Det är särskilt de stora stockarna av privata och offentliga skulder och nettoutlandsskulden som utgör sårbarheter. Förbättringarna är dock avsevärda. De senaste årens starka produktivitetsökning har lett till förbättrad

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

konkurrenskraft och till en positiv bytesbalans som medfört att den stora nettoutlandsskulden snabbt minskat. Den starka ekonomiska tillväxten fortsätter att stödja den privata skuldsaneringen. Den privata skuldsättningen är ändå fortsatt hög, men den stora effekt som de multinationella företagens verksamhet har måste beaktas då företagens skuldsättning värderas, medan hushållens skuldsättning i stort ligger i linje med fundamenta. Den offentliga sektorns skuld väntas ligga kvar på en nedåtgående trend, och underskottet närmar sig balans. Bostadspriserna ökar i snabb takt, men troligtvis från undervärderade nivåer, vilket också stärker hushållens balansräkningar. Bankerna är välkapitaliserade och deras lönsamhet ökar gradvis. Stocken av nödlidande lån är fortsatt stor, men fortsätter att krympa. Det har vidtagits politiska åtgärder för att ta itu med den här sårbarheten, men för vissa åtgärder tar det tid innan de förväntade effekterna kan nås.

- (4) Den 18 april 2018 lade Irland fram sitt nationella reformprogram för 2018 och den 30 april 2018 sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. Enligt artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.
- (6) Irland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. I sitt stabilitetsprogram för 2018 förväntar sig regeringen att det samlade underskottet ska sjunka till 0,2 % av BNP 2018 och att det fortsätter att stegvis förbättras och övergår i ett överskott på 0,4 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – väntas uppnås från och med 2019. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 66 % av BNP under 2018 och fortsätta att sjunka till 58,7 % för 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Samtidigt har de åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2019 och framåt inte beskrivits tillräckligt.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Irland att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt inte överskrider 2,4 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,6 % av BNP. Samtidigt påpekade rådet att man då bör ha en finanspolitisk inriktning som bidrar både till att stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i Irlands offentliga finanser. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en viss avvikelse från den rekommenderade finanspolitiska anpassningen 2018 och under 2017 och 2018 tillsammans.
- (8) Under 2019 bör Irland uppnå sitt medelfristiga budgetmål. Det är förenligt med att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt⁽²⁾ inte överskrider 5,3 %⁽³⁾, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,1 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot uppgå till ett underskott på 0,4 % av BNP 2019, vilket är högre än det medelfristiga budgetmålet. Irland väntas följa övergångsreglerna för skuldkriteriet 2018 och iakttä skuldkriteriet 2019. Sammantaget anser rådet att Irland måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa efterlevnad under 2018 och att landet väntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2019. Med tanke på skillnaden mellan måtten på BNP och inhemsk produktion i Irland och den tillhörande effekten på skuldkvoten, Irlands gällande konjunkturförhållanden och de ökande externa riskerna, skulle det vara klokt att använda eventuella oförutsedda intäkter till att ytterligare sänka den offentliga skuldkvoten.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade. Utgiftsriktmärket speglar en anpassning för att korrigera för en avvikelse i den tioåriga referenstakten för potentiell tillväxt som orsakades av den exceptionellt höga reala BNP-tillväxten under 2015. Till följd av den metod som de irländska myndigheterna har använt för sina beräkningar av budgeten 2017 har kommissionen använt sig av genomsnittet av den potentiella tillväxttakten för 2014 och 2016.

⁽³⁾ Precis som 2018 speglar utgiftsriktmärket en anpassning för att korrigera för en avvikelse i den tioåriga referenstakten för potentiell tillväxt som orsakades av den exceptionellt höga reala BNP-tillväxten under 2015.

- (9) De offentliga finanserna har stärkts ytterligare mot bakgrund av en stadig produktionsökning, men ändå kvarstår riskerna för intäktsvolatilitet, och det finns utrymme för att göra intäkterna mer motståndskraftiga mot ekonomiska fluktuationer och negativa störningar. En begränsning av omfattningen av och antalet skatteutgifter och en breddning av skattebasen skulle stabilisera intäkterna mot bakgrund av den ekonomiska volatiliteten. En del nya skatteåtgärder har dock varit inriktade på nedskärningar och lättnader och verkar ytterligare ha ökat beroendet av mycket konjunkturkänsliga intäktskällor. Dessutom har Irland möjlighet att förbättra hur skattesystemet kan bidra till att nå landets miljömål.
- (10) Såsom framhölls i 2018 års rekommendation för euroområdet, är kampen mot skattebetalarnas aggressiva planeringsmetoder viktig för att förhindra snedvridningar av konkurrensen mellan företag, sörja för rättvis behandling av skattebetalarna och trygga de offentliga finanserna. Spridningseffekter av skattebetalarnas aggressiva planeringsmetoder mellan medlemsstaterna kräver att de nationella strategierna samordnas för att komplettera EU-lagstiftningen. De upphovsrättsliga ersättningarnas och aktieutdelningarnas höga andel av BNP tyder på att Irlands skatteregler används av företag som ägnar sig åt aggressiv skatteplanering. Ett begränsat uttag av källskatt på utgående (dvs. från EU-invånare till invånare i länder utanför EU) upphovsrättsliga ersättningar och aktieutdelningar som görs av företag med säte i Irland kan leda till att de betalningarna undgår beskattning helt och hållet, om de inte omfattas av skatt i den mottagande jurisdiktionen. Dessutom kan företag använda vissa bestämmelser i de bilaterala skatteavtalen mellan Irland och några andra länder för att åsidosätta den nya regeln om skatterättslig hemvist som infördes i landet 2015 och en ytterligare analys av frågan är berättigad. Resultatet av det samråd som Irland hållit till följd av en oberoende översyn av bolagsskattelagstiftningen kommer att vara relevant för utformningen av den aviserade skattereformen. Kommissionen noterar den senaste tidens positiva åtgärder som aviserats eller antagits (dvs. åtgärder för att bekämpa inhemsk aggressiv skatteplanering och möjliga defensiva åtgärder mot listade icke-samarbetsvilliga jurisdiktioner). På grundval av den senaste tidens samtal kommer kommissionen att fortsätta den konstruktiva dialogen för att bekämpa skattebetalarnas aggressiva planeringsmetoder.
- (11) Risker för den långsiktiga statsfinansiella hållbarheten med koppling till kostnaden för en åldrande befolkning finns kvar. Irland har vidtagit vissa mer betydande effektivitetsåtgärder som ett kostnadsbesparande avtal med läkemedelsbranschen, ett system för finansiell förvaltning och aktivitetsbaserad finansiering. Några åtgärder har också vidtagits för att förbättra tillgången till primärvård. Det irländska hälso- och sjukvårdssystemet är dyrt och står inför många utmaningar, som förvärras av en snabbt åldrande befolkning. Dessutom kan primär- och närvården ännu inte avlasta det ökande trycket på slutenvårdens kapacitet och kostnader. Den planerade övergången till allmän hälso- och sjukvård måste få stöd av en flerårig budgetplanering och bättre utgiftskontroll. Den måste också ha en omfattande utgiftsoversyn av hälso- och sjukvårdssektorns effektivitet och ändamålsenlighet som underlag. Dessutom bör man överväga att stärka primärvårdens roll som grindvakt åt Irlands överbelastade sjukhus. Trots en rad reformer för att ta kontroll över de offentliga pensionsutgifterna, väntas pensionssystemet totala underskott att öka kraftigt på lång sikt. Ett snabbt genomförande av färdplanen för pensionsreformen är avgörande för att stärka det irländska pensionssystemets finansiella hållbarhet.
- (12) Många år med låga investeringar efter den ekonomiska kraschen tar ut sin rätt när det gäller tillgången till adekvat infrastruktur inom transport, ren energi, vattentjänster, bostäder och telekommunikationer. Ständig bostadsbrist tillsammans med stigande efterfrågan fortsätter att underblåsa fastighetsprisökningarna. Även om priserna inte verkade vara övervärderade 2016, är överkomligheten ett orosmoment. Om man inte tar tag i problemen, kommer begränsningarna av bostadsutbudet att bidra till att obalanser byggs upp. Tillsammans med samhällsplanering är bättre infrastruktur en mycket viktig förutsättning för att kunna bemöta bostadsbristen och för att stärka privata investeringar, produktivitetsökningar och en balanserad ekonomisk utveckling i regionerna. Dessutom kommer infrastrukturinvesteringar i ren energi, ren kollektivtrafik och vattenförsörjning samt intensifierade satsningar på förnybar energi och den cirkulära ekonomin att vara grundläggande för att Irland ska kunna lyckas med sin övergång till en miljömässigt motståndskraftig ekonomi med låga utsläpp. Den nationella utvecklingsplanen 2018–2027 och den nationella planeringsramen, som ingår i Irlands 2040-strategi, kommer att vara stora steg i rätt riktning när de genomförs i nära samordning med intressenterna.
- (13) Med de nuvarande klimatåtgärderna kommer Irland inte att uppnå sina klimatmål inom Europa 2020. Man har bara gjort mindre framsteg med att fasa ut fossila bränslen i viktiga delar av ekonomin, främst jordbruket, vägtransporter och bostadssektorn. Därmed blir det nödvändigt för Irland att använda sig av tillgängliga

flexibiliteter för att kunna följa beslutet om ansvarsfördelning, t.ex. köpa utsläppsrätter från andra medlemsstater. Nationella prognoser som offentliggjorts under 2017 visar på omfattningen av de extra insatser som krävs: utsläppen inom ramen för beslutet om ansvarsfördelning (med bindande årliga mål för utsläpp av växthusgaser för 2013–2020) väntas att öka fram till 2025, innan de stabiliserar sig på en nivå något under utsläppsnivån 2005, på basis av gällande strategier. Irland antog nyligen en nationell minskningsplan med en färdplan för en koldioxid snål ekonomi och ett enhetligt ramverk för att ta itu med kvarvarande problem i energisektorn. I sin nuvarande form innehåller planen få nya, specifika utsläppsbegränsningsåtgärder. I den nationella planeringsramen finns också en miljödél, som ett erkännande av det faktum att adekvat samhällsplanering kommer att vara avgörande för klimatåtgärderna med tanke på att befolkningen bor mycket utspritt och att Irland bara har ett fåtal större tätorter, som alla har stora trafik- och kollektivtrafikproblem. Slutligen kommer den nationella utvecklingsplanen för 2018–2027 och ett effektivt genomförande av den att få en avgörande roll för att minska användningen av fossila bränslen i ekonomin. Planen avgör i vilken utsträckning ytterligare medel kommer att mobiliseras för utfasningen av fossila bränslen i energisektorn, införandet av förnybara energikällor och förbättringen av kollektivtrafiken och energieffektiviteten.

- (14) En utmaning för Irland är att säkerställa att tillväxten omfattar alla. Arbetslösheten sjönk till 6,7 % 2017 men vissa grupper står fortfarande långt från arbetsmarknaden och befinner sig i socialt utanförskap. Socialförsäkrings- och skattesystemen är mycket bra på att minska fattigdom och ojämlikhet, och Irland har vidtagit åtgärder för att uppmuntra människor att arbeta genom att förmåner och tilläggsersättningar fasas ut. Irlands ihållande höga andel personer som riskerar fattigdom eller social utestängning är kopplad till den höga andelen människor som bor i hushåll med låg arbetsintensitet (nästan två gånger högre än EU-genomsnittet och högst i EU – 18,2 % mot 10,5 % 2016). Det gäller särskilt för hushåll med ensamstående föräldrar. Nästan tre fjärdedelar av de som inte arbetar i Irland är ekonomiskt inaktiva. Både den totala andelen personer och andelen barn som riskerar fattigdom eller social utestängning sjönk något under 2016 men ligger ändå högre än EU-genomsnittet. Följaktligen måste Irland fullfölja genomförandet av sin handlingsplan för arbetslösa hushåll, däribland genom att förbättra det integrerade stödet till dem som befinner sig längst från arbetsmarknaden. Utbudet av sociala boenden kräver fortsatt uppmärksamhet om det ska gå att uppfylla de ambitiösa målen och den höga efterfrågan.
- (15) Tillgången till barnomsorg på heltid till adekvat kostnad och av hög kvalitet är fortfarande en utmaning. Enligt OECD var utgifterna för barnomsorg i förhållande till lönen i Irland 2015 de högsta i EU för ensamstående föräldrar och de näst högsta för par. De höga barnomsorgskostnaderna kan vara ett hinder för ett avlönat jobb, särskilt i låginkomsthushåll, däribland hushåll med ensamstående föräldrar. Detta har en negativ effekt på kvinnors förvärvsfrekvens som 2016 var 65,4 %, vilket ligger nära EU-genomsnittet. Ett lagförslag om ett program för bidrag till barnomsorg (Single Affordable Childcare Scheme) har nästan slutförts i parlamentet. Förseningar i genomförandet har redan blivit uppenbara. Kvaliteten på barnomsorgen har också främjats, främst genom initiativ för att garantera att personalen har gedigen utbildning.
- (16) Skillnaden i förvärvsfrekvens mellan låg-, medel- och högutbildade var 2016 bland de största i EU och de lågutbildades förvärvsfrekvens är tio procentenheter lägre än före den ekonomiska krisen. En konsekvens – kopplad till förändringen av näringslivet – är att kompetensglapp och kompetensbrist har dykt upp på flera områden. Det visar att det finns ett behov av att snabba på strategier och åtgärder för kompetensutveckling och omskolning. Irland har framför allt ett lågt deltagande i livslångt lärande bland lågutbildade förvärvsarbetande, vilket gör dem sårbara för en förändrad arbetskraftsefterfrågan. Irland har totalt sett en av de lägsta nivåerna på digitala färdigheter i EU, vilket står i skarp kontrast till den höga andel högskoleutbildade inom naturvetenskap, teknik, ingenjörsvetenskap och matematik som tar examen från den högre utbildningen i Irland. Irland har också en av de lägsta förvärvsfrekvenserna i EU för personer med funktionsnedsättning.
- (17) De multinationella företagen ligger till största del bakom produktivitetstökningarna i Irland. Skillnaden i produktivitet utfall mellan de företagen och irländska inhemska företag – främst små och medelstora företag – växer. Vissa multinationella företags höga internationella rörlighet och aktuella osäkerhetsfaktorer kan äventyra den irländska ekonomins hållbarhet och motståndskraft på längre sikt. Ny forskning visar att spridningseffekterna och fördelarna för de irländskägda företagen av de multinationella företagens verksamhet i Irland är begränsade när det gäller produktivitetstökningar, innovation och exportresultat. Irländska företag som bedriver FoU drar dock nytta av spridningseffekter från de multinationella företagen. Offentliga incitament för att bedriva FoU och öka tillgången på utbildade arbetstagare för små och medelstora företag i Irland skulle främja spridningen av ny teknik till sådana företag. För att säkerställa de irländska företagens konkurrenskraft krävs dessutom att man

begränsar ökningen av vissa insatsvaror och av juridiska kostnader, vilket det irländska konkurrensrådet har påpekat upprepade gånger. Hinder på marknaden för juridiska tjänster fortsätter att vara en utmaning som hämmar konkurrensen och ökar kostnaderna för dem som använder tjänsterna. Det påverkar främst småföretagen eftersom det fördyrar deras rättstvister. Inga genomförandeförordningar är ännu på plats för den nya lagen om juridiska tjänster. De offentliga samråden, som är ett krav vid genomförandelagstiftning, är mycket försenade.

- (18) Även om Irlands finansiella sektor är på god väg att återhämta sig, är historiska problem fortfarande en hämsko. Irland fortsätter visserligen att göra framsteg när det gäller att minska andelen nödlidande lån, men deras andel av alla lån (11,2 % i september 2017) är ändå en av de högsta i EU. Överskuldssättning, marknadskoncentration och ökad osäkerhet inom vissa exportnäringar tynger de små och medelstora företagens efterfrågan av lån, som är fortsatt dämpad. Det är viktigt att minska de långvariga skulderna, där de som är förfallna till betalning med över två år står för runt 60 % av alla bolån med förseningar 2017. Att minska skulder som inte betalats av på länge kan också bidra till att lösa problemet med överskuldssättning, som minskar företagens – särskilt de små och medelstora företagens – incitament att använda lån på ett mer produktivt sätt. Även om Irlands centralbank i sin rapport från fjärde kvartalet 2017 om skulder i samband med hypotekslån och återtagande noterade att cirka 87 % av de omstrukturerade lånen uppfyller villkoren har den visat att omstruktureringar som medför tillfälliga betalningsminskningar är särskilt benägna att åter drabbas av betalningsinställelser. Återtagande och avskrivningar som en sista utväg skulle kunna bli mer genomförbara och kompletteras av ett starkt konsumentskydd som säkerställer en positiv utveckling i fråga om försäljning av lån på andrahandsmarknaden, samtidigt som varaktigheten för omstruktureringslösningar garanteras.
- (19) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Irlands ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Irland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Irland, utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (20) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.
- (21) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet 2018 och stabilitetsprogrammet 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–3 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Irland att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Uppnå det medelfristiga budgetmålet under 2019. Använda oförutsedda intäkter för att påskynda minskningen av den offentliga skuldkvoten. Begränsa omfattningen av och antalet skatteutgifter och bredda skattebasen. Ta itu med den väntade ökningen av åldersrelaterade utgifter genom att öka kostnadseffektiviteten i hälso- och sjukvården och genom att fullfölja de planerade pensionsreformerna.
2. Säkerställa ett snabbt och effektivt genomförande av den nationella utvecklingsplanen, däribland när det gäller ren energi, transporter, bostäder, vattentjänster samt barnomsorg av kvalitet och till överkomliga priser. Prioritera kompetensutveckling av den vuxna befolkningen i arbetsför ålder, med inriktning på digitala färdigheter.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

3. Främja produktivitetstillväxten i de irländska företagen, särskilt små och medelstora företag, genom att stimulera forskning och innovation med riktade strategier, mer direkta finansieringsformer och mer strategiskt samarbete med utländska multinationella företag, offentliga forskningscentrum och universitet. Främja snabbare och hållbara minskningar av långvariga skulder genom användning av andrahandsmarknader, med utgångspunkt i initiativ för sårbara hushåll, och, vid behov, genom att använda avskrivningar av exponeringar som inte går att få tillbaka.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Spaniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Spaniens stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/08)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011 även rapporten om förvarningsmekanismen, där Spanien konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Spanien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas nedan i rekommendationerna 1–3, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Spanien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Spanien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Spanien har makroekonomiska obalanser. Framför allt utgör stora stockar av utrikes och inrikes skulder, både offentliga och privata, i kombination med hög arbetslöshet fortfarande sårbarheter av gränsöverskridande betydelse. Den externa ombalanseringen fortsätter, tack vare det bytesbalansöverskott som rått sedan 2013 och som bygger på

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

strukturella förbättringar av handeln. Nettoutlandsskulden är dock fortfarande hög. Skuldsaneringen i den privata sektorn fortsätter också, med draghjälp av gynnsamma tillväxtvillkor, men det behövs fortfarande mer skuldsanering. En sundare finanssektor stöder den ekonomiska aktiviteten. Trots den starka nominella BNP-tillväxten, minskar den offentliga skuldkvoten bara långsamt. Arbetslösheten har fortsatt att sjunka snabbt, men är fortfarande mycket hög och den starka segmenteringen av arbetsmarknaden hämmar en snabbare ökning av arbetskraftsproduktiviteten. Efter den snabba reformtakten mellan 2012 och 2015 har framstegen med att genomföra rekommendationer blivit färre. Det gynnsamma ekonomiska läget ger möjlighet att hantera befintliga reformbehov för att göra den spanska ekonomin mer motståndskraftig och påskynda produktivitetsökningen.

- (4) Spanien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens korrigerande del. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 planerar Spanien att korrigera det alltför stora underskottet senast 2018, i enlighet med rådets beslut (EU) 2017/984 med föreläggande för Spanien att vidta åtgärder för en sådan minskning av underskottet som anses nödvändig för att komma till rätta med situationen med ett alltför stort underskott⁽¹⁾. Det offentliga saldoto väntas fortsätta att förbättras och nå ett överskott på 0,1 % av BNP 2021. Stabilitetsprogrammet för 2018 omfattar alla åtgärder i det budgetförslag som lämnades till parlamentet den 3 april 2018 och de ytterligare åtgärder som tillkännagavs i slutet av april 2018. Det medelfristiga budgetmålet med en budget i balans i strukturella termer väntas inte nås inom stabilitetsprogrammets tidshorisont. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 ska den offentliga skuldkvoten sjunka till 97,0 % 2018, 95,2 % 2019 och 89,1 % 2021. De makroekonomiska antagandena i stabilitetsprogrammet för 2018 är realistiska. För att kunna nå målen för det samlade underskottet som planerat är man generellt fortsatt beroende av goda ekonomiska utsikter och av att de offentliga utgifterna ökar mindre än den nominella BNP-tillväxten. Riskerna för de finanspolitiska målen härrör både från en större intäktsökning och en mer begränsad utgiftsökning än de som väntas enligt kommissionens vårprognos 2018 och från en eventuell betalning av ytterligare latent skulder.
- (5) I beslut (EU) 2017/984 uppmanade rådet Spanien att få situationen med ett alltför stort underskott att upphöra senast 2018 och att i synnerhet minska det offentliga underskottet till 4,6 % av BNP 2016, 3,1 % av BNP 2017 och 2,2 % av BNP 2018. Förbättringen av det offentliga saldoto ansågs vara förenlig med en försämring av det strukturella saldoto med 0,4 % av BNP 2016 och en förbättring med 0,5 % av BNP både för 2017 och 2018, på grundval av kommissionens uppdaterade vårprognos 2016. Spaniens samlade underskott uppgick till 3,1 % av BNP 2017, enligt vad som krävdes i rådets beslut (EU) 2017/984. Enligt kommissionens vårprognos 2018 väntas det samlade underskottet sjunka till 2,6 % av BNP 2018, dvs. 0,4 % av BNP högre än målet för det samlade underskottet i stabilitetsprogrammet för 2018 och det mål som rådet ställt upp. Enligt kommissionens vårprognos 2018 väntas de offentliga intäkterna öka mindre och utgifterna något mer än i stabilitetsprogrammet för 2018. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldoto försämrats med 0,3 % av BNP 2018 till följd av de underskottsökande åtgärderna i budgetförslaget 2018, som lämnades till parlamentet den 3 april 2018, och det väntas förbättras bara något 2019. Den finanspolitiska insatsen 2018 och den samlade insatsen under 2016–2018 väntas därför inte säkerställas. Den ekonomiska tillväxten hjälper visserligen till att minska underskottet men används inte för att stärka de offentliga finanserna strukturellt. I sitt yttrande om Spaniens uppdaterade förslag till budgetplan 2018 drar kommissionen därför slutsatsen att planen i stort sett är förenlig med bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten, eftersom kommissionens vårprognos 2018 förutser att det alltför stora underskottet kommer att korrigeras i tid, men att det är expansivt.
- (6) Om Spanien 2019 lyckas göra en snabb och hållbar korrigerande av det alltför stora underskottet, skulle landet omfattas av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldriteriet. Mot bakgrund av Spaniens offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade positiva produktionsgap på 2,3 % av BNP, torde de nominella primära offentliga nettoutgifterna⁽²⁾ minska med minst 0,3 % 2019, i linje med den strukturella anpassning på 1,0 % av BNP som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Samtidigt finns det tecken på att ekonomins outnyttjade kapacitet underskattas. Arbetslösheten i Spanien väntas 2019 fortsätta att vara en av de högsta i unionen, vilket kommer att hålla tillbaka lönetrycket, särskilt i den privata sektorn. Inflationen väntas därför ligga kvar på väl under 2 %. Det tyder på en fortsatt trög arbetsmarknad. Enligt kommissionens bedömning är beräkningarna av

⁽¹⁾ EUTL 148, 10.6.2017, s. 38.

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller inkomstökningar som fastställs genom lagstiftning är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

produktionsgapet på grundval av den gemensamma metoden visserligen inte orimliga men tyder på att det finns rätt många plausibla uppskattningar av produktionsgapet för Spanien. Mot denna bakgrund verkar det lämpligt med en årlig strukturell anpassning på 0,65 % av BNP, vilket motsvarar en maximal tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på 0,6 %. Enligt kommissionens vårprognos 2018, och om politiken ligger fast, finns det risk för en betydande avvikelse från den begärda finanspolitiska anpassningen 2019. Dessutom väntas Spanien inte uppfylla kraven enligt övergångsreglerna för skuldkriteriet 2019. Sammantaget anser rådet att Spanien måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa efterlevnad under 2018 och följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler från och med 2019. Det skulle också vara klokt att använda eventuella oförutsedda intäkter till att ytterligare sänka den offentliga skuldkvoten.

- (7) I beslut (EU) 2017/984 uppmanade rådet dessutom Spanien att vidta åtgärder för att stärka sitt finanspolitiska regelverk och öka automatiken i olika mekanismer som förebygger och korrigerar avvikelser från de finanspolitiska målen och för att förbättra verkan av stabilitetslagens utgiftsregel på budgetens konsolidering. Men stabilitetsprogrammet 2018 innehåller inga planer på att stärka den inhemska utgiftsregeln och redovisar heller inga åtgärder för att öka de korrigerande och förebyggande mekanismernas automatik. Rådet har också uppmanat Spanien att vidta åtgärder för att förbättra sina regler för offentlig upphandling. Spanien har gjort framsteg genom att anta en ny lag om offentlig upphandling i november 2017. De nya reglerna kan dock bara förbättra insynen i och effektiviteten av den offentliga upphandlingen om man tillämpar dem snabbt och ambitiöst genom att införa en ny styrningsstruktur och bättre mekanismer för kontroll av upphandlingsförfarandena på alla förvaltningsnivåer. Framför allt bör man i den kommande nationella strategin för offentlig upphandling ange vilka förhands- och efterhandskontroller som de nya enheterna ska göra. I juni 2017 gav regeringen den oberoende finanspolitiska institutionen i uppdrag att granska utgifterna för valda subventioner inom den offentliga sektorn. Kommissionen övervakar granskningen som väntas bli klar i början av 2019.
- (8) Den 27 april 2018 lade Spanien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (9) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (10) Sysselsättningen har fortsatt att öka i stadig takt i Spanien tack vare tidigare arbetsmarknadsreformer och återhållsamma löneökningar. Arbetslösheten fortsätter att sjunka men ligger kvar på en tydligt högre nivå än före krisen och är en av de högsta i unionen. Det betyder att det finns en betydande outnyttjad kompetensresurs, särskilt hos arbetslösa ungdomar. Andelen arbetslösa unga människor som har varit utan jobb i över ett år minskar men står fortfarande för 44,5 % av alla arbetslösa. Spanien har antagit en rad initiativ för att förlänga det individuella stödet till långtidsarbetslösa, hjälpa unga människor att komma in på arbetsmarknaden och förbättra deras anställbarhet, särskilt genom att låta fler omfattas av ungdomsgarantin. Hur effektiva dessa åtgärder är beror också på de offentliga arbetsförmedlingarnas och socialtjänsternas förmåga att ge individuellt stöd till arbetssökande, eftersom den här förmågan bara långsamt blir bättre. Det finns också utrymme för mer samarbete med arbetsgivarna, särskilt genom att öka andelen lediga jobb som förmedlas av arbetsförmedlingarna och bättre profilera de arbetssökande och matcha dem med arbetsgivarnas behov. Samtidigt bör man fortsätta arbetet med att förbättra samordningen mellan arbetsförmedlingarna och socialtjänsterna, som gjorde vissa framsteg 2017.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (11) Andelen visstidsanställda är bland de största i unionen och omfattar mest unga och lågutbildade. De tillfälliga anställningarna är ofta kortvariga och leder sällan till tillsvidareanställning. Att de är så vanliga, även i branscher som inte har cyklisk eller säsongsbetonad verksamhet, kan hämma en snabbare produktivitetsökning. Visstidsanställning är också ofta förknippad med sämre sociala förmåner och högre fattigdomsrisk. Tillsvidarekontraktens andel av netto sysselsättningstillväxten har visserligen ökat de senaste två åren, men det krävs fler åtgärder för att stödja övergången från visstids- till tillsvidareanställning. Systemet med anställningsstöd är fortsatt fragmenterat och är inte tillräckligt inriktat på att främja tillsvidareanställningar. Spanien har antagit en plan för att minska antalet visstidsanställningar i den offentliga sektorn, men den befinner sig fortfarande i startfasen och måste trappas upp om man vill nå målet på 8 % för 2019. Yrkesinspektionernas ökade kapacitet och effektivitet när det gäller att bekämpa missbruk av visstidsanställning har lett till att fler sådana anställningar har ändrats till tillsvidareanställningar, med det verkar inte avhålla arbetsgivarna från att fortsätta att visstidsanställa folk i stor utsträckning. De trepartssamtal som inleddes i början av 2017 för att diskutera sysselsättningens kvalitet har ännu inte lett till några specifika förslag. Arbetsmarknadens parter deltar numera i högre grad i politikens utformning men det finns fortfarande utrymme för ytterligare förbättringar.
- (12) Antalet människor som riskerar fattigdom och social utestängning ligger fortfarande över unionsgenomsnittet, liksom inkomstskillnaderna, även om ekonomisk tillväxt och fler jobb bidrar till att minska risken. Fattigdomen bland förvärvsarbetande är ett problem, särskilt för hushåll vars medlemmar är visstids- eller deltidsanställda. Andelen fattiga barn minskar visserligen men är fortfarande mycket hög. De sociala transfereringarnas effekt på fattigdomen, pensioner undantagna, är under unionsgenomsnittet och blir allt sämre. Systemen för inkomstgarantier kännetecknas av stora skillnader i de regionala minimiinkomstprogrammets tillträdesvillkor och av de nationella förmånssystemens uppdelning i olika program som riktar sig till olika grupper av arbetssökande och förvaltas av olika myndigheter. Det gör att ett antal människor i nöd inte får stöd. Man har fortfarande inte enats om någon åtgärdsplan som följer upp den nyligen genomförda utredningen där man utvärderar hur effektiva de nationella och regionala programmen för inkomststöd är. Det nya universella socialkortssystemet torde ge bättre insyn i vilka sociala förmåner som beviljas och göra det lättare att delta i de tillhörande aktiveringsåtgärderna, men det kommer inte att direkt råda bot på de befintliga systemens svagheter. Familjeförmånerna har också låg effektivitet och ojämn täckning. Det spanska pensionssystemet är viktigt för att bevara äldre människors livskvalitet. Den äldre generationen löper därför mindre risk att drabbas av fattigdom än den yngre. I förhållande till lönerna är de nuvarande pensionerna bland de högsta i unionen. Prognoserna i 2018 års åldrande rapport och rapporten om pensionernas tillräcklighet⁽¹⁾ visar att 2011 och 2013 års reformer har bidragit till att sörja för hållbara och relativt tillräckliga pensioner på lång sikt. Men man ifrågasätter engagemanget för de reformerna efter pensionsökningarna och förslaget att senarelägga hållbarhetsfaktorn i samband med antagandet av 2018 års budgetförslag. Reformerna tar inte heller hänsyn till den stora frågan om tillräckliga inkomster för framtida pensionärer, som hänger ihop med hög arbetslöshet och arbetsmarknadens segmentering.
- (13) Genom att åtgärda svagheter i de spanska företagens innovationskapacitet skulle man kunna förbättra produktiviteten. Innovationstakten och produktivitetsökningen hämmas av att investeringarna i forskning och utveckling är fortsatt dämpade, vilket gör det mycket osannolikt att man kommer att nå landets Europa 2020-mål för FoU-intensitet på 2 %. Den här trenden förstärks av att genomförandegraden för den offentliga FoU-budgeten är låg och fortsätter att minska. Styrningen av den nationella forsknings- och innovationsverksamheten håller visserligen på att stramas upp, delvis genom den nya statliga forskningsbyrån, men den nationella och regionala samordningen när strategierna tas fram, genomförs och utvärderas är fortfarande svag. Genom att utveckla en utvärderingskultur som systematiskt bedömer stödprogrammets och strategiernas effektivitet skulle man kunna lära sig av gjorda erfarenheter och utnyttja synergier mellan de olika förvaltningsnivåerna.
- (14) De spanska företagens begränsade innovationsförmåga förklaras också av kompetensglapp som påverkar potentialen för produktivitetsökningar negativt på lång sikt. Det är vanligt med både under- och överkvalificerade personer på arbetsplatser i Spanien. Även om läget har blivit bättre de senaste tio åren, så är andelen unga med enbart grundskoleutbildning fortfarande mycket större än unionsgenomsnittet. Liksom utbildningsresultaten varierar andelen mycket mellan regionerna och kan undergräva principen om lika möjligheter. Riktade program som ska åtgärda skillnaderna har hittills bara haft begränsad effekt. Man håller fortfarande på att förhandla om en nationell social och politisk utbildningspakt som ska reformera utbildningssystemet i grunden. Under tiden ska lärarnas kompetensutveckling främjas genom att man minskar antalet visstidsanställningar och satsar mer på

⁽¹⁾ Europeiska kommissionen (2018), rapport om pensionernas tillräcklighet för 2018: inkomsternas nuvarande och framtida tillräcklighet under ålderdomen i EU, volym I-II, gemensam rapport utarbetad av kommittén för socialt skydd och Europeiska kommissionen (GD EMPL), Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2018.

lärarnas utbildning. Samtidigt har särskilt högskoleutbildade problem med att hitta lämpliga fasta jobb. Ett större samarbete mellan utbildningssektorn och näringslivet skulle göra det lättare för nyutexaminerade att komma in på arbetsmarknaden och ge företagen den kompetens som de behöver för att öka sin innovationsförmåga. I förslaget till en ny nationell digital strategi erkänns behovet av att förbättra den digitala kompetensen. Utmaningen består i att det finns för få it-specialister och att utbildningssystemet gör för lite för att främja digital kompetens. Genom att omskola arbetstagarna och ge dem digital kompetens skulle de spanska företagen också kunna bevara sin konkurrenskraft i den alltmer digitaliserade ekonomin.

- (15) Även regelskillnader gör att företagsklimatet inte är optimalt. För närvarande bidrar regelskillnader och begränsningar till fortsatt stora påslag, minskad geografisk rörlighet för företag och arbetstagare och återhållen produktivitetsökning. Lagen om en enhetlig marknad, som skulle lösa problemet, har bara delvis genomförts. Tillsyn och genomförande av nämnda lag på regional och lokal nivå måste bli bättre, och sektorskonferensernas roll måste stärkas. Denna lag bygger på principen om att ett företag som uppfyller kraven i någon del av det spanska territoriet får utöva sin verksamhet också i resten av landet. I flera domar fastställde författningsdomstolen 2017 att den här principen inte gäller så länge det saknas gemensamma eller likvärdiga miniminormer för tillgång till eller utövande av ekonomisk verksamhet. Genom att införa samstämmiga gemensamma eller likvärdiga normer skulle man kunna bidra till att nå målen med den lagen. Dessutom bör man förbättra samarbetet mellan de olika förvaltningsnivåerna i lagens samtliga genomförandefaser för att bättre motverka fragmenteringens negativa effekter på näringslivet. Kommittén för bättre lagstiftning tillsattes för att se till att lagarna harmoniseras med unionens regelverk om tjänster. Kommitténs arbete bör påskyndas. Begränsningar som påverkar vissa reglerade yrken som civilingenjörer och arkitekter uppmärksammades också i tjänstepaketet från januari 2017. Hittills har inga specifika åtgärder vidtagits för att göra något åt detta.
- (16) Generellt skulle en förbättring av institutionernas kvalitet öka förtroendet för den spanska ekonomin och se till att produktivitetsökande åtgärder får större effekt. Man har gjort framsteg med att öka insynen i partifinansiering, redovisning av tillgångar och intressekonflikter. Företagsklimatet har också gynnats av framstegen i kampen mot korruptionen, även om farhågor kvarstår. Allmänheten och näringslivet upplever också att rättsväsendet har blivit mer oberoende. Åtgärder för att ytterligare öka rättsväsendets effektivitet är på gång och bör fortsätta. Även om det har gjorts vissa framsteg på detta omfattande område, så är det fortfarande en utmaning att öka förtroendet för institutionerna på alla förvaltningsnivåer.
- (17) Genom att ytterligare förbättra transport-, energi- och vatteninfrastrukturen skulle man främja territoriell sammanhållning, bättre integration i den inre marknaden och produktivitetsökning. Det finns investeringsgap när det gäller transport- och energiförbindelser över gränserna och vatteninfrastrukturen. Man skulle kunna utnyttja järnvägsinfrastrukturen bättre för passagerar- och godstrafik. De olika spårvidderna i Spanien, Portugal och Frankrike är ett av de största hindren för bättre järnvägsförbindelser, även om man på senare tid har färdigställt nya sträckor med den internationellt dominerande standardvidden. Järnvägsförbindelserna för godstrafik mellan de största hamnarna vid Atlant- och Medelhavskusterna och inlandets industriområden är också bristfälliga. Otillräckliga förbindelser hämmar också integreringen i unionens el- och gasmarknader. Det krävs fler infrastrukturinvesteringar för att förbättra vattenförvaltningen, t.ex. genom att rena avloppsvatten, åtgärda läckor i distributionsnäten och förbättra vattenförsörjningen. Det skulle också ge Spanien miljömässiga, ekonomiska och sociala fördelar.
- (18) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Spaniens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Spanien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Spanien utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (19) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

- (20) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendationerna 1–3.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Spanien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa efterlevnaden av rådets beslut (EU) 2017/984 enligt förfarandet vid alltför stora underskott, bland annat genom åtgärder som stärker det statsfinansiella regelverket och reglerna för offentlig upphandling på alla förvaltningsnivåer. Därefter säkerställa att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt inte överskrider 0,6 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,65 % av BNP. Använda oförutsedda intäkter för att påskynda minskningen av den offentliga skuldkvoten.
2. Se till att arbetsförmedlingar och socialtjänster har kapacitet att ge arbetssökande effektivt stöd, bland annat genom ett bättre samarbete med arbetsgivarna. Underlätta övergången till fler tillsvidareanställningar. Förbättra stödet till familjer och göra systemen för inkomstgarantier effektivare genom att åtgärda bristerna i täckningen, förenkla de nationella systemen och minska skillnaderna mellan de nationella och regionala systemens tillträdesvillkor. Minska andelen unga med enbart grundskoleutbildning och de regionala skillnaderna i studieresultat, främst genom att ge elever och lärare bättre stöd.
3. Öka de offentliga investeringarna i forskning och utveckling och systematiskt utvärdera stödåtgärderna på området för att se till att de är effektiva. Fördjupa samarbetet mellan utbildningssektorn och näringslivet för att minska kompetensglappet. Fortsätta att genomföra lagen om en enhetlig marknad dels genom att på alla förvaltningsnivåer se till att reglerna för tillgång till och utövande av ekonomisk verksamhet är i linje med principerna i nämnda lag, särskilt när det gäller tjänster, dels genom att förbättra samarbetet mellan förvaltningarna.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Frankrikes nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Frankrikes stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/09)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Frankrike var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Frankrike, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna nedan, särskilt rekommendationerna 1 och 2, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Frankrike offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Frankrike hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Frankrike har makroekonomiska obalanser. Sårbarheterna härstammar i synnerhet från den höga offentliga skuldsättningen och konkurrenskraftens svaga utveckling mot bakgrund av en låg produktivitetsutveckling. Särskilt viktigt är risken för en negativ effekt på den franska ekonomin och, med tanke på dess storlek, för negativa spridningseffekter på den ekonomiska och monetära unionen.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Den 25 april 2018 lade Frankrike fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Efter en hållbar och läglig korrigerings av det alltför stora underskottet och rådets beslut (EU) 2018/924 ⁽²⁾ om att avsluta förfarandet vid alltför stora underskott omfattas Frankrike av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. I sitt stabilitetsprogram för 2018 planerar regeringen en stegvis förbättring av saldoto i de offentliga finanserna från – 2,6 % av BNP 2017 till + 0,3 % av BNP 2022. Man planerar inte att nå det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,4 % av BNP – under den period som stabilitetsprogrammet för 2018 omfattar. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 förväntas den offentliga skuldkvoten sjunka från 97,0 % 2017 till 89,2 % fram till 2022. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. De åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2019 och framåt har dock inte beskrivits tillräckligt.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Frankrike att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas ⁽³⁾ nominella tillväxt inte överskrider 1,2 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,6 % av BNP. Samtidigt påpekades det att bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och påföljande bedömning av 2018 års budgetutfall kommer att behöva ta vederbörlig hänsyn till målsättningen att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i de offentliga finanserna. På grundval av kommissionens bedömning i samband med yttrandet om Frankrikes utkast till budgetplan för 2018 av hur stark återhämtningen i Frankrike varit, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna, behöver inga ytterligare aspekter i det avseendet beaktas. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen mot det medelfristiga budgetmålet 2018.
- (8) Mot bakgrund av Frankrikes offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 0,6 % bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 1,4 % av BNP under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det med oförändrad politik en risk för en betydande avvikelse från det kravet 2019 och under åren 2018 och 2019 tillsammans. Vid första påseendet kommer Frankrike enligt prognoserna inte att följa övergångsreglerna för skuldkriteriet 2018 och 2019. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 för att det ska gå att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Det skulle vara klokt att använda oförutsedda intäkter för att ytterligare minska den offentliga skuldkvoten.
- (9) Frankrikes offentliga utgifter är de högsta i unionen. Utgifterna väntas uppgå till 56,0 % av BNP 2018, vilket är 10,6 procentenheter över unionsgenomsnittet. De senare årens konsolideringsstrategi har främst gynnats av sjunkande räntor och nedskärningar av de offentliga investeringarna, men det är osannolikt att de låga räntorna kommer att hålla i sig på medellång sikt, och nedskärningarna i produktiva investeringar kan skada den framtida ekonomiska potentialen. Utgiftsoversynerna sedan 2014 har inte lett till några större besparingar, och

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Rådets beslut (EU) 2018/924 av den 22 juni 2018 om upphävande av beslut 2009/414/EG om att det föreligger ett alltför stort underskott i Frankrike (EUT L 164, 29.6.2018, s. 44).

⁽³⁾ De offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

effektivitetsvinsterna har varit begränsade på grund av bristen på lämplig uppföljning och en låg nivå på det politiska ledarskapet. Den senaste strategin för utgiftsoversynen har övergetts och ska ersättas av *Action Publique 2022*, vars principer slås fast i uppdraget från regeringen från oktober 2017. Kommittén *Comité Action Publique 2022* ska lägga fram en rapport före sommaren 2018 och ska analysera vilka åtgärder som ska vidtas. Konkreta åtgärder har dock ännu inte föreslagits och nya besparingar inom den här ramen kommer att verkställas först från och med 2020. Insatser för att ta itu med de aktuella behoven av budgetkonsolidering på kort till medellång sikt skulle gynnas av att utgiftsbesparande åtgärder snabbt genomförs.

- (10) För närvarande finns 37 olika pensionssystem i Frankrike. De gäller olika grupper av arbetstagare och fungerar enligt olika regelverk. Om reglerna stegvis gjordes enhetliga skulle detta förbättra insynen i systemet, öka rättvisan mellan generationerna och underlätta rörligheten på arbetsmarknaden. Om beräkningsreglerna harmoniserades skulle det bidra till större kontroll över de offentliga utgifterna. De pensionsreformer som redan har antagits väntas visserligen sänka nivån på de offentliga pensionsutgifterna på lång sikt, men ett enklare och effektivare pensionssystem skulle kunna leda till ytterligare besparingar och hjälpa till att sänka riskerna för de offentliga finansernas hållbarhet på medellång sikt. Enligt en ny studie från *La Fondation pour la recherche sur les administrations et les politiques publiques (iFRAP)* skulle en harmonisering av de olika pensionssystemen inom den privata och den offentliga sektorn kunna spara mer än 5 miljarder euro i offentliga utgifter till 2022.
- (11) Arbetslösheten sjönk från 10,4 % för 2015 till 9,4 % för 2017 och ska enligt prognoserna sjunka ytterligare under de kommande åren. Förvärvsfrekvensen steg till 70,6 % under 2017. Det är dock relativt mycket svårare på arbetsmarknaden för unga, lågutbildade arbetstagare och personer med invandrabakgrund (både i första och andra generationen). Bara 55,6 % av personer födda utanför EU (i åldern 20–64) var sysselsatta 2017, vilket är 17,0 procentenheter lägre än för dem som var födda i Frankrike. Invånarna i de mest eftersatta områdena (*Quartiers de la politique de la ville*), däribland personer med invandrabakgrund, har fortfarande problem på arbetsmarknaden. Trots åtgärder är effekterna av socioekonomisk bakgrund och invandrabakgrund på utbildningsresultaten jämförelsevis stora och försvårar integrationen på arbetsmarknaden. Det finns också bevis för att diskriminering förekommer på arbetsmarknaden. Effektivt aktivt sysselsättningsstöd, inklusive språkträning, intensiv yrkesrådgivning och hårdare tag mot diskriminering, krävs för att främja lika möjligheter på arbetsmarknaden.
- (12) Lagen om arbete, modernisering av dialogen mellan arbetsmarknadens parter och trygghet av karriärvägar från 2016 ska förbättra företagets förmåga att anpassa sig till konjunkturcykeln och minska andelen arbetstagare med tidbegränsade anställningar. Trots att fler får fasta jobb är segmenteringen på arbetsmarknaden en utmaning och övergången till fler tillsvidareanställningar bör främjas. I det här sammanhanget är det viktigt att slutföra genomförandet av det pågående ambitiösa reformprogrammet, som omfattar den nyligen antagna reformen av arbetsrätten, den planerade översynen av systemet för arbetslöshetsförmåner och reformen av yrkesutbildningen, inklusive lärlingsplatser.
- (13) Det stegvisa genomförandet av åtgärder som ska minska skattekillen på arbete har förbättrat kostnadskonkurrenskraften sedan 2013, men samlade förluster sedan tidigare har ännu inte hämtats in. För genomsnittslönen var arbetsgivaravgifternas andel av den totala arbetskostnaden i Frankrike 2016 fortfarande en av de högsta i unionen. Aktuella politiska åtgärder för att sänka arbetskostnaderna väntas konsolideras och stärkas ytterligare från 2019, i form av den aviserade omläggningen av skatterabatten för konkurrenskraft och sysselsättning till ett allmänt avdrag för sociala avgifter för arbetsgivare och införandet av ytterligare rabatter för lägre löner för att främja jobb för lågutbildade.
- (14) Sedan 2013 har den franska minimilönen följt indexeringsregeln utan några ad hoc-ökningar. Det har fått till följd att minimilönen har ökat långsammare än referenslönerna (1,23 % 2017 jämfört med 1,31 % för genomsnittslönen) mot bakgrund av låg inflation och dämpade löneökningar. Visserligen är minimilönen, i jämförelse med genomsnittslönen, hög i internationell jämförelse, men arbetskostnaden vid minimilön har sjunkit mycket på grund av sänkta sociala avgifter. Sådana sänkningar kommer att intensifieras och permanentas från 2019. Medan indexeringen av minimilönen är viktig för att bevara arbetstagarnas köpkraft, kan den nuvarande metoden (som är unik i hela unionen) begränsa lönejusteringar i förhållande till ändrade villkor, vilket kan få negativa följdverkningar på konkurrenskraften. En grupp oberoende experter utvärderar minimilönen varje år och utfärdar yttranden om dess utveckling som inte är bindande. Gruppen rekommenderade 2017 att indexeringsregeln skulle ses över, till exempel genom att begränsa den till enbart inflationsindexering.

- (15) Den grundläggande yrkesutbildningen stöder inte i tillräcklig grad integrationen på arbetsmarknaden eftersom en stor andel av studenterna inriktar sig på yrkesval med sämre anställbarhet. Dessutom har franska yrkesstudenter mycket sämre studieresultat än unionsgenomsnittet, medan de i allmän utbildning har bättre resultat. Därför är åtgärder för att främja lärlingsplatser, som förknippas med högre anställbarhet, tillsammans med åtgärder för att förbättra skolresultaten, viktiga för att stödja sysselsättningen bland unga och främja lika möjligheter. Samtidigt är det också viktigt att förbättra tillgången till fortbildning för lågutbildade arbetstagare och arbetssökande och främja kompetensökning med stöd av lämplig studievägledning. För att åtgärda de här utmaningarna, i synnerhet behovet av en bättre styrning av systemet, lade regeringen den 27 april 2018 fram ett lagförslag om reformer av lärlingsutbildningen och fortbildningen inom yrkesutbildningen för att öka relevansen för arbetsmarknaden och utbildningens kvalitet och tillgång och stödja övergångar på arbetsmarknaden. I 2018 års nationella reformprogram bekräftas dessutom avsikten att införa en investeringsplan för kompetens med en budget på 14 miljarder euro och man öppnar vägen för en kompletterande reform av skolförlagd grundläggande yrkesutbildning.
- (16) Totalt sett uppvisar det sociala trygghetssystemet goda resultat. Inkomstskillnader efter transfereringar är lägre än unionsgenomsnittet och trots en ökning på senare tid är antalet människor som riskerar fattigdom eller social utestängning fortsatt relativt litet. Vissa grupper, särskilt ensamstående föräldrar, personer födda utanför unionen och de som bor i eftersatta stadsområden, löper dock större risk för fattigdom. Tillgången till adekvat boende för personer som lever i fattigdom är ett fortsatt problem. Trots förbättringar på senare tid finns bristen på subventionerat boende kvar i vissa områden.
- (17) Trots pågående reformer för att minska skattebördan för företag och stödja produktiva investeringar fortsätter det franska skattesystemet att kännetecknas av stor komplexitet, med skatteutgifter, ineffektiva skatter och skatter på produktion som skapar hinder för ett välfungerande företagsklimat. Det stora antalet skatteutgifter (skatteavdrag, undantag och skattereduktioner) lägger en extra börda på företagen, särskilt de små och medelstora företagen, i form av ökande efterlevnadskostnader och osäkerhet. De skapar också extra kontrollkostnader för skatteförvaltningen. Skatteutgifterna kommer att öka ytterligare i antal och värde enligt 2018 års budgetlag och väntas 2018 uppgå till 99,8 miljarder euro (4,2 % av BNP), jämfört med 93 miljarder euro 2017. Dessutom har cirka 192 skatter som ger låga intäkter (mindre än 150 miljoner euro årligen) kartlagts, men bara ett fåtal av dem har avskaffats sedan 2014 ⁽¹⁾. Frankrike har mycket höga skatter på produktion i unionsperspektiv ⁽²⁾ (3,1 % av BNP 2016) som i huvudsak utgörs av skatter på kapital och arbete som företagen är skyldiga att betala till följd av sin produktion oavsett ekonomiskt resultat.
- (18) Tjänstesektorn stod för mer än 50 % av förädlingsvärdet, 40 % av sysselsättningen och 20 % av tillverkningsindustrins förädlingsvärde i exporten 2016. Men medan konkurrensen på tjänstemarknaden påverkar hela ekonomin, hämmas den fortfarande av lagstiftningskrav och administration, som också inverkar på företagets förmåga att växa. Reformen inom tjänstesektorn skulle kunna få stora positiva effekter på ekonomin om de vore tillräckligt ambitiösa och genomfördes fullständigt. Det är viktigt att ta hänsyn till den ekonomiska betydelsen och resultaten av olika undersektorer inom tjänstesektorn när man gör prioriteringar inom reformarbetet. Man har använt en indikatorbaserad strategi för att identifiera prioriterade reformer inom tjänstesektorn och flera företagstjänster (arkitekt- och ingenjörsvksamhet, juridiska tjänster och revisionstjänster samt administrations- och stöd tjänster), detaljhandel, hotell och restaurang samt hälsovård har då pekats ut. När det gäller de fria yrkena har lagen om tillväxt, ekonomisk verksamhet och lika ekonomiska möjligheter ("Macrolagen") av den 6 augusti 2015 lättat på restriktionerna för ett litet antal yrken, främst juridiska yrken. Det finns fortfarande utrymme för ytterligare reformer vad gäller de fria yrkena. Ytterligare reformer kan inriktas på särskilda restriktioner för tillträde och utövning som anses vara orimliga (t.ex. verksamhetsreserver, begränsningar av rösträtt, restriktioner för aktieinnehav, sektorsövergripande begränsningar och numerus clausus-restriktioner). Reformen för att ta bort viktiga hinder för företagets tillväxt kan omfatta effekter av tröskelvärden med koppling till storleksrelaterade kriterier i regleringar och administrativa bördor för företagen. Om snabbt bredband byggdes ut i Frankrike skulle det stärka landets förmåga att dra nytta av den digitala ekonomin.
- (19) Enligt den europeiska resultattavlan för innovation är Frankrikes innovationsresultat sämre än unionens innovationsledare, trots en relativt hög nivå på det offentliga stödet. En effektivisering av de offentliga stödsystemen t.ex. skatteavdrag för FoU (*Crédit d'Impôt Recherche*) skulle stimulera bättre innovationsresultat.

⁽¹⁾ *Inspection Générale des Finances (2014), Les taxes à faible rendement.*

⁽²⁾ Med skatter på produktion avses "övriga produktionsskatter" enligt Eurostat (kategori D29).

Resultaten av pågående utvärderingar måste tjäna som underlag för att förbättra det offentliga stödet till innovationsverksamhet. Kunskapsöverföringen mellan offentlig forskning och näringslivet är en fortsatt utmaning som begränsar det kommersiella utnyttjandet av forskningsresultat. Jämfört med andra unionsländer har Frankrike ett svagt resultat i fråga om offentlig-privata sampublicationer och offentlig FoU som finansieras av företag. Det går att stärka överföringsmekanismerna mellan den akademiska världen och näringslivet genom att förenkla forskning i partnerskap och stimulera forskarnas rörlighet.

- (20) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Frankrikes ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Frankrike har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Frankrike utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (21) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.
- (22) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendationerna 1–3.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Frankrike att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt inte överskrider 1,4 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Använda oförutsedda intäkter till att snabbare minska den offentliga skuldkvoten. Genomföra utgiftsbesparingar under 2018 och noggrant specificera målen och de nya åtgärder som krävs inom ramen för *Action Publique 2022* så att de kan omvandlas till konkreta utgiftsbesparingar och effektivitetsvinster i 2019 års budget. Stegvis göra reglerna för de olika pensionssystem enhetliga för att göra systemen rättvisare och öka deras hållbarhet.
2. Fullfölja reformerna av yrkesutbildnings- och fortbildningssystemen, stärka deras relevans för arbetsmarknaden och förbättra tillgången till fortbildning, särskilt för lågutbildade arbetstagare och arbetssökande. Främja lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, däribland för personer med invandrarbakgrund och personer som bor i eftersatta områden. Säkerställa att minimilönens utveckling är förenlig med sysselsättningskapande och konkurrenskraft.
3. Förenkla skattesystemet, genom att begränsa användningen av skatteutgifter, ta bort ineffektiva skatter och sänka de skatter på produktion som företagen betalar. Minska regelbördan och den administrativa bördan för att öka konkurrenskraften inom tjänstesektorn och för att främja företagens tillväxt. Satsa mer på att öka innovationssystemets resultat framför allt genom att effektivisera de offentliga stödsystemen och stärka kunskapsöverföringen mellan de offentliga forskningsinstituten och företagen.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Kroatiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Kroatiens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/10)

(EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen också, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Kroatien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Kroatien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Kroatien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Kroatien fortfarande har alltför stora makroekonomiska obalanser, även om de håller på att minska. Sårbarheterna hänger samman med de fortfarande stora offentliga och privata skulderna samt utrikeskulden, samtliga till stor del i utländska valuta. Andelen nödlidande lån är fortfarande hög, särskilt för icke-finansiella företag. Kroatiens potentiella tillväxt är fortfarande inte tillräcklig för en hållbar anpassning, och sammantaget har få framsteg gjorts för att genomföra politiska åtgärder för att råda bot på den ihållande låga efterfrågan på arbetskraft och den långsamma produktivitetstillväxten. Ett restriktivt företagsklimat dämpar konkurrenskraften och investeringarna, och fragmenteringen inom den offentliga förvaltningen minskar de offentliga tjänsternas effektivitet.
- (3) Den 26 april 2018 lade Kroatien fram sitt nationella reformprogram och sitt konvergensprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 41.

- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Kroatien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. Överskottet i de offentliga finanserna uppgick till 0,8 % av BNP 2017. Enligt konvergensprogrammet 2018 minskar det totala saldot till ett underskott på 0,5 % av BNP 2018, och förbättras gradvis till ett överskott på 0,5 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1,75 % av BNP – kommer fortsättningsvis att överträffas under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet 2018 förväntas den offentliga skuldkvoten minska från 78,0 % av BNP 2017 till 75,1 % 2018 och fortsätta minska till 65,9 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de budgetprognoserna är realistiskt. De planerade budgetmålen verkar emellertid vara försiktiga. Enligt kommissionens vårprognos 2018 kommer den offentliga sektorns saldo att vara 0,7 % och 0,8 % 2018 respektive 2019.
- (6) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Kroatien att behålla sitt medelfristiga budgetmål 2018. Enligt kommissionens vårprognos 2018 förväntas det strukturella saldot uppgå till – 0,3 % av BNP 2018 och – 0,6 % av BNP 2019 och därmed hålla sig över det medelfristiga budgetmålet. Enligt prognoserna kommer Kroatien att iakttä reglerna för skuldkriteriet 2018 och 2019. Sammantaget anser rådet att Kroatien kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019.
- (7) Viktig lagstiftning för att förbättra Kroatiens budgetramverk borde ha införts för länge sedan. Brister i de numeriska finanspolitiska reglerna gör dem ineffektiva för finanspolitisk planering, och den finanspolitiska kommitténs roll som ett självständigt organ är fortfarande svag. Eftersom den offentliga skulden i Kroatien fortfarande är hög och utsatt för valutarisker är en sund skuldförvaltning av största vikt. Under 2017 stärktes skuldförvaltningen och en skuldförvaltningsstrategi infördes som kräver regelbundna uppdateringar. Fastighetsskatten, som man redan fattat beslut om, sköts upp och inga uppgifter har lämnats om huruvida den kommer att införas och när. Kroatien har därför låga intäkter från periodiska fastighetsskatter. En periodisk fastighetsskatt skulle skapa förutsättningar för skatteuppbörden att öka, och samtidigt skapa en stabil och förutsägbar inkomstkälla för de lokala förvaltningarna.
- (8) Den kroatiska arbetsmarknaden fortsatte att återhämta sig under 2017. Sysselsättningen och arbetskraftsdeltagandet ligger fortfarande under unionsgenomsnittet och dämpar eventuell tillväxt. Idag är den lagstadgade pensionsåldern 62 år för kvinnor och 65 år för män. Utjämningen och höjningen av den lagstadgade pensionsåldern sker långsamt med siktet inställt på 67 år för bägge könen först 2038. Dessutom finns det flera olika sätt för äldre arbetstagare att gå i pension i förtid, och pensionssystemet innehåller flera specialbestämmelser med förmånliga pensionsvillkor. Att det är kvinnor som ansvarar för omsorgen om närstående bidrar till deras låga deltagande på arbetsmarknaden. Deras arbetsliv blir därför i genomsnitt kort, vilket medför att det nu och i framtiden inte finns tillräckligt med pensionsmedel och att de som äldre löper risk att drabbas av fattigdom. De aviserade åtgärderna för att främja en längre tid i arbetslivet har ännu inte genomförts.
- (9) Även om det finns en struktur för en social dialog i Kroatien är interaktionen mellan myndigheter och intressenter vid utformningen av politiken begränsad och har främst bestått av skriftlig återkoppling på regeringens föreslagna åtgärder. Dessutom begränsar fragmenteringen av fackföreningarna deras kapacitet att delta i den sociala dialogen.
- (10) Trots förbättringar under den senaste tiden löper en stor del av befolkningen fortfarande risk för att drabbas av fattigdom eller social utestängning, och skillnaderna mellan de olika regionerna är hög. Äldre personer, lågt

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

utbildade och personer med funktionsnedsättning är särskilt drabbade. Det sociala trygghetssystemet uppvisar brister när det gäller ändamålsenlighet och rättvisa. Sociala förmåner kan endast i begränsad utsträckning minska fattigdomen. Eftersom samordning mellan institutionerna saknas och fattigare lokala förvaltningar har en lägre finanspolitisk kapacitet fördelas de sociala förmånerna inte jämnt.

- (11) Kroatien ligger under unionsgenomsnittet när det gäller investeringar i utbildning, förskoleverksamhet och barnomsorg, grundläggande färdigheter och högskoleutbildning samt vikten av utbildning på arbetsmarknaden. Kroatien har infört flera reformer inom utbildning, vetenskap och teknik. Reformen av läroplanen kommer troligtvis att ha en positiv inverkan på utbildningens kvalitet, om den genomförs fullt ut och är förenlig med andra insatser inom strategin. Vikten av utbildning på arbetsmarknaden förefaller begränsad, vilket framgår av att mer än hälften av de registrerade arbetslösa har en yrkesutbildning. En bättre samordning mellan de offentliga myndigheterna och arbetstagarna är nödvändig för att kompetensbehoven ska kunna fastställas. Vuxenutbildningen, som ska bidra till att personer inkluderas på arbetsmarknaden, kännetecknas av många utbildningsanordnare som är ojämnt spridda över hela landet och utbildningsprogram som inte är tillräckligt utvärderade. Deltagandet i vuxenutbildning och de utbildningsprogram som ingår i de aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna är kritiskt lågt.
- (12) De offentliga tjänsternas effektivitet och de offentliga utgifterna tyngs av att den kroatiska offentliga förvaltningen är spridd över hela landet och att befogenheterna är fördelade över flera förvaltningsnivåer. Många små lokala enheter saknar ändamålsenliga finansiella och administrativa tillgångar att utföra decentraliserade funktioner. Indikatorer för en effektiv offentlig förvaltning visar att resultatet ligger under unionsgenomsnittet, något som bromsar utformandet och genomförandet av den offentliga politiken och en mer effektiv användning av ESIfonderna. Den planerade minskningen av antalet lokala kontor för den centrala förvaltningen och strömlinjeformningen av systemet med statliga kontor har ännu en gång skjutits upp. Avsaknaden av en enhetlig lönesättning inom den offentliga förvaltningen och för de offentliga tjänsterna leder till att anställda behandlas olika och att staten inte har någon kontroll över de offentliga lönekostnaderna. Den planerade lagen om en enhetlig lönesättning har skjutits upp ytterligare till mitten av 2018. Myndigheterna har tagit de första stegen för att integrera vissa funktioner hos sjukhusen för att förbättra tjänsteffektiviteten och tillgången till hälso- och sjukvård. En ineffektiv modell för finansiering av hälso- och sjukvårdssystemet har emellertid lett till att skulderna anhopar sig, framför allt vid sjukhusvård.
- (13) De statsägda företagens andel av ekonomin är fortfarande stor. En effektivisering av företagens förvaltning har gått långsamt och deras produktivitet och lönsamhet är fortfarande låg. Ny lagstiftning om förvaltningen av de statliga tillgångarna har antagits.
- (14) I november 2017 avslutades en oberoende kvalitetsöversyn av den kroatiska banken för återuppbyggnad och utveckling. Med tanke på att banken är viktig för att genomföra unionens finansiella instrument och investeringsplanen för Europa och att den i allt större utsträckning ägnar sig åt direkta lån bör resultaten från översynen användas för att stärka bankens tillsyn, regelverk och styrning.
- (15) Byråkrati och skattelikhande avgifter inverkar fortfarande negativt på företagsklimatet. Byråkratin har minskat långsamt men stadigt. Nedskränningarna av de skattelikhande avgifterna har varit begränsade och insynen är låg, och varken regelbundna uppdateringar av registret eller konsekvensbedömningar av de planerade nedskränningarna har gjorts.
- (16) Antikorruptionshandlingsplanen 2017–2018 måste genomföras fullt ut för att målen för antikorruptionsstrategin 2015–2020 ska kunna uppfyllas. Flera viktiga funktioner måste fortfarande förbättras, och särskilt måste redovisningen av tillgångar och intressekonflikter bli bättre, medvetenheten om kanalerna för visselblåsning öka och riskerna vid offentlig upphandling kontrolleras mer effektivt, ett område som fortfarande är sårbart för korruption till följd av att de statsägda företagen i hög utsträckning gör upphandlingarna internt.
- (17) Restriktiva bestämmelser på varu- och tjänstemarknaderna, framför allt det stora antalet ytterst reglerade yrkesgrupper, förhindrar konkurrens. Att lätta på bestämmelserna har gått långsamt på grund av motstånd från intressegrupper.
- (18) Långa domstolsförfaranden och stora eftersläpningar påverkar fortfarande rättssystemets kvalitet och effektivt negativt, och i förlängningen företagsklimatet. Eftersläpningen minskade något, men berodde främst på färre nya fall och inte på att de gamla fallen löstes snabbare. Trots förbättringarna används elektronisk kommunikation i alltför liten utsträckning vid tvistemål och insolvensförfaranden.

- (19) Vissa riktade insatser pågår för att reformera det nationella vetenskaps- och innovationssystemet inom ramen för Kroatiens strategi för smart specialisering. Det politiska ansvaret för vetenskap och innovation verkar inte ha samordnats, vilket försvagar genomförandet av den politiska strategin. Likaså har större universitet en mycket splittrad förvaltning och stränga administrativa bestämmelser. Samarbetet mellan den akademiska världen och näringslivet är mycket lågt. En systematisk övervakning och utvärdering av forsknings- och innovationspolitiken saknas och prioriteringar är därför svåra att fastställa. Incitament behövs inom högskoleutbildningen för att främja kvalitet och anpassa utbildningen till arbetsmarknadens behov.
- (20) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Kroatiens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Kroatien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Kroatien utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (21) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Kroatien väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (22) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och konvergensprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–4 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Kroatien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Stärka budgetramen, inklusive den finanspolitiska kommitténs oberoende och uppdrag. Införa en periodisk fastighetsskatt.
2. Motverka förtida pensionering, påskynda övergången till den högre lagstadgade pensionsåldern och anpassa pensionsreglerna för särskilda grupper till reglerna för det allmänna systemet. Se till att reformen av utbildningssystemet ger resultat för att förbättra utbildningens kvalitet och relevans på arbetsmarknaden, både när det gäller ungdomar och vuxna. Konsolidera de sociala förmånerna och förbättra deras förmåga att minska fattigdomen.
3. Minska den offentliga förvaltningens territoriella fragmentering, strömlinjeforma fördelningen av uppgifter och befogenheter och förbättra kapaciteten att planera och genomföra de offentliga insatserna. I samråd med arbetsmarknadens parter införa harmoniserade regelverk för lönesättning i den offentliga sektorn.
4. Förbättra styrningen i de statsägda företagen och intensifiera försäljningen av statsägda företag och icke-produktiva tillgångar. Väsentligt minska den börda på företagen som beror på skattelikhande avgifter samt omfattande administrativa och rättsliga krav. Stärka konkurrensen i sektorn för företagstjänster och för reglerade yrken. Förkorta domstolsförfarandena och förbättra den elektroniska kommunikationen i domstolarna.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Italiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Italiens stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/11)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Italien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Italien, i egenskap av medlemsstat med euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, såsom återgiven i rekommendationerna 1–4 nedan, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) 2018 års landsrapport för Italien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Italien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Italien har alltför stora makroekonomiska obalanser. Särskilt den höga offentliga skuldsättningen och den uthålligt svaga produktivitetsutvecklingen innebär gränsöverskridande risker i ett sammanhang präglad av ett stort men krympande bestånd av nödlidande lån och hög men sjunkande arbetslöshet. Det är synnerligen viktigt att minska risken för negativa effekter på den italienska ekonomin och, med tanke på den italienska ekonomins storlek och gränsöverskridande betydelse, även på Ekonomiska och monetära unionen.

- (4) Den 16 maj 2018 lade Italien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.
- (6) Italien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. Prognosen i stabilitetsprogrammet för 2018, som lämnades in av den avgående regeringen, baseras på antagandet om oförändrad lagstiftning. De italienska myndigheterna räknar med att det samlade underskottet förbättras från 2,3 % av BNP 2017 till 1,6 % 2018 och 0,8 % 2019 och en i stort sett balanserad budget 2020. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. en balanserad budget i strukturella termer, kommer att uppnås senast 2020 och bibehållas 2021, medan det omräknade ⁽²⁾ strukturella saldot tyder på ett litet strukturellt underskott (0,2 % av BNP) under båda åren. Den offentliga skuldkvoten sjönk något under 2017 (till 131,8 % av BNP, från 132,0 % 2016), och den förväntas enligt stabilitetsprogrammet för 2018 sjunka med en procentenhet av BNP till 130,8 % under 2018 och nå 122,0 % 2021, delvis tack vare inkomster från privatiseringar på 0,3 % per år under 2018–2020. Under senare år har dock inkomsterna av privatiseringar inte motsvarat förhoppningarna. Baserat på antagandet att politiken ligger fast blir enligt kommissionens vårprognos 2018 BNP-tillväxten lägre och underskottet högre för 2019 än i 2018 års stabilitetsprogram. I kommissionens vårprognos ingår inte den höjning av mervärdesskatten (0,7 % av BNP) som antogs såsom "nödåtgärd" för att nå budgetmålen 2019.
- (7) Den 23 maj 2018 utfärdade kommissionen en rapport som utarbetats i enlighet med artikel 126.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på grund av att Italien inte såg ut att uppfylla skuldkriteriet under 2016 och 2017. Efter en bedömning av alla relevanta faktorer i rapporten var slutledningen att skuldkriteriet så som det definieras i fördraget och i rådets förordning (EG) nr 1467/97 ⁽³⁾ borde betraktas som i nuläget uppfyllt, och att det därmed inte är motiverat att inleda något förfarande vid alltför stora underskott, i synnerhet med beaktande av att Italien uppfyllde kraven enligt den förebyggande delen 2017. Kommissionen kommer att granska efterlevnaden på grundval av 2018 års utfall och rapportera på våren 2019.
- (8) I stabilitetsprogrammet för 2018 anges att den exceptionella flyktingströmmen och skyddsåtgärderna mot seismiska risker kommer att få en betydande inverkan på budgeten, och i programmet ingår utgifter som visar på dessa extra budgetutgifters art och omfattning. Enligt kommissionen uppgick de extra utgifter som kan beaktas under 2017 till 0,16 % av BNP för den exceptionella flyktingströmmen och till 0,19 % av BNP för skyddsåtgärderna mot seismiska risker. Bestämmelserna i artiklarna 5.1 och 6.3 i förordning (EG) nr 1466/97 gör det möjligt att ta hänsyn till dessa extra utgifter, eftersom flyktingströmmen och de seismiska riskerna är ovanliga händelser som har stor inverkan på Italiens offentliga finanser och eftersom den finanspolitiska hållbarheten inte äventyras av att landet tillfälligt tillåts avvika från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. Den anpassning som krävs för att nå det medelfristiga budgetmålet för 2017 har därför minskats för att beakta dessa extra kostnader.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Det konjunkturrensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den allmänt vedertagna metoden.

⁽³⁾ Rådets förordning (EG) nr 1467/97 av den 7 juli 1997 om påskyndande och förtydligande av tillämpningen av förfarandet vid alltför stora underskott (EGT L 209, 2.8.1997, s. 6).

- (9) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Italien att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna minskar nominellt ⁽¹⁾ med minst 0,2 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Samtidigt kommer bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och påföljande bedömning av 2018 års budgetutfall att behöva ta vederbörlig hänsyn till målsättningen att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i de offentliga finanserna. Kommissionens bedömning i samband med yttrandet om Italiens utkast till budgetplan för 2018 av hur stark återhämtningen i Italien är, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna, tyder på att det behövs finanspolitiska strukturåtgärder på minst 0,3 % av BNP 2018, utan någon ytterligare avvikelsemarginal under ett år. Detta motsvarar en nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på högst 0,5 %. Med beaktande av den övergripande bedömningen och kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet 2018.
- (10) Mot bakgrund av Italiens offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 0,5 % bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 0,1 % av BNP 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot kravmatrisen i stabilitets- och tillväxtpakten. Om politiken förblir oförändrad finns det risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019 och under 2018 och 2019 sammantaget. Italien förväntas vid första anblicken inte följa skuldkriteriet 2018 och 2019. Italiens höga offentliga skuldkvot på runt 130 % av BNP innebär vidare att stora resurser öronmärks för att täcka lånekostnader, på bekostnad av mer tillväxtfrämjande områden, som utbildning, innovation och infrastruktur. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 om Italien ska lyckas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Det vore klokt att använda oförutsedda intäkter till att vidare minska den offentliga skuldkvoten.
- (11) Italiens pensionsutgifter är med cirka 15 % av BNP nu bland de högsta i unionen. Implicita skulder kopplade till att befolkningen åldras hölls tillbaka av tidigare antagna pensionsreformer, som stärker hållbarheten i Italiens ekonomi långsiktigt också genom successiv anpassning av pensionsåldern till den förväntade livslängden. Både 2017 års och 2018 års budgetar innehöll dock bestämmelser som delvis river upp reformerna. Italien har en större befolkningsandel över 65 år än genomsnittet i unionen. Andelen förväntas öka med tiden och försämra Italiens åldreförsörjningskvot. Pensionsutgifterna förväntas således stiga på medellång sikt. Att ålderspensionerna utgör en så stor del av Italiens offentliga utgifter håller tillbaka andra sociala utgifter, t.ex. för kampen mot fattigdom och sådana tillväxtfrämjande utgiftsposter som utbildning, vars andel av utgifterna har sjunkit sedan början av 2000-talet. Utan att frångå principerna om rättvisa och proportionalitet skulle man kunna göra rejäla besparingar genom att ingripa mot höga pensionsrättigheter utan motsvarande inbetalningar.
- (12) Italiens skattesystem vilar tungt på arbete och kapital, vilket inverkar negativt på den ekonomiska tillväxten. Trots att de riktade skatteincitamenten fått större utbredning under senare år är skattebördan på produktionsfaktorerna fortfarande bland de högsta i unionen, vilket avskräcker från att investera och anställa. Det finns utrymme för budgetneutral skatteväxling mot skattebaser som skadar tillväxten mindre, t.ex. fastigheter och konsumtion. Den periodiska fastighetsskatten på huvudbostaden avskaffades 2015, även för de rikare hushållen. Dessutom är taxeringsvärdena ofta gamla, och en reform för att anpassa dem till nu gällande marknadsvärden ligger på is. Det finns många och stora skatteutgifter, särskilt lägre mervärdesskattesatser, vilka ska rationaliseras enligt nationell lagstiftning, men detta har skjutits upp ytterligare. Det finns också utrymme att minska bördan för lagenligt skattebetalande företag och hushåll, genom att göra skattelagstiftningen enklare och höja den generella skattedisiplinen. Att all fakturering i den privata sektorn måste ske elektroniskt från 2019 är ett positivt steg i den riktningen. Men de lagstadgade gränsvärdena för kontantbetalningar har höjts, vilket kan avskräcka från de elektroniska betalningar som i kraft av tvång hade kunnat förbättra skattedisiplinen. Italiens nationella statistikinstitut uppskattar den svarta ekonomin till omkring 12,6 % av BNP 2015, men ingen strategisk plan finns för att tackla den utmaningen. Runt 15,9 % av all sysselsättning är delvis eller helt odeklarerad, med toppar på nästan 50 % i vissa sektorer.

(1) De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

- (13) Investeringarna sjönk kraftigt under krisen och har inte återvänt till 2007 års nivå. Trots att investeringarna ökade under 2017 ligger de fortfarande på en låg nivå jämfört med andra länder i unionen. Den privata investeringsnivån har varit särskilt låg och hämmas av strukturella faktorer. Det rör sig bl.a. om ett mindre gynnsamt företagsklimat, begränsat finansutbud på grund av underutvecklade kapitalmarknader, suboptimal bankutlåning och brist på högt kvalificerad arbetskraft till följd av bl.a. kompetensflykt och begränsat livslångt lärande. Immateriella tillgångar, t.ex. forskning och utveckling, innovation och utbildning av arbetstagare, är avgörande för produktivitet och ekonomisk tillväxt och kan vara en del av förklaringen till skillnader i produktivitet mellan olika länder. Investeringarna i sådana tillgångar ligger under genomsnittet i unionen. Detta beror på att det finns så många mikroföretag, på att Italien inte har specialiserat sig inom kunskapsintensiva sektorer, på begränsad kompetens inom digitalisering och it. Parallellt har de samlade offentliga anslagen till forskning och utveckling sjunkit. De små och medelstora företagen fortsätter att förlita sig på finansiering från bankerna, och utlåningen är dämpad trots att räntenivån är historiskt låg. De regionala skillnaderna är vidare stora i fråga om investeringar i forskning och utveckling, utnyttjande av nyligen införda politiska incitament för innovativa företag och utbildningskvalitet. Mot bakgrund av den pågående utvärderingen av resultaten av de olika industriåtgärder som införts genom initiativen "finansiering för tillväxt" och "industri/näringsliv 4.0" förefaller det tillrädligt med en långsiktig strategisk plan för stöd till investeringar som kan stärka de olika faktorer som stöder innovation (exempelvis tillgång till kredit, stark forskningsbas, högre utbildning och lämplig kompetens). Det förefaller också lämpligt att beakta befintliga regionala skillnader i industri- och utbildningssystemen.
- (14) Det italienska rättssystemets effektivitet har bara förbättrats något under de senaste åren, och förfarandenas längd är fortfarande ett problem, särskilt i de högre instanserna. Under 2016 var exempelvis den tid som krävdes för att avgöra civilrättsliga mål och handelsmål fortfarande bland de längsta i unionen i alla instanser. Eftersläpningen vid Högsta domstolen (*Corte suprema di Cassazione*) blev värre och är bland de värsta i unionen per capita. Ett viktigt lagförslag om att rationalisera civilprocessrättsliga regler och införa kraftigare åtgärder för att motverka okynnesprocesser är fortfarande under behandling i Italiens parlament efter två år. Dessutom har det förenklade förfarandet (*rito sommario*), som hör till de åtgärder man vidtagit för att inskränka antalet tvister och stärka förfarandedisciplinen, inte blivit standard i appellationsdomstolarna, och avvisning av överklaganden i andra instans sker fortfarande utan samordning och i begränsad omfattning, så antalet anhängiggjorda mål har inte minskat. Tvärtom ökade antalet tvistemål under 2016 både i första och andra instans, vilket också berodde på att överklagandena stadigt ökade. En ökande andel kassationsöverklaganden avvisades under 2016, vilket bekräftar den senaste tidens uppåtgående trend. Högsta domstolens förmåga att klara inflödet av mål påverkades negativt i en kontext präglad av snabb ökning av andra mål än brottmål (främst skattemål), vilket hotar att undergräva dess roll. Lämplig inskränkning av processreglerna, även mot okynnesprocessande, kan också bidra till sund och effektiv rättsskipning.
- (15) Korruption är fortfarande ett stort problem i näringslivet och vid offentlig upphandling i Italien. Italien har förbättrat regelverket mot korruption genom att se över preskriptionstiderna, bredda skyddet för visselblåsare i den privata sektorn och närma korruptionsbrott bland privata aktörer till internationella normer. Den antagna reformen av preskriptionstiderna innebär visserligen inte att preskriptionstiderna avbryts efter en fällande dom i första instans, vilket Europarådets grupp av stater mot korruption hade rekommenderat, men den kan krympa handlingsutrymmet för förhållningstaktik från advokater som missbrukar rätten att överklaga vid högre instanser. Därmed kan den angripa den gamla problematiken med korruptionsärenden som preskriberas efter en fällande dom i första instans. Korruptionen kunde bekämpas bättre genom ökad effektivitet i straffrättskipningen. Italien hade 2014 det största antalet nya och pågående brottmål i unionen i andra och tredje instans, vilket också berodde på en andel kassationsöverklaganden som var bland de högsta. Resultatet av detta blev brottmålsrättegångar som var bland de mest långvariga. Stimulans för att snabba upp förfarandena och motverka missbruk av rätten att överklaga kan göra straffrättskipningen och kampen mot korruptionen effektivare. Vidare har den nationella antikorrupsionsmyndigheten en central roll i uppgiften att genomföra det nya regelverket mot korruption.
- (16) Satsningar på att höja kvaliteten på den italienska offentliga förvaltningen kan inverka positivt på företagsklimatet, investeringar och företagens förmåga att utnyttja innovationsmöjligheter. De stora regionala skillnaderna mellan hur väl myndigheterna fångar upp företagens behov tyder på att företagare i vissa områden har större problem i sin verksamhet. En omfattande lag om reform av den offentliga förvaltningen antogs 2015, och den har potential att förbättra effektiviteten till fördel för ekonomin. I slutet av 2017 hade reformen genomförts helt, och nu gäller det att utöva tillsyn, särskilt i de regioner som har sämst resultat. Vad gäller offentligägda företag ska reformen säkerställa bättre samordning av reglerna för offentligägda företag och privatägda företag. De uttalade målen är att rationalisera offentligägda företag genom sammanslagningar, konsolideringar av icke lönsamma företag och privatiseringar, höja de återstående företagens effektivitet samt undvika att det framöver skapas offentligägda företag för uppgifter som inte måste skötas av det offentliga. Tillsyn över det nya regelverket är

nyckeln till att uppnå målen. Dessutom är lokala offentliga tjänster skyddade från konkurrens (på och mot marknaden), vilket påverkar effektiviteten, kvaliteten på tjänsterna och leder till missnöje från konsumenternas sida. I 2015 års reform av den offentliga förvaltningen ingick också ett nytt regelverk för reform av förvaltningen av lokala offentliga tjänster. I november 2016 förklarade dock författningsdomstolen att antagningsförfarandet för vissa lagdekret var författningsvidrigt, bland annat lagdekretet för lokala offentliga tjänster. Eftersom tidsfristen för lagdekretet löpte ut i november 2016 krävs det ett nytt lagstiftningsinitiativ.

- (17) Förbättringar i företagsklimatet kan underlätta entreprenörskap, och bättre konkurrensförhållanden kan gynna effektivare resursfördelning och produktivitetsvinster. Den årliga konkurrenslagen från 2015 antogs i augusti 2017 och måste nu genomföras riktigt. Betydande hinder för konkurrens kvarstår dock inom vissa sektorer, t.ex. yrkesmässiga tjänster, lokal kollektivtrafik, järnvägstrafik och detaljhandel. Bättre konkurrensutsättning vid tilldelning av offentliga upphandlingskontrakt och koncessioner på kollektiva nyttigheter kan inverka positivt på tjänsternas kvalitet. På området för offentlig upphandling kommer nyttan av den nyligen genomförda reformen att bero på hur snabbt den genomförs, hur konsekvent planerna på e-upphandling och sammanläggning tillämpas samt hur väl det centrala sammanläggningsorganet för politiksamordningen kommer igång (*Cabina di regia per gli appalti pubblici*).
- (18) Marknadens förtroende för italienska banker har ökat efter de åtgärder som vidtogs under 2017 för att hantera flera svaga banker. Tack vare bättre ekonomiska förhållanden och tryck från tillsynsinstanser har framsteg gjorts med att minska mängden nödlidande lån, men eftersläpningen är fortfarande stor. Detta begränsar bankernas lönsamhet och deras förmåga att generera kapital internt. Den takt med vilken nödlidande lån avvecklas, vilket innefattar att fördjupa sekundärmarknaden för nödlidande lån, måste bibehållas så att den finansiella stabiliteten och kreditgivningen till den reala ekonomin kan stärkas ytterligare. Ytterligare rensning och konsolidering av balansräkningar, inklusive för små och mellanstora banker, bör också stödjas. Detta inbegriper att tackla bankernas strukturellt svaga lönsamhet genom omfattande besparingsåtgärder och optimering av affärsmodellerna.
- (19) Olika reformer av företagsstyrningen pågår visserligen, men om reformerna genomförs helt för de stora kooperativa bankerna och de små medlemsbankerna kommer detta att främja sunda förhållanden i hela banksektorn. Regelverken för insolvens och preklusion ger fortfarande otillräckligt stöd för att snabbt avveckla och omstrukturera nödlidande lån. Ett snabbt antagande och genomförande av den nödvändiga lagstiftningen för insolvensreformen kan bidra till att avhjälpa strukturella svagheter. Åtgärder antagna 2016 för att bankerna snabbare ska kunna göra anspråk på säkerheter tillämpas inte än. Regelverket för att ta säkerheter i anspråk utanför domstol är ännu inte fullt tillämpligt på hushåll och har först nyligen börjat tillämpas på företag.
- (20) Trots framsteg till följd av flera politiska åtgärder under de senaste åren är tillgång till finansiering fortfarande ett stort hinder för investeringar och finansiering för tillväxt, särskilt för små och medelstora företag. Företagen finansieras fortfarande i första hand av bankerna, medan kapitalmarknaderna är underutvecklade jämfört med andra länder i unionen. Den andel av de små och medelstora företagen som finansieras med eget kapital är i synnerhet liten jämfört med genomsnittet i unionen. Införandet av "avdraget för eget kapital" var en viktig reform men referenssatsen reducerades sedan vilket minskade dess positiva inverkan. Att stimulera marknadsbaserad finansiering för företagen är viktigt för att diversifiera företagens finansieringskällor och därmed stödja investeringar och tillväxt.
- (21) Arbetsmarknadsinstitutionerna har omorganiserats i grunden under de senaste åren. Situationen på arbetsmarknaden blir allt bättre. Antalet sysselsatta ökade med 1,2 % 2017 till över 23 miljoner människor och är nu tillbaka på nivåerna före krisen. Sysselsättningsgraden (åldersgruppen 20–64 år) steg till över 62 % förra året, dock främst på grund av tillfälliga arbeten. Detta är dock fortfarande betydligt lägre än genomsnittet i unionen. Arbetslösheten minskade till 11,2 % under 2017, men det totala antalet arbetstimmar är fortfarande betydligt mindre än före krisen. Trots förbättringarna är långtids- och ungdomsarbetslösheten fortfarande hög, vilket innebär risker för social sammanhållning och tillväxt. Med 20,1 % år 2017 är andelen ungdomar som varken arbetar eller studerar fortfarande bland de högsta i unionen, med stora och ihållande regionala skillnader.

- (22) Löneförhandlingar på företags- eller regionnivå är fortfarande ovanligt, något som också har sin förklaring i att de små företagen dominerar i Italien. Detta kan vara ett hinder för snabb löneanpassning till lokala ekonomiska förhållanden. I slutet av februari 2018 undertecknade Confindustria och de tre största italienska fackliga organisationerna (Cgil, Cisl och Uil) ett ramavtal, där man betonade betydelsen av lokala löneförhandlingar genom ökad rättssäkerhet baserad på tydligare regler för hur arbetsmarknadens parter ska vara företrädare i förhandlingarna. Skattelättnaderna på produktivitetsrelaterade löneökningar som fastställdes i de lokala förhandlingarna stärktes under 2017, men verkan är svår att bedöma. Det totala antalet kollektivavtal ökar visserligen, men bara en liten del av dem är undertecknade av de stora fackföreningarna och arbetsgivarorganisationerna.
- (23) Den reform av de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna som planerades i arbetslagen gjorde små framsteg under 2017. Utbildning och omskolning är särskilt viktigt mot bakgrund av den ökade flexibiliteten på den italienska arbetsmarknaden och den ökande andelen tillfälliga kontrakt. Allmänna och bindande krav på tjänsterna har ännu inte införts, och arbetsförmedlingarna saknar personal och lämplig tillsyn, även om den nya budgetlagen för 2018 anslår ytterligare finansiella och mänskliga resurser till de offentliga arbetsförmedlingarna i regionerna. Mer personal, som också måste ha tillräcklig kompetens för arbetsförmedling och socialarbete, är vidare avgörande för att fattigdomsbekämpningssystemet, som infördes 2018, och ungdomsgarantin, som syftar till att ge utsatta unga ett lämpligt arbets- eller utbildningserbjudande inom rimlig tid, ska kunna genomföras riktigt.
- (24) Alltfler kvinnor arbetar, men andelen är fortfarande en av de lägsta i unionen. Effekterna av de nyligen genomförda åtgärderna med fokus på ett icke-behovsprövat kontantbidrag per barnafödelse har inte bedömts av de italienska myndigheterna. Tidigare erfarenhet tyder på att kontantöverföringar kanske inte leder till att fler kvinnor söker sig till arbetsmarknaden. De lär dessutom knappast öka barnafödandet, som har legat stilla på mycket låga nivåer under de senaste 20 åren. En övergripande strategi för att kombinera arbete och familjeliv saknas. Dessa brister avspeglas avsaknaden av jämställdhetstänkande i föräldraledighetens utformning, i de flexibla arbetsformerna och i den otillräckliga tillgången på lämplig barnomsorg och vård med god kvalitet och till rimlig kostnad.
- (25) Åtgärder för att lyfta humankapital och kompetens kan bidra till bättre anställbarhet och svara på framtida behov på arbetsmarknaden. Den allmänna kvaliteten på utbildning i Italien blir stadigt bättre, men stora regionala skillnader kvarstår. Andelen elever som lämnar skolan utan examen är fortfarande högre än genomsnittet i unionen (30,1 % jämfört med genomsnittet i unionen på 19,4 %), särskilt bland utlandsfödda elever. Skolreformen genomförs i stort planerligt, och yrkesutbildningen är på väg att bli bättre. Den högre utbildningen, som är svårt underfinansierad med offentliga anslag på mindre än 0,4 % av BNP, kännetecknas av många avhopp och långdragna studier. En följd är att andelen utexaminerade är bland de lägsta i unionen (26,9 % av befolkningen i åldrarna 30–34 år). Deltagandet i vuxenutbildningsprogram ökar, men är fortfarande bland de lägsta i unionen, särskilt för lågkvalificerade vuxna. Kompetensutveckling och omskolning bör främjas, samtidigt som arbetsgivarna bör uppmuntras att ge arbetstagarna bättre möjligheter till utbildning. Genomförandet av den omfattande "kompetensstrategin", som lanserades i oktober 2017, kommer att få avgörande betydelse.
- (26) Tvärt emot trenden i unionen fortsätter andelen människor som riskerar fattigdom eller social utestängning att öka och nådde 30 % 2016, vilket är över genomsnittet i unionen. Särskilt barn, arbetstagare med tillfälliga kontrakt och migrerande arbetstagare berörs. Inkomstskillnaderna är stora och växer. De 20 % av hushållen med bäst inkomster hade 2016 6,3 gånger större inkomster än de 20 % av hushållen som var fattigast. Kvoten är ännu högre för personer i arbetsför ålder, eftersom omfördelningseffekten av pensionerna faller bort. Ett nytt permanent fattigdomsbekämpningssystem (*Reddito di Inclusione*) innebär ett stort socialpolitiskt steg framåt. Det är utformat som en allmän överföring till personer som svarar mot vissa indikationer på fattigdom, och man väntar sig att det ska ha bättre framgång med att minska fattigdomen än de nuvarande sociala förmånerna. Systemet bygger på fast styrning och kommer att underkastas allsidig utvärdering. Det bör påpekas att man också planerar att stärka landets underbemannade socialtjänster kraftigt. Närmare samarbete mellan socialtjänsten och de offentliga arbetsförmedlingarna, tillsammans med tillräcklig resurstilldelning, kommer att bli avgörande för ett smidigt genomförande av reformen. Systemet tar över det tidigare arbetslöshetsunderstödet (ASDI), ett första steg mot att rationalisera de sociala utgifterna. Italiens hälso- och sjukvårdssystem erbjuder samhällsomfattande vårdförmåner och befolkningens hälsa är överlag god, men självupplevda icke tillgodosedda behov av läkarvård är många, och skillnaderna mellan regionerna i hur vården är organiserad och vilken kvalitet den har kvarstår. Italien har gjort vissa ansträngningar för att säkerställa lämplig tillgång till hälso- och sjukvård, bl.a. har man sett över och utvidgat det minsta lagstadgade vårdförmånspaketet.

- (27) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Italiens ekonomiska politik och offentliggjort den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Italien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Italien utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (28) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.
- (29) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–4 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Italien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 0,1 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Använda oförutsedda intäkter för att påskynda minskningen av den offentliga skuldkvoten. Förskjuta skatteuttaget bort från arbete, även genom att begränsa användningen av skatteutgifter och uppdatera taxeringsvärdena. Öka ansträngningarna att tackla den svarta ekonomin, även genomdriva obligatorisk användning av e-betalningar genom lägre lagstadgade gränsvärden för kontantbetalningar. Sänka den andel av de offentliga utgifterna som går till pensioner för att skapa utrymme för andra sociala utgifter.
2. Korta tidsåtgången för civilmål i alla instanser genom att stärka och rationalisera processreglerna, även dem under beredning i olika lagstiftande forum. Uppnå effektivare motåtgärder och bekämpning av korruption genom att snabba upp brottmålen och genomföra det nya regelverket mot korruption. Säkerställa genomförandet av det nya regelverket för offentligägda företag och höja effektivitet och kvalitet för offentliga tjänster på lokal nivå. Angripa konkurrensinskränkningar, inklusive på tjänstemarknaden, även med hjälp av en ny årlig konkurrenslag.
3. Bibehålla takten i arbetet på att krympa det stora beståndet nödlidande lån och stödja ytterligare rensning och konsolidering av bankernas balansräkningar, även små och medelstora bankers balansräkningar, och snabbt genomföra insolvensreformen. Förbättra den marknadsbaserade finansieringen för företagen.
4. Påskynda genomförandet av reformen av de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna för att säkerställa lika tillgång till verksam hjälp och utbildning för arbetssökande. Uppmuntra kvinnor att söka sig ut på arbetsmarknaden med hjälp av en helhetsstrategi inriktad på att rationalisera politiken till stöd för familjer och ge barnomsorgen bättre täckning. Främja forskning, innovation, digitala färdigheter och infrastruktur genom bättre riktade investeringar och ökat deltagande i yrkesorienterad fortbildning.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Cyperns nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Cyperns stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/12)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Cypern var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Cypern, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna 1, 3 och 5, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Cypern offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Cypern hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Cypern har alltför stora makroekonomiska obalanser. Framför allt är det viktigt att landet tar itu med de många obalanserna i form av alltför hög privat skuldsättning, alltför stor statsskuld och utlandsskuld samt ett stort antal nödlidande lån.

- (4) Cypern lade fram sitt nationella reformprogram för 2018 den 19 april 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018 den 30 april 2018. För att man ska kunna beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Cypern omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. I stabilitetsprogrammet för 2018 anger regeringen att det nominella budgetöverskottet väntas uppgå till 1,7 % av BNP under 2018 och till något under 2,0 % av BNP under programperioden. Man räknar med att det medelfristiga budgetmålet, dvs. en balanserad budget i strukturella termer, kommer att nås under perioden 2018–2021. Den offentliga skuldkvoten sjönk till cirka 97,5 % av BNP under 2017 men förväntas enligt stabilitetsprogrammet 2018 öka till 105,6 % under 2018 för att sedan stadigt minska till 88 % fram till 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. De risker som är kopplade till de makroekonomiska antaganden som anges i stabilitetsprogrammet är nedåtrisker och främst kopplade till det stora antalet nödlidande lån inom finanssektorn.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Cypern att stå fast vid det medelfristiga budgetmålet under 2018. Detta är förenligt med att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt ⁽²⁾ 2018 får uppgå till högst 1,9 %, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot med 0,4 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot uppgå till ett överskott på 0,8 % av BNP 2018 och på 0,5 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Enligt prognoserna kommer Cypern att följa övergångsreglerna för skuldkriteriet 2018 och uppfylla skuldkriteriet 2019. Sammantaget anser rådet att Cypern kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019. Utgifternas utveckling bör dock övervakas noga på kort och medellång sikt, särskilt med tanke på eventuella framtida risker i fråga om intäkternas stabilitet.
- (8) Trots de åtgärder som vidtagits nyligen i fråga om offentliga e-tjänster, lagstiftningens kvalitet och rörlighet för anställda, är den ineffektiva offentliga förvaltningen fortfarande ett problem som påverkar företagsklimatet. Viktiga lagstiftningsförslag som syftar till en lösning på problemet har ännu inte antagits. Hit hör bland annat utkast till lagar om reformen av den offentliga förvaltningen och de lokala förvaltningarna. Brister i reglerna för styrning av statsägda enheter kan leda till ökade offentliga ansvarsförbindelser och hindra kapaciteten att investera i viktiga allmännyttiga tjänster som telekommunikation och energi. De återhållsamma lönekostnaderna inom den offentliga sektorn har varit avgörande för budgetkonsolideringen i Cypern. Det gällande kollektivavtalet, som begränsar ökningen av lönerna i den offentliga sektorn, löper dock ut 2018 och det saknas fortfarande en mer beständig lösning.
- (9) En nationell strategi och handlingsplan mot korruption antogs i december 2017. Det befintliga organet för korruptionsbekämpning har fortfarande inte tilldelats tillräckliga resurser, men regeringen överväger att inrätta ett nytt oberoende organ. Flera lagstiftningsinitiativ, t.ex. utkast till lagar om skydd för visselblåsare, lobbning och redovisning av tillgångar, behandlas för närvarande av parlamentet och kommer, om de antas, att bidra till ett stärkt nationellt regelverk för korruptionsbekämpning.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. De nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringarna jämnas ut under en fyraårsperiod. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

- (10) I rekommendationen för euroområdet 2018 anges det att åtgärder mot aggressiv skatteplanering är av största vikt för att förhindra snedvridning av konkurrensen mellan företag, garantera rättvis behandling av skattebetalare och trygga de offentliga finanserna. Skattebetalares aggressiva skatteplanering får spridningseffekter mellan medlemsstaterna och kräver därför samordnade nationella åtgärder som kompletterar unionslagstiftningen. Den stora andelen utdelningar och räntor (i förhållande till BNP) tyder på att Cyperns skattebestämmelser utnyttjas av företag som ägnar sig åt aggressiv skatteplanering. Det faktum att ingen källskatt uppbärs för utdelningar, räntor och i många fall royalties som betalas av företag baserade i Cypern till utlandet (dvs. från personer bosatta i unionen till personer bosatta i tredjeländer) kan leda till att ingen skatt överhuvudtaget uppbärs för de här utbetalningarna, om de inte heller omfattas av skatt i det mottagande landet. Avsaknaden av sådana skatter kan tillsammans med reglerna för skatterättslig hemvist för företag möjliggöra aggressiv skatteplanering. System med avdrag för fiktiv ränta kan bidra till att minska snedvridningen mellan låne- och egenfinansiering, men de kan även utnyttjas för skatteflykt om det inte finns några effektiva regler för att motverka missbruk. Kommissionen har noterat de positiva åtgärder som antingen har planerats eller som har antagits (dvs. den översyn som kommer att göras av reglerna för skatterättslig hemvist för företag och de planerade ändringarna av bestämmelserna om internprissättning). På grundval av de diskussioner som nyligen hållits kommer kommissionen att fortsätta föra en konstruktiv dialog i syfte att bekämpa aggressiv skatteplanering.
- (11) Brister inom rättsväsendet påverkar fortfarande efterlevnaden av avtal och möjligheterna att snabbt lösa civilrättsliga och handelsrättsliga tvister. Krångliga civilrättsliga förfaranden och svag verkställighet av domstolsbeslut påverkar bankernas incitament att utnyttja regelverken om insolvens och obestånd till att minska antalet nödlidande lån. En serie reformer har införts för att komma till rätta med de mest akuta problemen inom rättsväsendet, särskilt den låga graden av digitalisering vid domstolarna och avsaknaden av fortbildning för domare.
- (12) Få utnyttjar de nya regelverken för insolvens och obestånd, vilket undergräver ansträngningarna för att minska antalet nödlidande lån. En arbetsgrupp bestående av berörda parter har tillsatts för att se över hur regelverken genomförs och fungerar i praktiken. Vissa administrativa åtgärder har vidtagits för att minska eftersläpningen när det gäller utfärdande av lagfarter. Denna eftersläpning är dock stor och det saknas fortfarande en strukturell lösning på bristerna i systemet för fastighetstransaktioner (dvs. utfärdande och överföring av lagfarter).
- (13) Det stora antalet nödlidande lån är fortsättningsvis banksektorns största svaghet och påverkar utlåningen. Bankerna har svårigheter med indrivning av fordringar vid fallissemang och återbetalningsdisciplinen är låg. Antalet nödlidande lån minskade 2017 till följd av en omstrukturering av skulderna i form av avskrivningar och utbyte av skulder mot tillgångar, men bankernas framsteg på detta område har varit ojämna. Det är osäkert hur hållbara bankernas planer på att minska lånen är, eftersom antalet upprepade fallissemang och omstruktureringar fortfarande är högt och bankernas direktexponering gentemot fastighetsmarknaden ökar. Dessa faktorer visar att en mer omfattande strategi snabbt måste genomföras för att påskynda saneringen av bankernas balansräkningar, med beaktande av de sociala konsekvenserna för utsatta grupper och noggrant utformade incitament som stärker återbetalningsdisciplinen. Som ett led i denna strategi kommer det förmodligen att krävas att lagstiftningen ändras, bland annat när det gäller skydd för låntagare och införande av elektroniska auktioner, för att möjliggöra snabb indrivning av fordringar och underlätta försäljningen av lån. När det gäller tillsyn av försäkrings- och pensionsfonder är styrningen och förvaltningskapaciteten dessutom fortfarande svag. Regeringen har för avsikt att lägga fram lagstiftningsförslag på detta område under 2018.
- (14) Genomförandet av handlingsplanen för tillväxt har lett till vissa framsteg när det gäller strategiska investeringar, företagsamhet och bättre lagstiftning. Vissa viktiga reformer har dock avstannat, särskilt vad gäller beviljandet av tillstånd för investeringsprojekt. Tillgången till finansiering har förbättrats tack vare vissa framsteg i fråga om krav på säkerhet, men är fortfarande ett problem framförallt för små och medelstora företag. De finansiella stödåtgärderna utgörs huvudsakligen av bidrag. Cypriotiska företag utnyttjar inte i nämnvärd grad alternativa finansieringskällor som riskkapital, eget kapital och gräsrotsfinansiering. Privatiseringssatsningar i syfte att locka till sig produktivitetsfrämjande utländska investeringar har i många fall bromsats och bara ett fåtal privatiseringsprojekt framskrider gradvis (t.ex. Larnacas hamn).
- (15) Sysselsättningen har börjat öka och arbetslösheten minskar snabbt, men är fortfarande hög bland unga och långtidsarbetslösa. Arbetet med att förbättra de offentliga arbetsförmedlingarnas administrativa kapacitet fortgår. När det gäller tjänster som erbjuds arbetsgivare, kategorisering av klienter samt individuell vägledning och skräddarsydda aktiveringsåtgärder, inbegripet för personer med garanterad minimiinkomst, kvarstår dock

utmaningar. Andelen unga (15–24 år) som varken arbetar eller studerar är fortfarande en av de högsta i unionen. Utbudet av uppsökande åtgärder och tidigt, skräddarsytt stöd för unga är begränsat, vilket bekräftas av det låga antalet unga som deltar i relevanta aktiveringsåtgärder.

- (16) Moderniseringen av utbildningssektorn har gått framåt, men betydande problem kvarstår. Läroplanen har nyligen setts över i grunden och ett nytt system för anställning av lärare har införts, vilket är positivt. Utgifterna för utbildning i Cypern är över genomsnittet i unionen, vilket visar på en kraftig satsning på allmän och yrkesinriktad utbildning samt på livslångt lärande. Utbildningsresultaten är dock fortfarande svaga och andelen unga med högst grundskoleutbildning har ökat avsevärt, även om den är betydligt lägre än genomsnittet i unionen. Deltagandet i yrkesutbildning är lågt, reformen av systemet för utvärdering av lärare har ännu inte införts och en stor andel högskoleutbildade arbetar fortfarande i yrken som inte nödvändigtvis kräver en akademisk examen.
- (17) När det gäller vården har Cypern gjort avsevärda framsteg och antagit lagstiftning om införande av ett nytt nationellt hälso- och sjukvårdssystem. Målet med det nya systemet är att förbättra tillgången till vård, införa allmän hälso- och sjukvård, minska de höga patientavgifterna och åstadkomma mer effektiva vårdtjänster inom den offentliga sektorn. Systemet kommer att vara i full drift 2020, men stora utmaningar kvarstår ifråga om genomförande och det kommer att krävas omfattande investeringar. Det fortsatta arbetet bör inriktas på att hindra att kostnaderna överskrider den planerade budgeten och på att modernisera och effektivisera vårdgivarna, även inom primärvården, samt på att införa e-hälsa och inrätta en nationell läkemedelsorganisation. Utbudet av långvarig vård och omsorg är fortfarande lågt, vilket är en utmaning med tanke på den åldrande befolkningen.
- (18) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2018 gjort en omfattande analys av Cyperns ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Cypern har fått tidigare år. Den har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Cypern utan också i vilken utsträckning som de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (19) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Cypern kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (20) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas i rekommendationerna 1–5 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Cypern att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Anta centrala lagstiftningsreformer i syfte att förbättra effektiviteten inom den offentliga sektorn, särskilt vad gäller den offentliga förvaltningens funktion samt styrningen av statsägda företag och lokala myndigheter.
2. Vidta kraftfullare åtgärder för att förbättra rättsväsendets effektivitet genom att se över civilrättsliga förfaranden, öka domstolarnas specialisering och inrätta ett fungerande system för e-juridik. Vidta åtgärder för att genomföra regelverken för insolvens och obestånd i praktiken och för att säkerställa tillförlitliga och snabba system för utfärdande av lagfarter och överlåtelse av fast egendom.
3. Genomföra en omfattande strategi för att snabbare minska antalet nödlidande lån, bland annat genom lagstiftningsändringar som möjliggör snabb indrivning av fordringar och underlättar försäljningen av lån. Integrera och stärka tillsynen av försäkringsbolag och pensionsfonder.
4. Prioritera genomförandet av centrala delar av handlingsplanen för tillväxt, särskilt när det gäller att påskynda strategiska investeringar, och vidta ytterligare åtgärder för att förbättra små och medelstora företags tillgång till finansiering. Förbättra de statsägda företagens resultat, bland annat genom att återuppta genomförandet av privatiseringsprojekt.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

5. Slutföra reformer som syftar till att öka de offentliga arbetsförmedlingarnas kapacitet och effektivitet samt vidta kraftfullare insatser för att nå ut till och aktivera unga som varken arbetar eller studerar. Slutföra reformen av utbildningssystemet, inklusive utvärdering av lärare och åtgärder för att öka kapaciteten inom yrkesutbildningen. Vidta åtgärder för att inrätta ett fullt fungerande nationellt hälso- och sjukvårdssystem till 2020 som planerat.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Lettlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Lettlands nationella stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/13)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Lettland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Lettland, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna, särskilt rekommendationerna 1 och 2, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Lettland offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Lettland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 11 april 2018 lade Lettland fram sitt nationella reformprogram för 2018 och den 16 april 2018 sitt stabilitetsprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade ESI-fonder) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.
- (6) Lettland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I stabilitetsprogrammet 2018 planerar regeringen en försämring av det totala saldot från ett underskott på 0,5 % av BNP 2017 till ett underskott på 0,9 % av BNP både 2018 och 2019, innan det förbättras till 0,4 % av BNP 2020 och 2021. Detta förväntas vara förenligt med det medelfristiga budgetmålet på ett strukturellt underskott på 1 % av BNP och den tillåtna avvikelserna på grund av pensionsreformen och klausulen om strukturen i hälso- och sjukvårdssektorn. Det omräknade ⁽²⁾ strukturella underskottet väntas öka från – 1,2 % av BNP 2017 till – 1,7 % av BNP 2018 och sedan sjunka till – 1,5 % av BNP 2019. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka från 40,1 % av BNP 2017 till 36 % av BNP fram till 2021. Prognosen för BNP-tillväxt i stabilitetsprogrammet för 2018 verkar vara avgjort gynnsam för 2018 och realistisk för 2019 jämfört med kommissionens prognos. Riskerna för de offentliga finanserna är nedåtriktade och kopplade till de optimistiskt beräknade inkomsterna av åtgärderna för bättre skattedisciplin.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Lettland att försöka uppnå det medelfristiga budgetmålet 2018, med beaktande av de tillåtna tillfälliga avvikelserna kopplade till genomförandet av reformen av pensionssystemet och till strukturen i hälso- och sjukvårdssektorn. Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna ⁽³⁾ på 6,0 % 2018, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot på 0,3 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från det medelfristiga budgetmålet 2018. Tack vare att utfallet för 2017 var bättre än väntat kan dock den risken bli mindre 2018. Baserat på kommissionens vårprognos 2018 visar samtidigt rimlighetsverktyget på en hög grad av osäkerhet kring uppskattningen av Lettlands produktionsgap på basis av den gemensamma metoden. Om detta bekräftas kommer dessa aspekter att behandlas i den efterföljande bedömning av 2018 som kommer våren 2019.
- (8) Lettland bör klara sitt medelfristiga budgetmål 2019, om man tar den tillfälliga avvikelse med i beräkningen som är kopplad till genomförandet av strukturen i hälso- och sjukvårdssektorn och som medgavs för perioden 2017–2019. Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på 4,3 % 2019, vilket motsvarar en nödvändig förbättring av det strukturella saldot på 0,4 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en väsentlig avvikelse från det kravet 2019 och under åren 2018 och 2019 tillsammans. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 om Lettland ska lyckas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler.
- (9) Inkomstskillnaderna i Lettland är stora. Förhållandet mellan inkomsterna hos de rikaste 20 % av hushållen och de fattigaste 20 % låg på 6,3 år 2017, vilket är bland de högsta i unionen, eftersom omfördelningen genom skatte- och bidragssystemet är lägre. Lettlands skattesystem har omarbetats, och inkomstskatten för enskilda har blivit mer progressiv, men skattekilarna på låga inkomster är fortfarande relativt höga och avskräcker låginkomsttagare från att ta formell anställning. Skattereformen lyckas endast delvis skatteväxla till mindre tillväxthämmande källor och uppnå de angivna politiska målen att öka andelen skatteintäkter i BNP. Den låga andelen skatteintäkter i BNP krymper utrymmet för hållbart utbud av offentliga tjänster och för social inkludering. Potentialen för fastighetsbaserade intäkter och beskattningen av kapital är underutnyttjad i förhållande till andra länder i unionen. Trots vissa framsteg i kampen mot skattebedrägeri förblir låg skattedisciplin ett allvarligt problem.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Det konjunkturrensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den vedertagna metoden.

⁽³⁾ De offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

- (10) Svagheter i det sociala skyddsnätet kommer till uttryck i den stora andelen människor som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning och pekar på utmaningar när det gäller minimilöner, pensioner och integrering av personer med funktionsnedsättning. Andelen fattiga bland personer med funktionsnedsättning och äldre har ökat under de senaste åren och är bland de högsta i unionen. Minimiinkomstreformen, som aviserades 2014, har inte genomförts, och det inverkar negativt på de fattigaste hushållen. Det sociala biståndet har blivit något lite generösare, men ligger fortfarande på en låg nivå. Minimiålderspensionen har inte ökat sedan 2006. Andelen personer i bostäder med allvarliga brister är bland de högsta i unionen, och tillgången på sociala bostäder är knapp.
- (11) Arbetsmarknaden stramas åt till följd av negativ befolkningsutveckling och utvandring. Samtidigt som ökningen i sysselsättning hålls tillbaka av att utbudet på arbetskraft minskar, varierar anställningsmöjligheterna mellan regionerna och beroende på kompetensnivåer. Reformarbetet på läroplanerna för yrkesutbildning, vilket syftar till att anpassa utbildningen till moderna krav på kompetens, går framåt. Det krävs dock ytterligare ansträngningar för att slutföra reformarbetet och öka deltagandet i både grundläggande yrkesutbildning och fortbildning. Den nya inriktningen på arbetslivsbaserat lärande har startat, och arbetsmarknadens parter och företagen är involverade. Endast ett fåtal studerande är dock inskrivna i systemet. Deltagandet i vuxenutbildning har bara ökat något, och de arbetslösa deltar mindre i aktiva arbetsmarknadsåtgärder än i de flesta andra medlemsstater. Detta är ett problem eftersom arbetslösheten är hög bland de lågutbildade. I ett större sammanhang är det viktigt att ge arbetsmarknadens parter mer inflytande så att de blir mer delaktiga.
- (12) Reformen av hälso- och sjukvårdssystemet har genomförts. De ökade anslagen till hälso- och sjukvården förväntas åtgärda vissa begränsningar i utbudet kopplade till gränserna i det årliga tjänsteutbudet och långa väntetider. Den offentliga finansieringen av hälso- och sjukvården ligger dock fortfarande långt under unionsgenomsnittet, och effektivitetshöjande åtgärder är planerade, inbegripet verksamma förebyggande åtgärder, rationalisering av sjukhusvården, stärkt primärvård och kvalitetsstyrning. Hälsoresultaten är relativt svaga, och tillgång till överkomlig hälso- och sjukvård för alla i rätt tid är fortfarande ett problem. Höga patientavgifter och uppdelningen av hälso- och sjukvårdstjänster i två paket ("helt" och "mini") riskerar att ge vissa grupper sämre tillgång och att leda till negativa hälsoeffekter.
- (13) Brister i lagstiftningens kvalitet och den offentliga förvaltningens låga effektivitet och ändamålsenlighet inverkar skadligt på företagsklimatet. Regeringen antog 2017 en ambitiös reformplan inriktad på en effektivare och mer professionell offentlig sektor. Den siktade på att förbättra effektiviteten genom att minska antalet anställda och centralisera stödfunktioner, och samtidigt främja resultatbaserade löner och öka öppenheten. Planen gäller dock bara statsförvaltningen, trots att väsentliga effektivitetsvinster också kunde göras på kommunal nivå. De statligt ägda företagen, vilka står för en betydande del av ekonomin, samordnas på regeringsnivå. De företag som ägs av staten står under centralt förvaltda bolagsstyrning, medan hamnar och företag som ägs av kommunerna är utanför det systemet.
- (14) Korruptionen håller fortfarande tillbaka Lettlands företagsklimat, och systemet för att förebygga intressekonflikter är fortfarande stelbent och byråkratiskt. Förseningen när det gäller att lagstifta om skydd för visselblåsare inverkar skadligt på ansvarighet och effektivitet i den offentliga förvaltningen. Regleringen av förfarandet vid insolvens har stärkts avsevärt under de senaste åren och begränsar möjligheterna till missbruk. Domstolsrådet efterfrågade dock en utredning av anklagelser om tidigare missbruk av systemet vid insolvens genom en översyn av vissa fall. Det har också rekommenderat att förbättra bedömningen av domarnas kvalifikationer och att se över de disciplinära åtgärder som finns.
- (15) Lettiska banker med utländska kunder är utsatta för stora risker att bli inblandade i penningtvätt. Detta skapar problem för det lettiska finansiella systemets integritet och kan skada dess rykte samt inverka negativt på investeringar och ekonomisk tillväxt. Regelverket mot penningtvätt har nyligen stärkts. Ett kontinuerligt arbete behövs för att förbättringarna ska bli bestående. Lettland har nyligen antagit en lag inriktad på att väsentligt begränsa de risker den lettiska finansiella sektorn löper att bli inblandad i penningtvätt. Centrala inslag är stärkt informationsutbyte mellan finansiella institutioner och brottsbekämpande organ samt stopp för transaktioner med brevlådeföretag. Lagens verkan och effektivitet kommer att behöva följas upp.
- (16) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Lettlands ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Lettland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten

i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Lettland utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.

- (17) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Lettland att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Uppnå det medelfristiga budgetmålet under 2019, med beaktande av tillåtna avvikelser i samband med genomförandet av strukturreformerna, för vilka en tillfällig avvikelse har beviljats. Sänka skatten för låginkomsttagare genom att växla till andra källor, särskilt kapital och fastigheter, och genom att förbättra skattedisiplinen.
2. Se till att minimiinkomstförmånerna, minimiålderspensionerna och inkomststöd till människor med funktionsnedsättning räcker bättre. Öka yrkesutbildningens relevans för arbetsmarknaden och främja kompetenslyft för lågutbildade arbetstagare och arbetssökande. Förbättra tillgänglighet, kvalitet och kostnadseffektivitet för hälso- och sjukvårdssystemet.
3. Förbättra den offentliga sektorns effektivitet, särskilt med hänsyn till lokala myndigheter och statsägda företag. Stärka den offentliga förvaltningens ansvarstagande genom att skydda visselblåsare, motverka intressekonflikter och följa upp resultaten av den pågående bedömningen av avslutade insolvensförfaranden.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Litauens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Litauens stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/14)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, också rapporten om förvarningsmekanismen, där Litauen konstaterades vara en av de medlemsstater som inte skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Litauen, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna, särskilt rekommendation 1, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Litauen offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Litauen hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Litauen lade fram sitt nationella reformprogram för 2018 den 26 april 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018 den 30 april 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa den bestämmelsen.
- (6) Litauen omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I stabilitetsprogrammet för 2018 planerar regeringen ett bibehållet samlat överskott på 0,6 % av BNP från 2018 till 2020, innan det förväntas sjunka till 0,3 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1 % av BNP – väntas vara uppfyllt under hela programperioden. Under 2016 och 2017 beviljades Litauen också en tillfällig avvikelse kopplad till genomförandet av reformen av pensionssystemet och av strukturereformerna. Dessa avvikelser rullas framåt över tre år. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka från 39,7 % av BNP 2017 till 35,3 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Samtidigt har de åtgärder som ska stödja de planerade överskottsmålen från 2019 och framåt inte beskrivits tillräckligt.
- (7) För 2017 rekommenderade rådet den 11 juli 2017 Litauen att stå fast vid det medelfristiga budgetmålet 2018, med beaktande av de tillåtna tillfälliga avvikelserna kopplade till genomförandet av reformen av pensionssystemet och till strukturereformerna. Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna ⁽²⁾ på 6,4 % 2018, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot på 0,6 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 kommer det strukturella saldot i Litauen att uppgå till 0,7 % av BNP 2018 och 0,6 % av BNP 2019. Det strukturella saldot förväntas således hålla sig över det medelfristiga budgetmålet båda åren. Sammantaget anser rådet att Litauen kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019.
- (8) Inkomsterna från miljöskatter och periodiska fastighetskatter ligger fortfarande under unionsgenomsnittet. Litauen har genomfört en reform av systemet för fastighetsbeskattnings, som innebär viss progressivitet, och avskaffat befrielse från punktskatt på kol och koks för uppvärmning. Men det finns fortfarande utrymme att bredda skattebasen till källor som är mindre tillväxthämmande. Under de senaste åren har Litauen gjort framsteg mot att förbättra skatteuppbörden, men mervärdesskattegapet är fortfarande bland de största i unionen. Litauen vidtar ytterligare åtgärder för att motverka skatteflykt och förbättra skattedisciplinen, och nyligen genomförda åtgärder visar på positiva tidiga resultat. Ännu bättre skattedisciplin skulle öka budgetinkomsterna och bidra till bättre rättvisa i skattesystemet.
- (9) I och med införandet 2018 av den nya formeln för indexreglering av pensionerna, som kopplar pensionerna till ökningen i lönesumman, förväntas de offentliga pensionsutgifternas andel av BNP ligga fast fram till 2040. Detta gör att det litauiska pensionssystemet blir finanspolitiskt hållbart. Detta beror dock främst på sämre nyttoförhållande, eftersom den totala lönekostnaden beräknas öka långsammare än lönerna på grund av att befolkning i arbetsför ålder krymper. Detta väcker farhågor om pensionernas tillräcklighet, som redan är bland de lägsta i unionen. Det är också oklart hur reformen kommer att fungera i praktiken, eftersom myndigheterna är skyldiga enligt lagen att föreslå åtgärder om ersättningskvoten sjunker. Om ersättningskvoten hade hållits på en fast nivå skulle de totala pensionsutgifterna som andel av BNP öka med nästan 45 % fram till slutet av 2040-talet, vilket hade ansträngt de offentliga finanserna. Det är därför viktigt att klargöra rättsläget när det gäller pensionslagstiftningen och att säkerställa långsiktig hållbarhet för de offentliga finanserna, samtidigt som man tar itu med den låga ersättningsnivån.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

- (10) Arbetsmarknaden blir snabbt stramare till följd av dels stark ekonomisk tillväxt, dels även ogynnsam demografisk utveckling och utvandring, vilket redan förorsakar kompetensbrist. I en sådan situation behövs det ett utbildningssystem som kan förse alla med relevanta färdigheter. De reformer som lanserats under det senaste året är ett steg i rätt riktning, men det är viktigt att Litauen genomför reformerna så att resultaten av landets utbildningssystem blir bättre. Finansierings- och ackrediteringsreglerna i Litauens högre utbildning hjälper fler personer till eftergymnasial utbildning, men har samtidigt bidragit till oro när det gäller utbildningens kvalitet, högskolans fragmentering och utbildningsbevisens relevans för arbetsmarknaden. Om den pågående konsolideringen av universiteten kompletteras med ändringar i ackrediterings- och finansieringsreglerna bör de nuvarande utmaningarna gå att hantera. Ihållande demografiskt tryck har dessutom påverkat effektiviteten i utbildningssystemet och gjort det än mer angeläget med jämlik tillgång till högkvalitativ och inkluderande utbildning. Ska man komma till rätta med att eleverna i Litauen lyckas sämre än genomsnittet i grundläggande färdigheter krävs det reformer av lärarnas grundläggande utbildning, yrkesutsikter och arbetsförhållanden, liksom kompletterande kvalitetsinriktade reformer.
- (11) Att få vuxna i Litauen deltar i utbildning visar på att vuxenutbildningen fortfarande är underutvecklad och misslyckas med att ge ekonomin fördelen av kompetensutveckling, innovation och bättre integrering av missgynnade grupper på arbetsmarknaden (t.ex. äldre, arbetslösa eller icke förvärvsarbetande vuxna). Trots investeringar i infrastruktur är innehållet i kursplanerna för yrkesutbildningar ofta föråldrat, och bättre anpassning till de lokala och regionala arbetsmarknadernas behov vore bra. Lärande på arbetsplatsen är ännu i en inledningsfas och kunde expanderas. De aktiva arbetsmarknadsåtgärderna omfattar ett stort kursutbud, men det kunde göras ännu större. De reformer och åtgärder som vidtagits på området under senare tid har inte fått några märkbara resultat än. I ett större sammanhang är det viktigt att ge arbetsmarknadens parter mer inflytande så att de blir mer delaktiga.
- (12) Hälso- och sjukvårdens resultat är fortfarande en utmaning; de inverkar negativt på produktiviteten, konkurrenskraften i ekonomin och livskvaliteten. Hälso- och sjukvården är fortfarande alltför inriktad på sjukhusvård, vilket innebär att det finns utrymme för att stärka primärvården. Fortsatt rationalisering av resurserna tillsammans med åtgärder för att förbättra kvaliteten på både sjukhus- och primärvård är avgörande för att hälso- och sjukvården ska bli mer ändamålsenlig. Med hjälp av friskvård och hälsofrämjande strategier bör det gå att hejda riskbeteenden beslutsamt och tidigt. Men sådana strategier är än så länge blygsamma, samtidigt som det sektorsövergripande samarbetet är underutvecklat och ansvarstagandet för resultaten inte är tillräckligt integrerat på den kommunala nivån. Stora patientavgifter, låg utgiftsnivå för hälso- och sjukvården och ineffektiv resursfördelning är faktorer som begränsar effektiviteten i hälso- och sjukvården.
- (13) Den stora andelen människor som löper risk att drabbas av fattigdom eller social utestängning, tillsammans med stora inkomstskillnader, förblir viktiga utmaningar för Litauen och dämpar utsikterna för ekonomisk tillväxt. De utgör också ett hot mot den sociala sammanhållningen och kan driva på utvandringen. Trots fortsatt ekonomisk tillväxt löper äldre, personer med funktionsnedsättning, barn, hushåll med ensamstående föräldrar och arbetslösa mycket hög risk att drabbas av fattigdom och social utestängning. Litauens skatte- och bidragssystem är bland de sämsta i unionen på att justera skillnader. Vissa viktiga inledande åtgärder togs visserligen för att bekämpa fattigdom och inkomstskillnader, men landet har långt kvar till unionsgenomsnittet för fattigdom och inkomstskillnader. Relativt höga skatteklivar på låga inkomster kan begränsa låginkomsttagarnas lust att börja arbeta och öka risken för fattigdom och ojämlikhet. Man kan få ner fattigdom och ojämlikhet genom att dels stimulera särskilt människor från utsatta grupper och låginkomsttagare till att söka arbete, dels samla in skatter bättre och därefter ge skatte- och bidragssystemet starkt justerande effekt. Sådana åtgärder kan också öka den sociala rättvisan.
- (14) Efter att planat ut sedan 2012 steg produktiviteten 2017 och lättade därmed trycket på kostnadskonkurrenskraften. Förbättringen beror dock främst på den privata sektorn. Effektiviteten i de offentliga investeringarna har endast förbättrats lite. Särskilt ligger effektiviteten i offentliga investeringar i FoU liksom samarbetet mellan näringslivet och vetenskap på en låg nivå. Dessutom föll de offentliga investeringarna i FoU kraftigt under 2016. Fragmenterad samordning och styrning av forsknings- och innovationspolitiken leder till ineffektivitet och hindrar företagen från att dra full nytta av de olika stödssystemen. Den pågående reformen av den offentliga forskningens organisation och finansiering bör efter hand bidra till att de tillgängliga resurserna används bättre.

- (15) Litauen har lyckats stärka det korruptionsförebyggande regelverket genom att anta lagstiftning om lobbyverksamhet och om skydd för visseblåsare både i offentlig och privat sektor. Men den utmaning det är att genomföra lagstiftningen återstår. Korruptionen inom hälso- och sjukvården är fortfarande en källa till oro, trots de lovvärda resultaten av regeringens program "rena händer".
- (16) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen 2018 gjort en omfattande analys av Litauens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Litauen har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Litauen utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (17) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Litauen väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Litauen att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Förbättra skattedisciplinen och bredda skattebasen till att omfatta källor som är mindre tillväxthämmande. Säkerställa långsiktig hållbarhet för pensionssystemet och samtidigt ta itu med pensionernas tillräcklighet.
2. Förbättra utbildningens, även vuxenutbildningens, kvalitet, effektivitet och relevans för arbetsmarknaden. Förbättra hälso- och sjukvårdssystemets resultat genom fortsatt växling från sjukhusvård till öppenvård, stärkt friskvård, även på lokal nivå, och satsningar på överkomlig kvalitetsvård. Förbättra skatte- och bidragssystemets utformning för att minska fattigdom och inkomstskillnader.
3. Stimulera ökande produktivitet genom effektivare offentliga investeringar som säkerställer effektiv statlig samordning av forsknings- och innovationspolitiken och angriper luckor och svagheter i offentliga åtgärder till stöd för samverkan mellan vetenskap och näringsliv.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ I enlighet med artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Luxemburgs nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Luxemburgs stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/15)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Luxemburg var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, som godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Luxemburg, i egenskap av stat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, såsom den återspeglas i rekommendationerna 1 och 2 nedan, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Luxemburg offentliggjordes den 7 mars 2018. Enligt rapporten hade Luxemburg gjort vissa framsteg med de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 30 april 2018 lade Luxemburg fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade ESI-fonder) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Luxemburg omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 planerar regeringen en minskning av det samlade överskottet från 1,5 % av BNP för 2017 till 1,1 % av BNP för 2018, därefter följt av en nästan stadig ökning till ett överskott på 2,4 % av BNP för 2022. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – fortsätter att vara uppfyllt med marginal under hela programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten ligga kvar långt under fördragets referensvärde på 60 % av BNP. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är gynnsamt fram till 2020 och därefter realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot uppgå till ett överskott på 0,8 % av BNP 2018 och 0,3 % av BNP 2019, vilket framför allt för 2019 är lägre än i stabilitetsprogrammet för 2018 men över det medelfristiga budgetmålet. Sammantaget anser rådet att Luxemburg kan väntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2018 och 2019.
- (7) Den luxemburgska ekonomin fortsätter att växa på ett sunt sätt och har klarat sig bättre än genomsnittet i euroområdet sedan den globala recessionen 2009. Den finansiella sektorn är fortsatt den viktigaste drivkraften för ekonomisk tillväxt och fortsätter att vara sund och lönsam. Detta återspeglas i stora överskott i tjänstebalansen och den totala bytesbalansen. Utrikeshandelns relativa bidrag till BNP-tillväxten utgjorde i genomsnitt 61 % 2013–2016, trots återkommande negativa handelsbalanser. Luxemburg är nettoutlånare till resten av världen, och i slutet av 2016 uppgick bruttoutlandstillgångarna och bruttoutlandsskulden till 10,5 biljoner euro. De nationella myndigheterna har vidtagit ytterligare makrotillsynsåtgärder och kontrollåtgärder, och berörda finansförmedlare håller på att anpassa sig till nationella och EU-politiska ramar.
- (8) I rekommendationen för euroområdet anges att åtgärder mot aggressiv skatteplanering är av största vikt för att förhindra en snedvridning av konkurrensen mellan företag, garantera rättvis behandling av skattebetalare och trygga de offentliga finanserna. Skattebetalares aggressiva skatteplanering mellan medlemsstaterna får spridningseffekter som kräver att unionens lagstiftning kompletteras med samordnade nationella åtgärder. Trots storleken på landets finansiella sektor tyder den höga procentandelen utdelningar, räntor och royalties av BNP på att landets skattebestämmelser utnyttjas av företag med aggressiv skatteplanering. Majoriteten av de utländska direktinvesteringarna innehåller av "företag för särskilda ändamål". Det faktum att ingen källskatt uppbärs för räntor och royalties till utlandet (dvs. från personer bosatta i unionen till personer bosatta i tredjeland) och undantaget från källskatt på utdelningar under vissa omständigheter kan leda till att ingen skatt överhuvudtaget uppbärs för de här utbetalningarna, om de heller inte omfattas av skatt i det mottagande landet. Kommissionen noterar de positiva steg som Luxemburg tagit (t.ex. antagandet av ett patentboxsystem som är förenligt med internationella bestämmelser). På grundval av den senaste tidens diskussioner med de luxemburgska myndigheterna kommer kommissionen att fortsätta sin konstruktiva dialog för att bekämpa skattebetalares strategier för aggressiv skatteplanering.
- (9) De luxemburgska myndigheterna har under flera årtionden aktivt försökt diversifiera ekonomin genom att utveckla vissa sektorer, inklusive informations- och kommunikationsteknikbranschen och rymdsektorn. Eftersom arbetskraftskostnaderna är höga i landet, är det verksamheter med högre förädlingsvärde som kan utgöra alternativa tillväxtkällor. Huruvida Luxemburgs ekonomi ska kunna diversifieras beror således i stor utsträckning på branscher som är mindre känsliga för kostnadsnivån för arbetskraft. Dessa branscher bygger i hög grad på forskning och innovation, som tenderar att vara teknik- och kunskapsintensiv. Denna strategi har nyligen stärkts. Stora offentliga investeringsprojekt, inklusive FoU- och marknadsregleringar, genomförs för att utveckla dessa prioriterade sektorer. Mellan 2000 och 2016 femdubblade Luxemburg sina offentliga FoU-utgifter

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

till 0,60 % av BNP. Till följd av dessa investeringar har Luxemburg snabbt kunnat skapa ett högpresterande offentligt forskningssystem. Även om de offentliga FoU-investeringarna ligger över genomsnittet i euroområdet, har de privata investeringarna i FoU och innovation fortsatt att minska enligt den europeiska resultattavlan för innovation. Företagens lägre FoU-intensitet internationellt sett förklaras delvis av strukturen i den luxemburgska ekonomin, eftersom de sektorer som står för lejonparten av luxemburgska BNP (nämligen tjänster och i synnerhet den finansiella sektorn) traditionellt investerar mindre i FoU. Denna tendens är dock mer framträdande i Luxemburg jämfört med genomsnittet i unionen, och företagens FoU-intensitet har minskat från 1,5 % av BNP 2000 till 0,64 % av BNP 2016. De privata investeringarnas nedåtgående tendens tyder på att det fortfarande finns hinder på detta område. Detta tyder också på att de offentliga FoU-ansträngningarna inte stimulerar företag att investera. Uppbyggnaden av den offentliga forskningskapaciteten måste därför bättre integreras i en övergripande strategi för innovationsekosystemet. År 2017 antogs en ny lag för att förnya stödsystemet för FoU och innovation, och det offentliga stödet ökade därmed.

- (10) Luxemburg väntas inte nå sitt 2020-mål för minskade växthusgasutsläpp. Landet har stora problem med luftföroreningar och trafikstockningar i rusningstid, vilket förvärrar kvävedioxidhalterna och växthusgasutsläppen. Under 2015 härstammade mer än hälften av växthusgasutsläppen från transportsektorn. De låga bränsleskatterna, det stora antalet företagsbilar och de höga bostadspriserna leder till att många använder bilar och antalet gränsarbetare ökar. Bränsleskatten hör till de lägsta i unionen och stimulerar till ökad bränsleanvändning och även till försäljning över gränserna. Insatser under den senaste tiden, i synnerhet 2016 års skattereform, har emellertid främjat en mer hållbar rörlighet, men även betydande investeringar i kollektivtrafiken. De mest brådskande utmaningarna består framför allt i att komplettera och uppgradera järnvägsinfrastrukturer.
- (11) Luxemburg arbetar fortfarande med att minska de rättsliga restriktionerna inom sektorn för företagstjänster. De senaste insatserna var särskilt inriktade på arkitekt- och ingenjörsyrkena, och ytterligare reformer för att minska restriktionerna inom dessa båda yrken har annonserats. Dessutom antogs en samlingslag i mars 2017 som medförde att administrationen förenklades (och bl.a. möjliggjorde en jämförande granskning av administrativa förfaranden). Emellertid kvarstår höga regelhinder inom sektorn för företagstjänster. Avsaknaden av en särskild likvärdighetsbedömning av försäkringskrav för yrkesutövare, som skulle tillåta tjänsteleverantörer från andra medlemsstater att tillhandahålla ett likvärdigt försäkringsskydd, kan orsaka restriktioner. Advokatycket är särskilt drabbat av bestämmelser som är mycket restriktiva jämfört med genomsnittet i unionen. Att så många verksamheter är förbehållna vissa yrkesgrupper påverkar advokaters och andra tjänsteleverantörers tillhandahållande av rättsliga rådgivningstjänster, framför allt onlinetjänster. Andra restriktioner omfattar krav på associationsform och ägande, oförenliga verksamheter och sektorsövergripande restriktioner.
- (12) Oro för budgetpolitikens hållbarhet på lång sikt kvarstår, med tanke på den förväntade ökningen av kostnaderna för en åldrande befolkning. I Luxemburg förväntas andelen omsorgsbehövande äldre öka kraftigt fram till 2070, och enligt 2016 års prognoser från generalinspektoratet för social trygghet kommer pensionssystemet att ha ett negativt driftsresultat senast 2023. Tidigare och nuvarande överskott i pensionssystemet har emellertid sparats, och de reserver som byggts upp ser till att systemet är hållbart i ytterligare tjugo år. Enligt 2018 års åldrande rapport väntas de åldersrelaterade kostnaderna öka med 13 procentenheter av BNP mellan 2016 och 2070, framför allt på grund av pensionerna (8,9 procentenheter av BNP), och överskrida hållbarhetsströsklarna. Utgifterna för långvarig vård och omsorg i förhållande till BNP är en av de högsta inom EU. Trots den reform som antogs 2017 förväntas dessa utgifter öka med 3 procentenheter fram till 2070 från den nuvarande nivån.
- (13) Sysselsättningen bland äldre är fortfarande mycket låg, och ytterligare insatser krävs för att öka deras sysselsättning och arbetsmarknadsmöjligheter. Det är också viktigt att säkerställa de offentliga finansernas hållbarhet på lång sikt. System för förtida uttag av pension som uppmuntrar arbetstagarna att lämna arbetet är mycket allmänna, och 59,2 % av dem som nyligen gick i pension tog ut sin pension i förtid. En lag som upphävde ett system för förtida uttag av pension antogs i december 2017, men det är osäkert vilken nettoeffekt den kommer att ha på den genomsnittliga verkliga pensionsåldern och utgifterna, eftersom kraven på andra system för förtida uttag av pension lindras. Detta svaga arbetsmarknadsresultat kan även delvis förklaras med negativa ekonomiska incitament att arbeta, vilka är jämförelsevis höga för denna grupp. Om äldre ska kunna sysselsättas behövs en omfattande strategi, inklusive insatser som hjälper arbetstagare att stanna kvar längre i arbetslivet. Den s.k. ålderspakten, ett lagförslag som överlämnades till parlamentet i april 2014 och vars mål är

att uppmuntra företag med fler än 150 anställda att anställa och ha kvar äldre arbetstagare genom åtgärder för att hantera åldersproblematiken, har ännu inte antagits. Inom utbildningen är utbildningsresultaten i hög grad beroende av studenternas socioekonomiska bakgrund, ett problem som Luxemburg måste ta itu med. Det är också viktigt att tillfredsställa den stora efterfrågan på specialistkompetens.

- (14) Fastighetspriserna har fortsatt att stiga. Detta kan undergräva Luxemburgs möjligheter att locka till sig och ha kvar en kvalificerad arbetskraft, som till stor del består av icke-luxemburgare. Trycket på bostadspriserna har sin grund i en djupgående klyfta mellan utbud och efterfrågan. På utbudssidan verkar bristen på mark och incitament för privatägare att sälja mark eller byggnader utgöra en flaskhals för nybygge. Mer arbete krävs för att uppmuntra till investeringar i bostadsbyggande, genom att öka incitamenten till försäljning av fastigheter, förbättra de administrativa förfarandena för bygglov och tillhandahålla subventionerade bostäder till ett överkomligt pris. Den nyligen antagna skattereformen av kapitalvinst vid fastighetsförsäljning och moderniseringen av programmet för sociala bostäder kommer troligtvis inte att öka utbudet av bostäder, med tanke på att priserna fortsätter att stiga. På efterfrågesidan är det den växande befolkningen och sysselsättningstillväxten som höjer priserna. Situationen på bostadsmarknaden förvärrar även trafikstockningarna och luftföroreningarna. De stigande bostadspriserna har även påverkat hushållens skuldsättning, vilket har ökat oron för hushållsskuldernas hållbarhet. Hushållens skuldsättning har ökat kraftigt under de senaste tio åren och uppgick till cirka 165 % av de disponibla inkomsterna 2016, vilket återspeglar fastighetsinflationen, eftersom 80 % av hushållens skulder består av bolån. Luxemburg har dock redan vidtagit relevanta makrotillsynsåtgärder för att i betydande utsträckning minska de potentiella riskerna för den finansiella stabiliteten. På basis av förslag från den nationella systemrisknämnden lade regeringen nyligen även fram ett lagförslag med en ram för låntagarinriktade åtgärder, för att undvika att hushållens sårbarhet ökar, även om lagförslaget ännu måste godkännas av parlamentet.
- (15) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Luxemburgs ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Luxemburg har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Luxemburg utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (16) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser⁽¹⁾ att Luxemburg väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Luxemburg att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Öka sysselsättningen bland äldre genom att förbättra deras sysselsättningsmöjligheter och anställbarhet och ytterligare begränsa förtida uttag av pension i syfte att även förbättra pensionssystemets hållbarhet på lång sikt.
2. Ytterligare minska rättsliga restriktioner inom sektorn för företagstjänster.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Ungerns nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Ungerns konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/16)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Ungern inte konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Ungern offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Ungern hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽²⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 30 april 2018 lade Ungern fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽³⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.

⁽¹⁾ EUT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Ungern omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. Enligt konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen en försämring av det samlade underskottet från 2,0 % under 2017 till 2,4 % under 2018, och därefter en successiv förbättring till 0,5 % av BNP år 2022. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 1,5 % av BNP – är tänkt att uppnås senast 2020. Baserat på det omräknade strukturella saldoto (¹) kommer det medelfristiga budgetmålet att uppnås 2022. Enligt konvergensprogrammet väntas den offentliga skuldkvoten sjunka successivt till knappt 60 % av BNP mot slutet av 2022. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är gynnsamt, vilket innebär uppenbara risker för genomförandet av underskottsmålen.
- (6) I konvergensprogrammet för 2018 anges att budgetkonsekvenserna av de säkerhetsrelaterade åtgärderna under 2017 är betydande, och det ges även tillräckliga belägg för dessa extra budgetkostnaders art och omfattning. Enligt kommissionen uppgick de extra utgifterna för säkerhetsrelaterade åtgärder under 2017 till 0,17 % av BNP. Bestämmelserna i artiklarna 5.1 och 6.3 i förordning (EG) nr 1466/97 gör det möjligt att ta hänsyn till dessa extra utgifter, eftersom det allvarliga terroristhotet är en ovanlig händelse som har stor inverkan på Ungerns offentliga finanser och eftersom den finanspolitiska hållbarheten inte äventyras av att landet tillfälligt tillåts avvika från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. Den anpassning som krävs för att nå det medelfristiga budgetmålet för 2017 har därför minskats för att beakta dessa extra kostnader.
- (7) Den 12 juli 2016 rekommenderade rådet Ungern att uppnå en årlig finanspolitisk korrigerings på 0,6 % av BNP mot det medelfristiga budgetmålet under 2017, såvida inte det medelfristiga budgetmålet kunde uppnås med en mindre insats. Baserat på 2017 års faktiska utfall konstaterades i Ungern en betydande avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. I enlighet med artikel 121.4 i EUF-fördraget och artikel 10.2 i förordning (EG) nr 1466/97 utfärdade kommissionen den 23 maj 2018 en varning till Ungern om att en betydande avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet konstaterades 2017. Den 22 juni 2018 antog rådet därefter ännu en rekommendation (²) där det bekräftas att Ungern måste vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna (³) inte ökar nominellt mer än 2,8 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 1 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för avvikelse från den rekommenderade kursen.
- (8) Mot bakgrund av Ungerns offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 2,3 % bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 3,9 % av BNP 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,75 % som svarar mot den gemensamt överenskomna kravmatrisen i stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019. Sammantaget anser rådet att väsentliga ytterligare åtgärder kommer att behövas från och med 2018 om Ungern ska lyckas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler, mot bakgrund av kraftigt försämrade ekonomiska utsikter och i överensstämmelse med rekommendationen till Ungern av den 22 juni 2018 att korrigera den betydande konstaterade avvikelser från anpassningsbanan för att uppnå det medelfristiga budgetmålet.
- (9) Den totala sysselsättningsgraden har förbättrats avsevärt, och den gynnsamma ekonomiska tendensen innebär en möjlighet till återinträde för i synnerhet de arbetslösa på arbetsmarknaden. Sysselsättningsklyftan mellan könen är stor, särskilt i åldersgruppen 25–39 år, vilket delvis kan förklaras av att utbudet av bra barnomsorg är begränsat. Andelen barn under 3 år i barnomsorg ligger långt under Barcelonamålet och EU-genomsnittet. Det offentliga sysselsättningsprogrammet är fortfarande den viktigaste aktiva arbetsmarknadsåtgärden, men att antalet deltagare har minskat avsevärt är en positiv utveckling. Men programmet är fortfarande inte tillräckligt väl riktat och dess verkningsfullhet när det gäller deltagarnas återinträde på den öppna arbetsmarknaden är fortfarande begränsad med hänsyn till situationen på arbetsmarknaden. Aktiva arbetsmarknadsåtgärder med större fokus på kompetenshöjning och omskolning är underutvecklade.
- (10) Andelen människor som riskerar fattigdom och social utestängning har sjunkit till 26,3 % 2016 men ligger fortfarande över unionsgenomsnittet. Barn är i allmänhet mer utsatta för fattigdom än andra åldersgrupper. Nivån för minimiinkomstförmåner ligger under 50 % av fattigdomsgränsen för ett ensamhushåll, vilket är bland de

(¹) Det konjunkturrensade saldoto exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den allmänt vedertagna metoden.

(²) Rådets rekommendation av den 22 juni 2018 för korrigerings av den konstaterade betydande avvikelser från anpassningsbanan för att uppnå det medelfristiga budgetmålet i Ungern (EUT C 223, 27.6.2018, s. 1).

(³) De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

lägsta i EU. Arbetslöshetsförmånernas tillräcklighet är mycket låg: de utbetalas under högst 3 månader, vilket är kortast tid i EU och endast omkring en fjärdedel av den genomsnittliga tid arbetssökande behöver för att hitta sysselsättning. Stödnivåerna är vidare bland de lägsta i EU.

- (11) Strukturerna och processerna för den sociala dialogen i Ungern är utvecklade och gör det inte möjligt för arbetsmarknadens parter att delta i utformningen och genomförandet av politik på ett meningsfullt sätt. Bristfälligt engagemang från berörda parter och begränsad insyn inverkar på faktaunderlaget och kvaliteten i beslutsprocesserna, vilket skapar osäkerhet för investerare och bromsar konvergensen.
- (12) Åtgärder har vidtagits för att förbättra skattesystemet, men vissa problem kvarstår. Trots att skattekillen på arbete krymper är den, särskilt för låginkomsttagare, fortfarande hög med unionsmättstock. Skattesystemets generella komplexitet, i kombination med att det fortfarande finns snedvridande sektorspecifika skatter, utgör svagheter. Åtgärder mot skattebetalarnas aggressiva skatteplanering är av största vikt för att förhindra snedvridning av konkurrensen mellan företag, garantera rättvis behandling av skattebetalare och trygga de offentliga finanserna. Skattebetalares aggressiva skatteplanering mellan medlemsstaterna får spridningseffekter som kräver att unionslagstiftningen kompletteras med samordnade nationella åtgärder. Ungern uppvisar relativt höga in- och utflöden av kapital genom företag för särskilda ändamål, som är frikopplade från den reala ekonomin. Det faktum att ingen källskatt uppbärs för utdelningar, räntor och royalties från företag baserade i Ungern till utlandet (dvs. från personer bosatta i unionen till personer bosatta i tredjeland) kan leda till att ingen skatt överhuvudtaget uppbärs för de här utbetalningarna, om de heller inte omfattas av skatt i det mottagande landet. Kommissionen noterar att Ungern är medvetet om att utåtriktade betalningar kan leda till aggressiv skatteplanering vid missbruk. Med utgångspunkt i diskussioner på senare tid kommer kommissionen att fortsätta sin konstruktiva dialog för att bekämpa aggressiv skatteplanering.
- (13) Regelhinder på tjänstemarknaden, särskilt i detaljhandeln, påverkar sektorns resultat och hämmar en effektiv omfördelning av resurser, produktivitet och innovation. Det finns en fortlöpande tendens att vissa tjänster anförtros statligt ägda företag som skapats särskilt för de ändamålen, vilket motverkar öppen konkurrens. Oförutsägbarhet när det gäller regelverket är ytterligare ett problem, särskilt inom detaljhandeln, som under de senaste åren har ställts inför ofta förekommande regeländringar. Eftersom de föreslagna reglerna ofta är anpassade till omsättning eller yta drabbar de främst utländska detaljistkedjor. Detta ökar osäkerheten bland marknadsaktörerna och kan avskräcka från investeringar. Det behövs en stabil regelmiljö som gynnar konkurrens. Restriktiv reglering av yrken är fortfarande vanligt förekommande i Ungern, särskilt på sådana nyckelområden som redovisning och juridik.
- (14) Situationen är fortfarande oroande när det gäller att förebygga och lagföra korruption. Enligt flera indikatorer tycks Ungerns exponering för korruption ha ökat under de senaste åren, och korruptionsriskerna kan inverka negativt på landets tillväxtpotential. Hur åklagarmyndigheten bedriver sitt arbete är av avgörande betydelse för bekämpningen av korruption och penningtvätt. Åtgärderna mot korruption på låg nivå förefaller ha tillämpats med viss framgång, men det man har inte varit tillräckligt inriktad på att inleda undersökningar av korruption på hög nivå. Begränsad öppenhet och restriktioner i fråga om tillgång till information är ett ytterligare hinder mot åtgärder för att förebygga korruption. Betydande åtgärder har vidtagits när det gäller offentlig upphandling, men det finns utrymme för ytterligare förbättringar av öppenheten och konkurrensen under anbudsförfaranden. Detta kan uppnås bl.a. genom att uppgifterna från e-upphandlingssystemet görs tillgängliga för allmänheten.
- (15) Utbildningsresultaten när det gäller grundläggande färdigheter ligger betydligt under unionsgenomsnittet, särskilt för barn från mindre gynnad socioekonomisk bakgrund. Elever delas tidigt upp på olika typer av skolor, och skillnaderna i utbildningsresultat och karriärmöjligheter är stora. Barn från mindre gynnade miljöer, inbegripet romska barn, tenderar att samlas i yrkesskolor på gymnasienivå, vilka kännetecknas av sämre grundläggande färdigheter och en högre andel skolavhopp, och tidigare elever vid de skolorna får i genomsnitt lägre löner. Andelen unga med högst grundskoleutbildning steg till 12,4 % i genomsnitt, och är särskilt hög bland romska barn. Dessa utmaningar är särskilt angelägna på områdena kvalitet och inkluderande undervisning. Det minskande antalet sökande och en hög andel studerande som hoppar av högre utbildning kommer ytterligare att begränsa antalet utexaminerade vid en tidpunkt då efterfrågan på högkvalificerad arbetskraft ökar.
- (16) Undermåliga hälsoresultat, som förvärras av ohälsosamma livsstilar, håller i sig och inverkar negativt på humankapitalet, trots pågående insatser för att förbättra folkhälsan. Låga utgifter för hälso- och sjukvård, i kombination med en ineffektiv resursfördelning, begränsar ändamålsenligheten hos det ungerska hälso- och sjukvårdssystemet. Detta, tillsammans med att man i hög grad förlitar sig på patientavgifter, innebär negativa rättvisaspekter för överkomlig förebyggande hälsovård och medicinsk behandling av god kvalitet i rätt tid. Brist på hälso- och sjukvårdspersonal gör det också svårt att få tillgång till hälso- och sjukvård, även om löneökningar

på den senaste tiden har lindrat det problemet. Pågående reformer inriktas på att motverka ett överdrivet utnyttjande av sjukhusvård, som främst beror på att primärvården inte är rustad för att klara omdirigeringen och avlasta sjukhusen. Ytterligare rationalisering av sjukhusens resursutnyttjande, tillsammans med riktade investeringar för att stärka primärvården, skulle kunna minska skillnaderna i tillgång till vård, generera effektivitetsvinster och verksamt förbättra hälsoresultaten.

- (17) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Ungerns ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Ungern har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Ungern utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (18) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018, och dess yttrande ⁽¹⁾ återspglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Ungern att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa efterlevnad av rådets rekommendation av den 22 juni 2018 att under 2018 korrigera den betydande avvikelser från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 3,9 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,75 % av BNP.
2. Fortsätta att förenkla skattesystemet, särskilt genom att minska antalet sektorsspecifika skatter. Förbättra kvaliteten på och insynen i beslutsprocessen genom verksam social dialog och samverkan med andra berörda parter samt genom reguljära, adekvata konsekvensbedömningar. Stärka regelverket mot korruption, stärka lagföringen samt förbättra öppenheten och konkurrensen vid offentlig upphandling, bl.a. genom vidareutveckling av e-upphandlings-systemet. Stärka konkurrens, regelstabilitet och genomsynlighet i tjänstesektorn, särskilt i detaljhandeln.
3. Frigöra arbetskraftsreserver genom att förbättra kvaliteten på de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna. Förbättra utbildningsresultaten och se till att mindre gynnade grupper, särskilt romer, i större utsträckning deltar i inkluderande konventionell utbildning av kvalitet. Förbättra det sociala biståndets och arbetslöshetsförmånernas täckning och tillräcklighet.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Maltas nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Maltas stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/17)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Malta var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽²⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Malta, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna, framför allt rekommendation 1, genomförs fullständigt och i tid. Landsrapporten för Malta 2018 offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Malta hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som antogs av rådet den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 13 april 2018 lade Malta fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Malta omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I stabilitetsprogrammet för 2018 planerar regeringen att bibehålla ett samlat överskott under 2018–2021. Det medelfristiga budgetmålet – en balanserad budget när det gäller BNP – fortsätter att vara uppfyllt med positiv marginal under hela programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet förväntas den offentliga sektorns skuldkvot ligga kvar strax under fördragets referensvärde på 60 % av BNP och därefter successivt minska från 50,8 % av BNP 2017 till cirka 36 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för budgetprognoserna är realistiskt för 2018–2019 och gynnsamt för 2020–2021. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot ligga på ett överskott på 0,6 % av BNP 2018 och 1,1 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Sammantaget anser rådet att Malta kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2018 och 2019. Samtidigt bör utgiftsutvecklingen noga övervakas på kort och medellång sikt, särskilt med tanke på eventuella framtida risker i fråga om stabiliteten i intäkterna.
- (6) I rekommendationen för euroområdet 2018 anges att åtgärder mot aggressiv skatteplanering är av största vikt för att förhindra en snedvridning av konkurrensen mellan företag, garantera rättvis behandling av skattebetalare och trygga de offentliga finanserna. Skattebetalares aggressiva skatteplanering mellan medlemsstaterna får spridningseffekter som kräver att unionslagstiftningen kompletteras med samordnade nationella åtgärder. Det faktum att ingen källskatt upp bärs för utdelningar, räntor och royalties från företag baserade i Malta till utlandet (dvs. från personer bosatta i unionen till personer bosatta i tredjeland) kan leda till att ingen skatt överhuvudtaget upp bärs för de här utbetalningarna, om de heller inte omfattas av skatt i det mottagande landet. Även om Maltas nya ordning för avdrag för fiktiv ränta bidrar till att minska snedvridningen mellan lån och egenfinansiering kan otillräckliga regler för att förhindra missbruk i kombination med en relativt hög avkastning och ett aktiebaserat system erbjuda möjligheter till skatteflykt. Vissa bestämmelser i bilaterala skatteavtal mellan Malta och andra medlemsstater i kombination med Maltas skattesystem kan användas av företag för skatteflykt, eftersom ett företag som är skrivet på Malta men inte har sitt säte där beskattas vid källan och vid penningöverföringar. Kommissionen noterar Maltas åtagande att bekämpa skattebetalares aggressiva skatteplanering. På grundval av den senaste tidens diskussioner kommer kommissionen att fortsätta sin konstruktiva dialog för att bekämpa skattebetalares strategier för aggressiv skatteplanering.
- (7) De offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet fortsätter att vara en utmaning för Malta. Detta beror helt och hållet på den inverkan som de åldersrelaterade kostnaderna, till exempel hälso- och sjukvård, långvarig vård och omsorg och pensioner, har på budgeten. Pensionssystemet står inför två svåra uppgifter: att upprätthålla hållbarheten och att garantera tillräckliga pensioner. Prognoserna för pensionsutgifternas långsiktiga hållbarhet har förbättrats, framför allt tack vare en positivare bedömning av Maltas långsiktiga tillväxtpotential. De åtgärder som infördes i 2016 års budget hade dock endast en begränsad effekt på pensionssystemets långsiktiga hållbarhet, som därför fortsätter att vara en stor utmaning. Trots åtgärder för att se till att pensionerna räcker till finns det fortfarande stora skillnader mellan könen när det gäller pensioner. Resultaten inom hälso- och sjukvården har nu förbättrats, och väntetiderna förkortats. Emellertid återstår utmaningar i omfördelningen av resurser och verksamhet från sjukhusvård till primärvård. Den institutionella utformningen av den primära hälso- och sjukvården sätter tryck på både sjukhusen och akutsjukvården. Sjukhus- och primärvården har inte samordnats på ett effektivt sätt och akutsjukvården är inte effektiv. Tillgången till innovativa läkemedel är fortfarande en utmaning, också ur budgetsynvinkel. Initiativ har gjorts för att möta efterfrågan inom den långvariga vården och omsorgen, bl.a. incitament till förmån för samhällsbaserad vård och vård i hemmet.

(¹) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) Vissa framsteg har gjorts för att förbättra det gränsöverskridande samarbetet. Maltas myndighet för finansiella tjänster verkar dock fortfarande vara underbemannad, och farhågor kvarstår rörande dess kapacitet att övervaka ett stort gränsöverskridande finansiellt system, framför allt det segment som ligger utanför banksektorn. Även om tjänstesektorn (framför allt spel på internet) i stor utsträckning har bidragit till landets hållbara ekonomiska tillväxt kan detta skapa utmaningar för det finansiella systemets integritet i och krav ställas på en stark ram för att bekämpa penningtvätt. Malta har nyligen införlivat det fjärde penningtvättsdirektivet, men det återstår att se om genomförandet har varit effektivt. Efter det att direktivet införlivades i den nationella rätten har de maltesiska myndigheterna dessutom nyligen lagt fram en integrerad strategi för att bekämpa penningtvätt och finansiering av terrorism. Bland annat har en nationell samordningskommitté om bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism, som består av företrädare för regeringen och andra relevanta nationella myndigheter, inrättats. Att se till att det regelverk som nyligen antogs genomförs korrekt och kontrolleras på ett effektivt sätt är dock fortfarande en utmaning.
- (9) Till följd av den starka ekonomiska tillväxten och reformer som stöder sysselsättning av kvinnor och fortbildning av arbetstagare har resultaten på arbetsmarknaden förbättrats. Den stora sysselsättningsklyftan mellan könen och det låga arbetsmarknadsdeltagandet bland kvinnor över trettio och personer med funktionsnedsättning är dock fortfarande en utmaning. Det finns fortfarande brister i pappaledigheten och föräldraledigheten, men ledigheterna är viktiga för att vårdansvaret ska vara jämnt fördelat mellan könen och för att sporra kvinnor att arbeta. Bristen på arbetskraft håller på att öka och kompetensglapp förekommer. En väsentlig del av den maltesiska arbetskraften är fortfarande lågkvalificerad, och utländsk arbetskraft anlitas i allt högre utsträckning för att råda bot på bristen på arbetskraft och kompetens. Det förväntas att de politiska initiativ som genomförs när det gäller arbetsmarknaden, kompetens och social inkludering fortsätter, men utfallet av dem måste övervakas och utvärderas.
- (10) Andelen unga med högst grundskoleutbildning är fortfarande den högsta i unionen, 18,6 % 2017, och få framsteg har gjorts jämfört med året innan. Bland unga med funktionsnedsättning är andelen också den högsta i unionen, 50 %, vilket är dubbelt mer än unionsgenomsnittet. Dessutom påverkas studieresultaten i stor utsträckning av den socioekonomiska bakgrunden, typ av skola och graden av funktionsnedsättning. Klyftan mellan studenter från de sämsta och de bästa skolorna när det gäller naturvetenskapliga resultat hör till de största i unionen och är 1,5 gånger större än genomsnittet i OECD. Andelen lågpresterande elever i matematik, naturvetenskap och läskunskap är den fjärde högsta i unionen. Det krävs en övergripande strategi för att förbättra studiekvaliteten och minska skillnaderna i studieresultat mellan sociala grupper och olika skoltyper.
- (11) Den kraftiga ekonomiska tillväxten har ökat trycket på infrastruktur och naturresurser. Framför allt vägtransporten står inför stora utmaningar när det gäller infrastruktur och långsiktig hållbarhet. En otillräcklig transportinfrastruktur och stigande kostnader på grund av trafikstockningar utgör hinder för investeringar. Fler bilar och mer trafik ökar växthusgasutsläppen och försämrar luftkvaliteten. De kan också ha en negativ inverkan på turismen som är viktig för Maltas ekonomi. Behovet av att överbrygga infrastrukturklyftan går därför hand i hand med behovet av rena transportlösningar. År 2016 antog regeringen en nationell transportstrategi fram till 2050 och en översiktsplan för transportsektorn fram till 2025. Den annonserade också ett projekt på 700 miljoner euro för att förnya vägnätet. Sammantaget förväntas dessa åtgärder sänka de ekonomiska kostnaderna för trafikstockningar med mindre än 20 %. Ökad ekonomisk aktivitet kan förvärpa de infrastrukturflaskhalsar som redan finns och utsätta naturresurserna för ett ännu större tryck. Dessutom finns det i planen inget klart mål för att minska växthusgasutsläppen från transport och inget effektivt övervakningssystem för genomförande av de åtgärder som föreslås (förutom en återkommande översyn vart femte år). Mål och genomförandeåtgärder måste alltså fastställas för att trafikstockningarna ska kunna minska och växthusgasutsläppen från transport avta fram till 2025, och framstegen måste regelbundet kontrolleras.
- (12) Utmaningarna på grund av landets storlek och ö-status gör det allt mer angeläget att styra landet mot en mer cirkulär ekonomi. Smarta investeringar kan bidra till att lätta trycket på öns sårbara naturresurser. Om exempelvis problemen med bygg- och rivningsavfall inte åtgärdas kan miljökvaliteten försämrats och landets attraktionskraft för turister minska. Även om Malta fortfarande ingår i den sista gruppen när det gäller miljöinnovation (26:e plats i unionen 2016 från 18:e plats 2013, enligt miljöinnovationsindexet) har landet potential att locka till sig investeringar för att införa eller anta innovativa lösningar för att förbättra resurs- och energieffektiviteten inom

byggsektorn och hanteringen av avfall och avloppsvatten. Framför allt måste avfallshanteringen förbättras och investeringarna i återvinningsanläggningar för bygg- och rivningsavfall öka samt kontroller göras för att förhindra att bygg- och rivningsavfall deponeras illegalt eller dumpas i havet.

- (13) Rättssystemet måste fortfarande bli mer effektivt, och de rättsliga och institutionella ramarna stärkas för att bekämpa korruption i syfte att säkerställa ett företagsklimat av hög kvalitet. Svårigheterna inom förvaltningen att bekämpa korruptionen kan ha en negativ inverkan på företagsklimatet och investeringarna. Maltas insatser för att bekämpa korruption måste öka ytterligare, framför allt när det gäller utredning och lagföring av korruption. En effektiviserad förvaltning är av avgörande betydelse för att Malta ska kunna ha kvar sitt rykte och sin attraktionskraft som en internationell investeringsdestination.
- (14) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Maltas ekonomiska politik och offentliggjort den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Malta har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Malta utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (15) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Malta väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Malta att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Stärka förvaltningen genom att effektivisera den nationella tillsynen av internationellt inriktade finansiella företag med licens i Malta, genom att säkerställa ett effektivt genomförande av antikorrupsionsarbetet och genom att fortsätta att effektivisera kampen mot korruption.
2. Säkerställa en hållbar hälso- och sjukvård och hållbara pensionssystem, bl.a. genom att höja den lagstadgade pensionsåldern och begränsa förtida uttag av pension.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Nederländernas nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Nederländernas stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/18)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Nederländerna konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, som godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Nederländerna, i egenskap av medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, såsom återspeglas i rekommendationerna 1 och 2 nedan, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Nederländerna offentliggjordes den 7 mars 2018. Enligt rapporten hade Nederländerna gjort vissa framsteg med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Nederländerna har makroekonomiska obalanser. Framför allt har Nederländerna det största överskottet i bytesbalansen räknat som genomsnitt på tre år av BNP bland de medlemsstater som ingår i euroområdet. Överskottet tyder på en mindre optimal resursfördelning och borde innebära att det finns utrymme för ökad tillväxt och välfärd. Den privata skuldsättningen är hög, och framför allt har hushållen stora bolån och de multinationella företagen stora skulder. Hushållens stora skulder ökar sårbarheten för finansiella chocker.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (4) Nederländerna lade fram sitt nationella reformprogram för 2018 den 30 april 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018 den 26 april 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonderna*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpningen av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Nederländerna omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I sitt stabilitetsprogram för 2018 planerar regeringen en minskning av överskottet i den offentliga sektorns finanser från 1,1 % av BNP 2017 till 0,3 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – fortsätter att vara uppfyllt under hela programperioden. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten falla under 44,0 % av BNP under 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot att minska från ett överskott på 0,5 % av BNP 2017 till ett underskott på 0,1 % av BNP 2018 och 0,3 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Den offentliga skulden förväntas sjunka stadigt, till en nivå under referensvärdet i fördraget. Sammantaget anser rådet att Nederländerna kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2018 och 2019. Samtidigt finns det – med bibehållen respekt för det medelfristiga målet – utrymme för att använda finans- och strukturpolitiken för att öka de offentliga och privata investeringarna i forskning, utveckling och innovation.
- (7) Nederländerna har en effektiv forsknings- och utvecklingssektor och landets välfungerande utbildnings- och forskningssystem utgör en god grund för att främja innovation och tillväxtkapacitet genom utbildning, forskning och utveckling. Betydande tilläggsinvesteringar har annonserats som kan bidra till att stabilisera den offentliga och privata forsknings- och utvecklingsintensiteten. Det är fortfarande osäkert om Nederländerna kommer att nå sina Europa 2020-mål, framför allt när det gäller forskning, utveckling och förnybar energi.
- (8) En stor utmaning för att minska hushållens höga skuldsättning finns på bostadsmarknaden, där stelbenthet och snedvridande incitament har byggts upp över årtionden och präglar bostadsfinansieringen och sparmönstren inom sektorn. Sedan 2012 har insatser gjorts för att delvis åtgärda detta. Under 2017 meddelade regeringen att den hade planer på att påskynda begränsningen av möjligheterna till skatteavdrag för bolåneräntor från och med 2020. Avsaknaden av ett välfungerande mellansegment på hyresmarknaden uppmuntrar hushållen till att köpa i stället för att hyra, vilket innebär att unga redan tidigt är ekonomiskt sårbara och har stora skulder. Sektorn för sociala bostäder är en av de största i unionen, men det är inte alltid de mest behövande som bor i bostäderna. Hushåll med höga inkomster bor kvar i sociala bostäder, eftersom de allmännyttiga bostadsföretagen inte höjer hyrorna så snabbt som de skulle kunna enligt lagen. Även om regeringen har meddelat att den har planer på att stödja bostäder till ett skäligt pris på den privata hyresmarknaden har inga konkreta planer ännu lagts fram.
- (9) I rekommendationen för euroområdet anges att åtgärder mot aggressiv skatteplanering är av största vikt för att förhindra en snedvridning av konkurrensen mellan företag, garantera rättvis behandling av skattebetalare och trygga de offentliga finanserna. Skattebetalares aggressiva skatteplanering mellan medlemsstaterna får spridningseffekter som kräver att unionslagstiftningen kompletteras med samordnade nationella åtgärder. Den stora andelen utdelning, royalties och räntor som görs via Nederländerna tyder på att landets skattebestämmelser utnyttjas av företag med aggressiv skatteplanering. En stor del av de utländska direktinvesteringarna innehas av "företag för särskilda ändamål". Det faktum att ingen källskatt uppbärs för royalties och räntor till utlandet (dvs. från personer bosatta i unionen till personer bosatta i tredjeland) kan leda till att ingen skatt överhuvudtaget uppbärs för de här utbetalningarna, om de heller inte omfattas av skatt i det mottagande landet. Avsaknaden av regler mot skatteflykt, framför allt i samband med hybriditeter, kan också underlätta en aggressiv skatteplanering.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

Kommissionen erkänner att Nederländernas åtagande att bekämpa aggressiv skatteplanering enligt den annonserade skattereformen, inbegripet en källskatt på royalties, räntor och utdelning vid missbruk eller utbetalningar till lågskatteländer, är ett positivt steg för att minska den aggressiva skatteplaneringen, och den bör genomföras så snart som möjligt och övervakas noga. På grundval av den senaste tidens diskussioner med de nederländska myndigheterna kommer kommissionen att fortsätta sin konstruktiva dialog för att bekämpa skattebetalares strategier för aggressiv skatteplanering.

- (10) Trots låg arbetslöshet och många lediga platser var den nominella löneutvecklingen återhållsam och låg på 1,5 % 2017. Detta ligger under den nivå som kan förväntas på grundval av inflation, produktivitet och arbetslöshet. Den återhållsamma lönetillväxten kan delvis kopplas samman med en långsam produktivitetsökning, en fortsatt trög arbetsmarknad och ökad segmentering av arbetsmarknaden. Under 2017 antog regeringen flera skatteåtgärder som minskar skattebördan på arbete och syftar till att öka hushållens disponibla nettotinkomster för dem som arbetar. Att ytterligare öka hushållens disponibla nettotinkomster genom att skapa villkor för att främja lönetillväxt och reformera pensionssystemets andra pelare för att göra den öppnare och mer motståndskraftig mot chocker samt öka rättvisan mellan generationerna skulle stödja den inhemska efterfrågan och bidra till en ombalansering i euroområdet.
- (11) Den senaste tidens ökande sysselsättning beror främst på att antalet visstidsanställda och egenföretagare har ökat. Att andelen visstidsanställda är hög och ökar samt att egenföretagarna utan anställda ökar i snabb takt beror på de stora skillnaderna mellan tillämpliga arbetsrättsliga bestämmelser, skydd av arbetstagare samt skillnaderna i skatte- och socialförsäkringslagstiftningen. Trots att vissa åtgärder har vidtagits och ytterligare åtgärder nyligen har annonserats, innebär vissa av dessa faktorer fortfarande att det finns ekonomiska incitament för anställda att börja arbeta som egenföretagare eller att det lönar sig att rekrytera på visstidskontrakt. Dessutom är genomförandet av åtgärder för att komma åt falskt egenföretagande vilande tills 2020. Egenföretagare är oftare dåligt försäkrade mot funktionsnedsättning, arbetslöshet och ålderdom. Detta skulle kunna påverka socialförsäkringssystemets hållbarhet på längre sikt.
- (12) Trots en arbetsmarknad som på det hela taget fungerar väl, finns det fortfarande en outnyttjad arbetskraftspotential. Framför allt den höga andelen deltidarbetande kvinnor och sysselsättningen för personer med invandrarbakgrund är fortfarande viktiga utmaningar. Sysselsättningsgraden för migranter som inte är födda i EU är 20,6 procentenheter lägre än för människor födda i Nederländerna, och klyftan är ännu större för kvinnor som inte är födda inom EU.
- (13) Senare års stigande sparkvot för hushållen berodde delvis på mer sparande i den andra pelaren i pensionssystemet (obligatoriska privata tillägssystem), som understöddes av regelverket. En lämplig fördelning av kostnader och risker inom och mellan generationer, utöver de regler som antagits i fråga om indexreglering och finansiella reserver (ramverk för finansiell bedömning) skulle hjälpa hushållen att placera sina ekonomiska resurser på ett mer tillväxtvänligt sätt. Regeringen bekräftade sin avsikt att grundligt reformera den andra pelaren i pensionssystemet för att förbättra täckningen och skapa ett genomsynligare, flexiblere och försäkringstekniskt rättvisare system. Enligt 2018 års åldranderapport utsätts den finanspolitiska hållbarheten för en medelhög risk på lång sikt, eftersom utgifterna för långvarigt vårdbehov väntas öka från 3,5 % till 6,0 av BNP fram till 2070.
- (14) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Nederländernas ekonomiska politik och offentliggjort den i 2018 års landsrapport. Kommissionen har även bedömt stabilitetsprogram för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Nederländerna har fått under tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Nederländerna utan också huruvida unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (15) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och anser⁽¹⁾ att Nederländerna väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (16) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendationerna 1 och 2.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Nederländerna att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Med bibehållen respekt för det medelfristiga målet, använda finans- och strukturpolitiken för att öka de offentliga och privata investeringarna i forskning, utveckling och innovation. Vidta åtgärder för att minska incitamenten för hushållen att ta lån och de kvarvarande snedvridningarna på bostadsmarknaden, i synnerhet genom att stödja utvecklingen av en privat hyressektor.
2. Minska incitamenten för att använda tillfälliga kontrakt och egenföretagare utan anställda, och samtidigt främja ett ändamålsenligt socialskydd för egenföretagare och genomföra åtgärder för att komma åt falskt egenföretagande. Skapa förutsättningar för högre löneökningar med bibehållen respekt för den roll som arbetsmarknadens parter spelar. Säkerställa att pensionssystemets andra pelare är öppnare och mer motståndskraftig mot chocker samt ökar rättvisan mellan generationerna.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Österrikes nationella reformprogram 2018, med avgivande av rådets yttrande om Österrikes stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/19)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Österrike var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽²⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Österrike, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna 1–2, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Österrike offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Österrike hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 25 april 2018 lade Österrike fram sitt nationella reformprogram för 2018 och den 21 mars 2018 sitt stabilitetsprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Österrike omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. I sitt stabilitetsprogram för 2018 väntar sig regeringen en stegvis förbättring av saldot i de offentliga finanserna från ett underskott på 0,7 % av BNP 2017 till ett överskott på 0,4 % av BNP 2022. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP 2017 – planerar man att uppnå 2019. Enligt stabilitetsprogrammet väntas den offentliga skuldkvoten successivt minska från 78,1 % av BNP 2017 till 62,2 % av BNP 2022. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är optimistiskt för 2018 och realistiskt efteråt. De största riskerna för den medelfristiga budgetplaneringen är de diskretionära åtgärder som planeras från och med 2020, t.ex. reformen av inkomstskatten för privatpersoner, vars nettobudgeteffekter ännu inte har specificerats fullt ut.
- (7) I stabilitetsprogrammet anges att budgetkonsekvenserna av det ovanligt stora inflödet av flyktingar och de säkerhetsrelaterade åtgärderna är betydande och man lämnar uppgifter som styrker dessa extra budgetkostnaders art och omfattning. Enligt kommissionen uppgick de berättigade extra utgifterna under 2017 till 0,03 % av BNP för det ovanligt stora inflödet av flyktingar, medan inga ytterligare kostnader uppstod för säkerhetsrelaterade åtgärder. Bestämmelserna i artiklarna 5.1 och 6.3 i förordning (EG) nr 1466/97 gör det möjligt att ta hänsyn till dessa extra utgifter, eftersom inflödet av flyktingar och det allvarliga terroristhotet är ovanliga händelser som har stor inverkan på Österrikes offentliga finanser och eftersom hållbarheten inte äventyras av att man tillåter en tillfällig avvikelse från anpassningsbanan för att nå det medelfristiga budgetmålet. Därför har den nödvändiga anpassningen på väg mot det medelfristiga budgetmålet för 2017 sänkts för att ta hänsyn till de flyktingrelaterade extrakostnaderna.
- (8) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet att Österrike skulle säkerställa att avvikelsen från det medelfristiga budgetmålet 2018 begränsas till vad som tillätits på grund av den exceptionella flyktingströmmens och de säkerhetsrelaterade åtgärdernas inverkan på budgeten. Detta är förenligt med att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt 2018 får uppgå till högst 3,3 %, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot med 0,2 % av BNP. Med hänsyn till de beviljade avvikelserna finns det enligt kommissionens vårprognos 2018 en risk för en viss avvikelse från det kravet 2018 och under 2017 och 2018 tillsammans.
- (9) Österrike torde under 2019 nå det medelfristiga budgetmålet, med hänsyn till den avvikelse som tillfälligt tillåts på grund av ovanliga händelser. Detta är förenligt med att de primära offentliga utgifternas nominella tillväxt får uppgå till högst 2,9 %, vilket motsvarar en förbättring av det strukturella saldot med 0,3 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018, och om politiken ligger fast, finns det en risk för en betydande avvikelse från det kravet 2019 till följd av avvikelsen under åren 2018 och 2019 tillsammans. Samtidigt beräknas Österrike ligga inom 0,1 % av BNP från landets medelfristiga mål 2019. Dessutom väntas Österrike iaktta skuldkriteriet 2018 och 2019. Sammantaget anser rådet att Österrike måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa efterlevnad under 2018 och att nödvändiga åtgärder bör vidtas under 2019 för att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler.
- (10) Enligt 2018 års åldrande rapport utsätts den statsfinansiella hållbarheten för en medelhög risk på medellång och lång sikt på grund av den planerade ökningen av utgifterna för pensioner, hälso- och sjukvård och långvarig vård och omsorg. Österrikes offentliga utgifter för pensioner är högre än unionsgenomsnittet (13,8 % jämfört med 11,2 % av BNP 2016) och väntas öka ytterligare fram till 2070 (0,5 % jämfört med -0,2 % av BNP). Den senaste tidens reformer ger incitament att senarelägga pensioneringen men utan en höjning av den lagstadgade

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

pensionsåldern gör ackumuleringen av förmånsrättigheter under det förlängda arbetslivet att den långsiktiga hållbarheten inte förbättras. Den lagstadgade pensionsåldern vid 60 för kvinnor är bland de lägsta i unionen och kommer bara gradvis att anpassas från och med 2024 för att nå samma nivå som för män 2033. Generellt skulle en höjning av den lagstadgade pensionsåldern och en begränsning av rätten till förtidspensionering bidra till att öka hållbarheten för pensioner med tanke på den åldrande befolkningen.

- (11) De offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård ligger över unionsgenomsnittet (7 % jämfört med 6,8 % av BNP 2016) och väntas öka mer än unionsgenomsnittet (1,3 % jämfört med 0,9 % av BNP), vilket innebär att de offentliga sjuk- och hälsovårdsutgifterna kan komma att öka till 8,3 % av BNP till 2070. Utgifterna för långvarig vård och omsorg beräknas fördubblas från 1,9 % till 3,8 % av BNP till 2070. Utgiftstaken i 2017 års lag om inkomstutjämnning och reformen för att stärka primärvården och minska beroendet av sjukhusvård har börjat att stärka hållbarheten. Det fortsatta stora antalet sjukförsäkringsorgan visar att det finns möjlighet att ytterligare sänka tillsyns- och förvaltningskostnaderna. Dessutom kan effektivare upphandlingar bidra till att förbättra kvalitet och kostnadseffektivitet (t.ex. upphandlingar i hela unionen, andra tilldelningskriterier än priset och samlad regionövergripande upphandling). När det gäller långvarig vård och omsorg väntas senare tids åtgärder snarare öka utgifterna än begränsa dem, t.ex. beslutet att inte längre utnyttja människors privata tillgångar för att finansiera slutna vård vid långvarigt vårdbehov.
- (12) 2017 års lag om inkomstutjämnning har bidragit till att harmonisera de statsfinansiella relationerna mellan de olika förvaltningsnivåerna genom att införa uppgiftsinriktad finansiering, förenkla transfereringar inom förvaltningen och ge delstaterna en egen intäktskälla. Trots reformerna är budgetreglerna fortfarande otydliga och den stora obalansen mellan befogenheterna för utgifter och skatteuppbörd kvarstår och gör att incitamenten att öka effektiviteten på subnationell nivå är svaga.
- (13) Trots 2016 års skattereform är skattebördan på arbete fortfarande hög och kommer successivt att öka om inte inkomstskatteskalen indexeras efter inflationen. Höginkomsttagare gynnades mer av reformen än låginkomsttagare, och skattebördan för låginkomsttagare är fortsatt stor. Skattereformen gynnade också män mer än kvinnor. Det verkar som att intäktskällor som är mindre tillväxthämmande, t.ex. fastighetsskatt, används i för liten utsträckning, främst på grund av att skatteunderlaget är föråldrat. Inkomsterna från fastighetsskatt är låga i Österrike, 0,2 % av BNP jämfört med unionsgenomsnittet på 1,6 % av BNP 2016. Problemet skulle kunna lösas genom att man skatteväxlar bort från arbete till mindre tillväxthämmande intäktskällor.
- (14) Arbetsmarknaden fungerar bra, även om det för vissa grupper fortfarande finns utmaningar (t.ex. kvinnor och personer med invandrarbakgrund). Trots att förvärvsfrekvensen bland kvinnor generellt är hög, är arbetsmarknadsresultatet för kvinnor relativt dåligt när det gäller heltidsanställning. Andelen deltidsanställda kvinnor (i åldersgruppen 20–64 år) på 47,9 % 2017 är fortfarande en av de högsta i unionen (unionsgenomsnittet är 31,1 %). En bidragande orsak till detta är problem med att få tillgång till organiserad barnomsorg, i synnerhet utanför städerna. Den höga andelen kvinnor med deltidsanställning bidrar till fortsatt stora löneskillnader mellan män och kvinnor. Orsaken är till stor del att kvinnor tar hand om viktiga obetalda uppgifter som att sköta barn och släktingar, och att de har en lägre timlön. Den lägre timlönen påverkar också direkt kvinnors ackumulering av pensionsrättigheter och leder till en stor pensionsklyfta.
- (15) Utbildningsresultaten för missgynnade elever har inte blivit bättre. Resultatskillnaderna mellan inrikes födda elever och elever med invandrarbakgrund kvarstår. De nationella proven 2016 bekräftade att cirka en fjärdedel av eleverna i åttonde klass inte uppfyller eller bara delvis uppfyller kunskapskraven i tyska. Nyare internationella undersökningar visar också att klyftan ökar när det gäller läskunnighet för elever från missgynnade grupper och med invandrarbakgrund. Om man jämför 2012 och 2015 års Pisaundersökningar har andelen lågpresterande ökat i alla tre huvudämnen, dvs. matematik, läsning och naturvetenskap. Skillnaden i skolresultat mellan barn födda i Österrike och första generationens invandrare motsvarar nästan tre års skolgång.
- (16) Produktiviteten i Österrike är visserligen hög, men produktivitetsutvecklingen har varit svag de senaste åren trots stora satsningar, t.ex. investeringar i FoU och bättre regler för nystartade företag. Övriga faktorer som bidrar till produktivitetsutvecklingen är digitalisering av företag, företagstillväxt och konkurrens i tjänstesektorn. Österrike har betydande hinder för tillträde och restriktiva regler när det gäller företagstjänster och reglerade yrken, bland

annat särskilda krav på aktieinnehav, omfattande reserverade verksamhetsområden och sektorsövergripande restriktioner. Viktiga initiativ för att lösa problemet är de fortsatta satsningarna på att minska bördan och den planerade utvärderingen av Österrikes handelslicenslag (Gewerbeordnung).

- (17) Mer konkurrens i tjänstesektorn skulle hjälpa Österrike att sprida digitala tekniska lösningar och affärsmodeller, framför allt bland mikroföretag och små och medelstora företag. Digitaliseringen av dessa företag är särskilt viktig i Österrike, eftersom de utgör landets ekonomiska ryggrad. Initiativ som "KMU Digital" och "AT: net" och genomförandet av den digitala färdplanen för Österrike är av central betydelse. Ett annat problem gäller företagens tillväxt, särskilt när det gäller höginnovativa företag. Det finns en finansieringsflaskhals för etablerade företag som vill växa och som bland annat behöver riskkapital och tillgång till finansmarknaderna. Företag med hög tillväxt är viktiga för spridningen av nya tekniska lösningar och affärsmodeller, även digitala, och därmed också för produktivitetsökningen.
- (18) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Österrikes ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Österrike har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Österrike utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (19) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Österrike att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Nå det medelfristiga budgetmålet 2019, med hänsyn till den tillfälligt tillåtna avvikelserna på grund av ovanliga händelser. Sörja för pensionssystemets, hälso- och sjukvårdens och den långvariga vårdens och omsorgens hållbarhet, bland annat genom att höja den lagstadgade pensionsåldern och begränsa rätten till förtidspensionering. Effektivisera de offentliga tjänsterna, bland annat genom att bättre definiera ansvarsnivåerna för finansiering och utgifter.
2. Minska skattekillen, särskilt för låginkomsttagare, genom att skatteväxla till mindre tillväxthämmande intäktskällor. Förbättra arbetsmarknadsresultatet för kvinnor. Förbättra grundläggande färdigheter hos ungdomar från missgynnade grupper och personer med invandrarbakgrund. Stödja produktivitetens utvecklingen genom att uppmuntra digitaliseringen av företag och göra det lättare för företagen att växa genom att minska de rättsliga hindren i tjänstesektorn.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Polens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Polens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/20)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, även rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Polen var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Polen offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Polen hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 26 april 2018 lade Polen fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽⁴⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Polen omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I sitt konvergensprogram för 2018 planerar regeringen en stegvis förbättring av saldoto i de offentliga finanserna från ett underskott på 1,7 % av BNP 2017 till 0,7 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett underskott på 1,0 % av BNP, räknar man inte med att nå fram till 2021, dvs. före konvergensprogrammets slut. Det omräknade strukturella saldoto⁽¹⁾ tyder på ett strukturellt underskott på 1,3 % av BNP under 2021. Enligt konvergensprogrammet för 2018 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka från 50,6 % av BNP 2017 till 50,4 % av BNP under 2018 och till 46,0 % fram till 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoserna är försiktigt under 2018 och realistiskt därefter.
- (6) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Polen att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt⁽²⁾ inte överskrider 3,7 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,5 % av BNP. Samtidigt påpekades det att bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och den påföljande bedömningen av 2018 års budgetutfall kommer att behöva ta vederbörlig hänsyn till målet att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i Polens offentliga finanser. Kommissionen har gjort en kvalitativ bedömning av hur stark återhämtningen i Polen är, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna. På grundval av detta kan slutsatsen dras att inga ytterligare aspekter i det avseendet behöver beaktas. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen under 2018.
- (7) Mot bakgrund av Polens förväntade produktionsgap på 1,5 % av BNP bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 4,2 % av BNP under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % av BNP som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 om Lettland ska lyckas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler.
- (8) På medellång och lång sikt kommer Polen att utsättas för tryck på de offentliga utgifterna på flera områden, särskilt i samband med en åldrande befolkning, vilket kräver nya mekanismer för att bedöma de offentliga utgifternas effektivitet och ändamålsenlighet och för att underlätta en omfördelning av resurser. Mot bakgrund av detta har regeringen börjat arbeta med en reform av budgetprocessen, särskilt för att stärka den medelfristiga budgetramen och integrera utgiftsoversyner i budgetprocessen. Polen är den enda medlemsstaten som inte har ett fullvärdigt oberoende finanspolitiskt råd och som inte heller har några kända planer på att inrätta ett sådant. Det finns dock oberoende finanspolitiska institutioner vilkas verksamhet omfattar vissa av funktionerna i ett finanspolitiskt råd. I landsrapporten 2018 anser man att Polen inte gjort några framsteg med att begränsa den omfattande användningen av reducerade skattesatser för mervärdesskatt. De polska finansministeriet håller emellertid på att förenkla hur de gällande satserna tilldelas varor och tjänster.
- (9) Den polska arbetsmarknaden har varit stark de senaste åren och sysselsättningen har fortsatt att öka. Arbetskraftsdeltagandet hos vissa grupper, särskilt kvinnor, lågutbildade och äldre, har varit fortsatt låg i jämförelse med andra medlemsstater. Flera politiska åtgärder den senaste tiden har tenderat att sänka incitamentet att arbeta, särskilt för kvinnor och äldre arbetstagare. I det polska sociala trygghetssystemet är incitamenten att börja arbeta otillräckliga. Även om barnbidraget har minskat fattigdomen och ojämlikheten, har det redan haft en negativ effekt på föräldrars, framför allt kvinnors, deltagande på arbetsmarknaden, eftersom dess storlek och begränsade behovsprövning motverkar de incitament för arbete som finns inbyggda i andra sociala förmåner. Det faktum att andelen barn under tre år i formell barnomsorg fortfarande är bland de lägsta i unionen hindrar kvinnors deltagande på arbetsmarknaden ytterligare. Människor som under lång tid ägnar sig åt vård och omsorg får begränsat stöd vilket hindrar dem från att komma in på arbetsmarknaden. Sänkningen av den lagstadgade pensionsåldern har uppmuntrat en del äldre arbetstagare att gå i pension. Invandringen från länder utanför EU bidrar till att möta den ökade efterfrågan på arbetskraft.
- (10) Ett kompletterande sätt att stödja både arbetskraftsdeltagandet och ekonomins innovativa kapacitet är att ge elever och vuxna rätt kompetens och färdigheter som underlättar anställning på en arbetsmarknad i snabb

(1) Det konjunkturrensade saldoto exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den allmänt vedertagna metoden.

(2) De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

förändring. Andelen vuxna som deltar i utbildning är mycket lägre än unionsgenomsnittet. Detta i kombination med vissa svagheter i digital kompetens samt läs- och räknefärdigheter, särskilt bland vuxna och personer utan högre utbildning, hindrar deras anställbarhet. I vilken utsträckning politiska åtgärder som nyligen införts och som nu planeras, t.ex. förändringar i organisationen av allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning, kommer att påverka kompetensnivåerna är ännu inte känt.

- (11) Polen har fortsatt att vidta åtgärder för att ta itu med segmenteringen av arbetsmarknaden genom att begränsa möjligheten att missbruka tillfälliga anställningar, öka socialförsäkringsavgifterna för vissa atypiska anställningsformer och införa en minimilön per timme för vissa av dessa anställningsavtal. Antalet och andelen fasta anställningar har ökat sedan slutet av 2016, men andelen visstidsanställningar är fortfarande bland de högsta i unionen. Vissa ytterligare ändringar av lagstiftningen som är relevanta för tudelningen på arbetsmarknaden skulle kunna inkluderas i den reformerade arbetslagstiftningen. Den sociala tryggheten för egenföretagare och anställda med atypiska anställningsformer framstår som ett potentiellt problem, särskilt när det gäller tillräckliga framtida pensioner. Flera åtgärder har införts sedan 2015 för att förbättra den sociala tryggheten för egenföretagare och anställda med atypiska anställningsformer.
- (12) Den genomsnittliga pensionsåldern har stigit de senaste åren, vilket avspeglar tidigare reformer, t.ex. minskade möjligheterna till förtidspension och en gradvis höjning av den lagstadgade pensionsåldern. En fortsatt höjning av den faktiska pensionsåldern är avgörande för den ekonomiska tillväxten på medellång sikt och för ett tillräckligt pensionssystem som är hållbart för de offentliga finanserna. Sänkningen nyligen av den lagstadgade pensionsåldern till 60 år för kvinnor och 65 för män är dock ett steg i motsatt riktning. Pensionsåldern för domare, både män och kvinnor, ändrades däremot till 65, vilket överensstämmer med kommissionens krav. Det särskilda socialförsäkringssystemet för jordbrukare som subventioneras för en kostnad nära 1 % av BNP, är en av orsakerna till låg rörlighet för arbetskraften och en dold arbetslöshet inom jordbruket.
- (13) Bättre tillgång till hälso- och sjukvård och ökad effektivitet inom vården behövs för att förbättra hälsoresultaten i Polen. Självupplevda icke tillgodosedda behov av läkarvård är bland de högsta i unionen, och väntetiderna för vissa ingrepp är särskilt långa. Antalet sjukhusplatser är relativt hög men inte optimalt fördelade geografiskt. Öppenvård och primärvård är i allmänhet underutvecklad, med läkare som har incitament att hänvisa utredningar och behandlingar till specialister. Att ta itu med dessa frågor är särskilt problematiskt, då den offentliga finansieringen och antalet läkare och sjuksköterskor i vissa specialiseringar i Polen ligger långt under unionsgenomsnittet. Under 2017 gjordes vissa insatser för att fördela vårdresurser mer effektivt, men resultatet av detta har ännu inte visat sig.
- (14) Att öka ekonomins kapacitet för innovation är strategiskt för att Polen ska kunna röra sig uppåt i den globala värdekedjan och ha fortsatta möjligheter att förbättra levnadsstandarden. Detta kräver politiska åtgärder på många områden i en successiv process under flera år. De viktigaste relevanta politikområdena inbegriper ökat förtroende för regelverket, incitament för näringslivet att satsa på FoU, en starkare vetenskaplig bas även genom reformer av den högre utbildningen, och ett starkt kunskapsflöde samt ett nära samarbete mellan näringsliv och forskningsinstitutioner. Det senare handlar om att erbjuda gynnsamma villkor för kommersialisering av forskning som utvecklas och stöds av offentlig finansiering. Flera politiska åtgärder har redan vidtagits på dessa områden och regeringen planerar nu ännu flera.
- (15) De snabba förändringarna i regelverket och den begränsade användningen av offentliga och sociala samråd om en rad viktiga lagar påverkar lagstiftningens kvalitet och ökar osäkerheten för företagen. Att garantera rättsstatsprincipen och ett oberoende domstolsväsen är också nödvändigt i det här sammanhanget. Det erinras om att kommissionen i december 2017 förelade rådet ett motiverat förslag om fastslående av att det finns en klar risk för att Polen allvarligt åsidosätter rättsstatsprincipen. Rättslig säkerhet samt förtroende för kvalitet och förutsägbarhet när det gäller regelverk, beskattning, politik och institutioner är viktiga faktorer för att öka investeringarna. Ordentliga konsekvensbedömningar, både i förväg och efteråt, samt väl utformade och genomförda sociala och offentliga samråd kan bidra till att förbättra lagstiftningens kvalitet, begränsa behovet av efterföljande ändringar och på så sätt göra regleringen mer förutsägbar. Detta kan även bidra till att begränsa negativa sideeffekter av nya lagar på kort sikt, t.ex. den tillfälligt ökade administrativa bördan till följd av ändrade skatteregler.

- (16) Vagnätet har utvecklats snabbt tack vare unionsmedel men dödligheten i trafiken är fortfarande en av de högsta i unionen. Dessutom står städer inför allt större utmaningar när det gäller rörlighet, t.ex. trafikstockningar och luftföroreningar som skapas av det ökade antalet personbilar och den stora andelen gamla bilar. De nuvarande incitamenten att använda kollektiva färdmedel med låga utsläpp och aktiva transportsätt är inte tillräckliga för möta utmaningarna. Genomförandet av unionens samfinansierade järnvägsprojekt har fortfarande stora flaskhalsar, huvudsakligen på grund av den begränsade kapaciteten inom byggsektorn och de institutionella bristerna hos förvaltaren av järnvägsinfrastruktur. Även om regeringen planerar att uppdatera ett relevant strategiskt dokument, saknas i nuläget tillräcklig information om en strategisk vision för den långsiktiga utvecklingen av transportnäten inom alla transportsätt efter 2023. I det ovannämnda dokumentet bör deras olika roller fastställas tydligt. Trots investeringar de senaste åren kvarstår dessutom flaskhalsar och brister i energinät och infrastruktur.
- (17) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Polens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Polen har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Polen utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (18) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018, och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Polen att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt inte överskrider 4,2 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Förbättra effektiviteten i de offentliga utgifterna, även genom att förbättra budgetprocessen.
2. Öka deltagandet på arbetsmarknaden, även genom att förbättra tillgången till barnomsorg och genom att gynna kompetens som är relevant på arbetsmarknaden, särskilt genom vuxenutbildning, och genom att undanröja återstående hinder för mer permanenta anställningsformer. Säkerställa hållbara och tillräckliga pensionssystem genom att vidta åtgärder för att öka den faktiska pensionsåldern och genom att reformera pensionssystemen.
3. Stärka ekonomins innovationskapacitet, även genom att stödja närmare samarbete mellan näringsliv och forskningsinstitutioner. Förbättra regelverket, särskilt genom att säkerställa effektiva offentliga och sociala samråd i lagstiftningsprocessen.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Portugals nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Portugals stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/21)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Portugal var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Portugal, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna 1–3, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Portugal offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Portugal hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Portugal har makroekonomiska obalanser. Framför allt det stora beståndet av nettoutlandsskuld, den privata och offentliga skuldsättningen och en stor andel nödlidande lån utgör sårbarheter, mot bakgrund av en låg produktivitetstillväxt. Det krävs en återhållsam bytesbalans och bibehållna konkurrenskraftsökningar för att nettoutlandsskulden ska korrigeras. Den privata skuldsättningen fortsätter att minska från höga nivåer på grund av en återgång till nominell tillväxt och

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EGT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

något negativa kreditflöden, medan den offentliga skuldkvoten väntas minska trendmässigt mot bakgrund av ett kvarstående skuldsaneringsbehov. Insatser inom den finansiella sektorn bidrog till att minska stabilitetsriskerna, även om bankerna fortfarande dras med låg lönsamhet och en stor (men krympande) stock av nödlidande lån. Högre produktivitetstillväxt är en förutsättning för bättre utsikter för konkurrenskraften, skuldsaneringen och den potentiella tillväxten. Arbetslösheten har minskat kraftigt i flera år. Det kvarstår dock brister i de politiska åtgärderna, särskilt när det gäller den planerade minskningen av antalet nödlidande lån och förbättringen av företagsklimatet. Det blir nödvändigt att övervaka hur ett antal reformplaner, bl.a. åtgärder mot segmentering av arbetsmarknaden och strukturella reformer för att öka de offentliga finansernas hållbarhet, antas och genomförs.

- (4) Den 27 april 2018 lade Portugal fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 förväntas den offentliga skuldkvoten stadigt minska. Portugals nationella reformprogram för 2018 omfattar såväl kortsiktiga som långsiktiga åtaganden och även utmaningarna i landsrapporten för 2018. I programmet annonseras framför allt åtgärder inom kvalifikation och innovation, som kan främja produktiviteten och öka värdet på den portugisiska exporten. Den strategi som lagts fram för att minska nödlidande lån och åtgärden för att främja företagskapitalisering bidrar till att minska skuldsättningen i den portugisiska ekonomin och sanerar bankernas balansräkningar. Sammantaget skulle ett effektivt genomförande av de framlagda programmen stödja korrigeringen av obalanser.
- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Portugal omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. I stabilitetsprogrammet för 2018 planerar Portugal att nå ett samlat underskott på 0,7 % och 0,2 % av BNP 2018 respektive 2019, och en ytterligare förbättring till ett överskott på 1,4 % av BNP senast 2021. I dessa planer ingår inte bankstödåtgärdernas potentiellt minskande effekt på underskottet från och med 2019 och framåt. Det är tänkt att det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt överskott på 0,25 % av BNP – ska uppnås senast 2020. I stabilitetsprogrammet för 2018 förväntas den offentliga skuldkvoten nå 122,2 % 2018 och 118,4 % 2019, och därefter 107,3 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är rimligt för 2018 och därefter gynnsamt under de följande åren. De åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2018 och framåt har dock inte beskrivits tillräckligt.
- (7) I Portugals stabilitetsprogram för 2018 anges att budgetkonsekvenserna av de omfattande okontrollerade skogsbränderna under 2017 var betydande, och det ges även tillräckliga belägg för dessa extra budgetkostnaders art och omfattning. Framför allt anger stabilitetsprogrammet för 2018 att det i 2018 års budget ingår exceptionella utgifter på cirka 0,07 % av BNP till förmån för förebyggande åtgärder för att skydda det nationella territoriet mot okontrollerade skogsbränder. I stabilitetsprogrammet för 2018 fastställs engångsutgifter för krishantering och förebyggande. På grund av dessa utgifters integrerade natur och den direkta kopplingen till de omfattande okontrollerade skogsbränderna 2017 skulle den särskilda behandlingen av utgifter för att bekämpa okontrollerade skogsbränder kunna beaktas vid tillämpningen av klausulen för ovanliga händelser. Enligt kommissionen uppgår de extra utgifterna för förebyggande åtgärder under 2018 till 0,07 % av BNP. Bestämmelserna i artiklarna 5.1 och 6.3 i förordning (EG) nr 1466/97 gör det möjligt att ta hänsyn till dessa extra utgifter, eftersom dessa aldrig tidigare skådade omfattande okontrollerade skogsbränder betraktas som en ovanlig händelse som har stor inverkan på Portugals offentliga finanser och eftersom den finanspolitiska hållbarheten inte äventyras av att landet tillfälligt tillåts avvika från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. En slutlig bedömning, även av de stödberättigande beloppen, kommer att göras på våren 2019 på grundval av faktiska uppgifter från de portugisiska myndigheterna.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (8) Den 11 juli 2017 gav rådet Portugal rekommendationen att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt ⁽¹⁾ inte överskrider 0,1 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på minst 0,6 % av BNP. Samtidigt kommer bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och påföljande bedömning av 2018 års budgetutfall att behöva ta vederbörlig hänsyn till målsättningen att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i de offentliga finanserna. På grundval av kommissionens bedömning i samband med yttrandet om Portugals utkast till budgetplan av hur stark återhämtningen i Portugal varit, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna, behöver inga ytterligare aspekter i det avseendet beaktas. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen 2018 och under åren 2017 och 2018 tillsammans.
- (9) Mot bakgrund av Portugals offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 1,3 % av BNP bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 0,7 % av BNP under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Om politiken förblir oförändrad finns det risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019 och under den sammantagna perioden 2018–2019. Enligt prognoserna kommer Portugal samtidigt att följa övergångsreglerna för skuldriteriet 2018 och 2019. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 för att det ska gå att följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Det skulle vara klokt att använda oförutsedda intäkter för att ytterligare minska den offentliga skuldkvoten.
- (10) Säkerställandet av en hållbar statsskuld hänger samman med en hållbar budgetkonsolidering genom strukturella förbättringar av de offentliga finanserna i form av effektivare skatteuppbörd och utgiftskontroll. För att utgiftskontrollen ska kunna förbättras krävs en effektiv kontroll av efterlevnaden av lagen om kontroll av åtaganden, ett genomförande av budgetramlagen inom angiven tid och med disciplin och fortsatt översyn och rationalisering av utgifterna. Planeringen och genomförandet av budgeten är fortfarande en stor utmaning, framför allt inom hälso- och sjukvårdssektorn, där antalet sena betalningar (utestående fordringar) fortfarande är stort, vilket också tyder på svagheter i redovisningen och ledningen. För att få till stånd en hållbar budgetkonsolidering måste de höga och stigande kostnaderna för den åldrande befolkningen åtgärdas. På medellång sikt förväntas de större åldersrelaterade finanspolitiska riskerna till stor del hänga samman med kostnaderna för att finansiera pensionerna, medan hälso- och sjukvårdskostnaderna kommer att öka trycket på lång sikt. Insatser för att förbättra pensionssystemets hållbarhet på medellång sikt i kombination med en heltäckande strategi för att täcka hälso- och sjukvårdskostnaderna för en åldrande befolkning skulle bidra till att minska dessa risker.
- (11) Utgiftskontroll, skuldförvaltning och en allmän förbättrad finanspolitisk hållbarhet för statsägda företag kunde avsevärt bidra till en strukturell förbättring av de offentliga finanserna. Även om den totala nettoinkomsten är fortsatt negativ har de statsägda företagens rörelseresultat i allmänhet förbättrats under senare år, förutom inom hälso- och sjukvårdssektorn, där de har försämrats. Den totala okonsoliderade skulden för de offentliga företagen inom den offentliga sektorn är fortsatt hög, 18,3 % av BNP i slutet av 2017. Insatser för att förbättra övervakningen av de statsägda företagen planeras, men effekten av dem är osäker. En pågående skuldförvaltnings- och rekapitaliseringsplan för statsägda företag bör minska skuldsättningen och sänka räntekostnaderna, men goda incitament kan förstärkas genom en förutsägbar och transparent ram för begränsade budgetöverföringar.
- (12) Återhämtningen på den portugisiska arbetsmarknaden fortsätter, i linje med de starkare ekonomiska resultaten. Mer än 150 000 fler arbetstillfällen skapades under 2017 och sysselsättningen (20–64 år) ökade till 73,4 % 2017, till de nivåer som rådde före krisen. Arbetslösheten minskade kraftigt och ligger nu under genomsnittet i euroområdet. Långtidsarbetslösheten har också sjunkit snabbt, även om den fortfarande är relativt hög. Vid sidan av pågående aktiva arbetsmarknadsåtgärder, undantag från de sociala avgifterna och en arbetsförmedlingsmodell med individanpassat stöd till arbetsökande håller Portugal också på att införa gemensamma kontaktpunkter för sysselsättning under 2018. Detta kunde bidra till att aktiveringsåtgärderna får större spridning. Fattigheds- och ojämlikhetsindikatorerna har också förbättrats. Andelen människor som löper risk för

(1) De primära offentliga nettoutgifterna består av de sammanlagda offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som fullt ut motsvaras av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsersättning. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

fattigdom eller social utestängning närmar sig unionsgenomsnittet, och inkomsterna för den fattigaste tjugo procenten har ökat sedan 2015. Men inkomstskillnaderna är fortfarande stora. Dessutom är sociala transfereringar (exklusive pensioner) inte särskilt effektiva när det gäller att lyfta människor ur fattigdomen, minimiinkomstsystemens ändamålsenlighet är begränsad (även om den förbättrats) och bostäder till ett överkomligt pris ett allt större problem för låginkomsthushåll.

- (13) Trots att de fasta arbetstillfällena ökade kraftigt under 2017, stannade andelen tillfälligt anställda kvar på 22 %, en av de högsta nivåerna i unionen. Under 2017 befann sig 82 % av de tillfälligt anställda ofrivilligt i den här situationen. Även om allt fler övergår från tillfälliga till fasta anställningar, är tillfälliga kontrakt normen för arbetslösa som hittar ett arbete. Dessutom växte (den redan breda) löneklyftan mellan tillfälligt och fast anställda under krisen. Åtgärderna för att främja skapande av fasta anställningar (t.ex. åtgärden *Contrato-Emprego*) och undantagen från sociala avgifter vid rekrytering av personer som hör till sårbara grupper visade sig vara effektiva, men tillämpades endast i begränsad omfattning. Vissa aspekter av anställningsskyddet och besvärliga domstolsförfaranden kan fortfarande avskräcka företag från att anställa på tillsvidareavtal. För tillfället planeras emellertid inga åtgärder för att se över lagen om uppsägningar. Regeringen planerar åtgärder för att avhjälpa segmenteringen på arbetsmarknaden genom trepartsdiskussioner med arbetsmarknadens parter.
- (14) Den totala kompetensnivån hos den vuxna arbetskraften är fortfarande bland de lägsta i unionen och ett hinder för landets innovationspotential och konkurrenskraft. Hit räknas även de digitala färdigheterna: år 2017 hade endast 50 % av befolkningen i åldern 16–74 minst grundläggande digitala kunskaper (jämfört med unionsgenomsnittet på 57 %). Program för att förbättra färdigheterna håller på att genomföras (framför allt *Qualifica* och det nationella initiativet för digitala färdigheter, *Incode 2030*), men hur effektiva programmen är när det gäller att uppdatera arbetstagarnas grundläggande färdigheter (matematikkunskaper, läskunnighet och digital kompetens) och i slutändan öka produktiviteten beror på utbildningens kvalitet och omfattning, och här är det fråga om mer än erkännande av kompetens. Även om den senaste tidens ökning av minimilönen (en kumulativ ökning på 18,3 % sedan 2014) inte verkar ha skadat sysselsättningen bland lågutbildade, har den betydande ökningen av antalet arbetstagare som omfattas, upp till 20,4 % under det tredje kvartalet 2017, lett till ökad lönekomprimering. Det här riskerar att minska lönepremierna på grund av färdigheter, särskilt mellan personer med låg eller medelhög utbildning, och sänker på så sätt incitamenten för dem med låg utbildning att investera i utbildning. Regeringen och arbetsmarknadens parter bevakar noga minimilönens utveckling.
- (15) Andelen unga med högst grundskoleutbildning är fortfarande högre än unionsgenomsnittet, men sjunker trendmässigt på lång sikt, delvis tack vare insatser som gjorts för att uppmuntra utbildning och minska skolavhopp. Utbildningsresultaten fortsätter att förbättras, men ojämlikheten väcker oro, eftersom det finns stora skillnader i andelen lågpresterande elever mellan den lägsta och den högsta socioekonomiska kvartilen. Antalet personer med högre utbildning (30–34 år) minskade från 34,6 % 2016 till 33,9 % 2017, vilket är långt från det nationella målet på 40 % senast 2020. Trots att sysselsättningen är hög bland dem som fått en examen inom naturvetenskap, ingenjörsvetenskap, teknik och matematik är det få som vill börja studera dessa ämnen.
- (16) Trots den positiva utvecklingen inom det portugisiska forsknings- och innovationssystemet under de senaste åren, framför allt vad gäller de mänskliga resursernas och den vetenskapliga produktionens kvantitet och kvalitet, finns det fortfarande stora flaskhalsar när man vill skapa en kultur och villkor för ett effektivare samarbete mellan näringslivet och den akademiska världen. De kan bestå av hinder för kunskaps- och tekniköverföring, saluföring av forskningsresultat samt en karriärutveckling för forskare som inte i tillräckligt hög grad sporrar dem att undersöka möjligheterna till forskning inom och samarbete med näringslivet. Att ytterligare öka medvetenheten om och skapa större klarhet i fråga om immateriella rättigheter vid samarbete mellan den akademiska världen och näringslivet skulle kunna bidra till att förkorta tiden för att nå avtalsenliga mål, förvandla den vetenskapliga kunskapen till något som man kan tjäna pengar på och förbättra den ekonomiska potentialen.
- (17) En omfattande strategi håller på att genomföras för att snabbare minska antalet nödlidande lån. På så sätt kunde andelen nödlidande lån minska från 17,2 % av bruttolånen i slutet av 2016 till 13,3 % under det fjärde kvartalet 2017. Företagens nödlidande lån väcker särskild oro, eftersom de står för cirka två tredjedelar av det totala antalet. Andelen nödlidande lån är fortsatt hög, cirka 25,2 % av de totala lånen. Att minska andelen problemtillgångar är viktigt för att man ska kunna frigöra lån för nya investeringar och hållbar tillväxt. Emellertid gör förfarandena i samband med insolventa företag och de små sekundärmarknaderna för problemtillgångar det svårt att minska andelen nödlidande lån. Även om kapitalökningarna, tillsammans med de pågående ansträngningarna att minska kostnaderna, och annan senare positiv utveckling beträffande nödlidande lån, förbättrar utsikterna inom den finansiella sektorn, har landet fortfarande låg lönsamhet och svaga kapitalbuffertar och är exponerat för statsskuldskrisker.

- (18) Tillgången till finansiering är fortfarande en av de stora utmaningarna för den portugisiska ekonomin. Att få en stabil tillgång till finansiering, framför allt eget kapital, anses vara en av de största utmaningarna för de portugisiska företagen, något som ytterligare förvärras av kraven på skuldsanering. De alternativa finansieringskällornas betydelse är ringa. Under de senaste åren har nya program och kreditmöjligheter skapats och företagsklimatet förbättrats, men det finns fortfarande utrymme för förbättringar. Samtidigt är antalet nödlidande lån högt och företagens skulder stora, även om bägge håller på att minska, och en bättre fördelning av kapital till mer produktiva företag skulle gynna investeringsklimatet.
- (19) Trots att framsteg gjorts med att åstadkomma en administrativ förenkling vid övergripande frågor som påverkar invånarnas och företagets dagliga liv, bromsas investeringar och en effektiv resursfördelning av sektorspecifika rättsliga och administrativa hinder. Här är behovet av sektorspecifika reformer mycket stort. Arbetsflöden måste ses över och tidsfrister för beslutsfattande förkortas, undantag från principen om tyst godkännande bör göras endast i mycket speciella fall och godkännandesystem som kräver att flera handlingar ska lämnas in bör ersättas med "ansvarsförklaringar". De administrativa avgifterna inom byggsektorn bör strömlinjeformas med de verkliga kostnaderna. Samtidigt som konkurrensen vid offentlig upphandling alltjämt är begränsad syftar översynen av lagen om offentlig upphandling till att främja insyn, konkurrens och bättre förvaltning av offentliga kontrakt. Genomförande av de nya reglerna bör övervakas, inklusive effekten av de strängare reglerna för direkt tilldelning. Även om det portugisiska rättssystemet blir allt effektivare, är längden på förfarandena vid förvaltningsdomstolar fortfarande ett problem. Enligt företagen ställer korruption och bristande insyn fortfarande till med problem. Även om framsteg gjorts för att lagföra korruption har ansträngningarna för att förbättra integriteten inom de offentliga institutionerna hittills inte uppvisat tillräckliga resultat.
- (20) Efter det finansiella stödprogrammet har lagstiftningsreformerna varit få eller också har de stannat upp eller upphävts. Koncerner får inte tillhandahålla vissa yrkesmässiga tjänster. De förordningar som reglerar vissa yrkesmässiga affärstjänster, framför allt rättsliga tjänster, är mindre omfattande än ramlagen i avgörande frågor, såsom rättslig form, aktieinnehav, förvaltning, reklam och sektorsövergripande rutiner. En reform av godkännandet och registreringen av tillhandahållare av byggtjänster har i liten grad kompletterats med lättare kontroller för installationstjänster och byggkontroll.
- (21) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Portugals ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Portugal har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Portugal utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet av stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (22) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.
- (23) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och stabilitetsprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendationerna 1–3.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Portugal att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt inte överskrider 0,7 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Använda oförutsedda intäkter för att påskynda minskningen av den offentliga skuldkvoten. Förbättra utgiftskontrollen, kostnadseffektiviteten och budgeteringen, framför allt inom hälso- och sjukvård med fokus på att minska de utestående betalningarna på sjukhusen. Förbättra den finanspolitiska hållbarheten för de statsägda företagen, framför allt genom att förbättra deras totala nettoinkomst och minska skulderna.
2. Skapa gynnsamma förutsättningar för tillsvidareanställningar, bl.a. genom att se över den rättsliga ramen i samråd med arbetsmarknadsparterna. Öka de vuxnas kompetens, bl.a. digitala kompetens, genom att stärka och bredda tillämpningsområdet för utbildningskomponenten i utbildningsprogram för vuxna. Öka antalet studerande inom den högre utbildningen, framför allt inom naturvetenskap och teknik.

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

3. Effektivisera förfarandena vid insolvens och indrivning och minska hindren för sekundärmarknader för nödlidande lån. Förbättra företagens tillgång till finansiering. Minska den administrativa bördan genom att förkorta förfarandefristerna och i större utsträckning använda tyst godkännande samt minska kraven på inlämnande av dokument. Avlägsna kvarstående regleringshinder genom att säkerställa ett korrekt genomförande av ramlagen för mycket reglerade yrken. Öka effektiviteten i förvaltningsdomstolarna, bl.a. genom att förkorta handläggningstiden.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Rumäniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Rumäniens konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/22)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Rumänien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Rumänien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Rumänien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽²⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 10 maj 2018 lade Rumänien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och den 14 maj 2018 sitt konvergensprogram för 2018. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes samband ska kunna beaktas.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽³⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

- (5) Rumänien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen ett samlat underskott på 2,95 % av BNP 2018, och räknar med att det därefter kommer att minska gradvis till 1,45 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett strukturellt underskott på 1 % av BNP, räknar man inte med att nå under programperioden fram till 2021. Det omräknade strukturella saldot väntas ligga på - 2,1 % 2021. Enligt konvergensprogrammet kommer den offentliga skuldkvoten att ligga kvar under 40 % av BNP fram till 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för de här budgetprognoserna är gynnsamt. För övrigt har de åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen inte beskrivits tillräckligt.
- (6) Den 16 juni 2017 beslutade rådet i enlighet med artikel 121.4 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *EUF-fördraget*) att en konstaterad betydande avvikelse från det medelfristiga målet inträffade i Rumänien 2016. På grund av den fastställda betydande avvikelsen rekommenderade rådet den 16 juni 2017 Rumänien att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna ⁽¹⁾ inte ökade nominellt mer än 3,3 % 2017, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP. Den 5 december 2017 fann rådet att Rumänien inte hade vidtagit verksamma åtgärder som svar på rådets rekommendation av den 16 juni 2017 och utfärdade en reviderad rekommendation. I den nya rekommendationen uppmanade rådet Rumänien att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 3,3 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,8 % av BNP. Den 22 juni 2018 fann rådet ⁽²⁾ att Rumänien inte hade vidtagit verksamma åtgärder som svar på rådets rekommendation av den 5 december 2017. Baserat på 2017 års faktiska utfall konstaterades i Rumänien en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningen 2017.

I enlighet med artikel 121.4 i EUF-fördraget och artikel 10.2 i förordning (EG) nr 1466/97 utfärdade kommissionen den 23 maj 2018 en varning till Rumänien om att en betydande avvikelse från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet konstaterades 2017. Den 22 juni 2018 antog rådet ⁽³⁾ ännu en rekommendation där det bekräftas att Rumänien måste vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 3,3 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,8 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för avvikelse från den rekommendationen 2018.

- (7) Den 22 juni 2018 rekommenderade rådet Rumänien att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 5,1 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,8 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för avvikelse från det kravet 2019. Baserat på kommissionens vårprognos 2018 väntas vidare ett underskott i de offentliga finanserna på 3,4 % och 3,8 % av BNP för 2018 och 2019, vilket är över referensvärdet på 3 % i fördraget. Sammantaget anser rådet att väsentliga ytterligare åtgärder kommer att behövas från och med 2018 om Rumänien ska lyckas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler, mot bakgrund av kraftigt försämrade ekonomiska utsikter och i överensstämmelse med rekommendationen till Rumänien av den 22 juni 2018 för korrigerande av den betydande konstaterade avvikelsen från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet.
- (8) Rumäniens finanspolitiska planering bortser många gånger från budgetramen trots att landet behöver en ansvarsfull finanspolitik. Rumäniens lag om finanspolitiskt ansvar införlivar finanspakten med nationell lagstiftning. Reglerna i lagen är bra, men i praktiken tillämpas de ofta inte. Det strukturella underskottet ökade 2016 över det medelfristiga målet, vilket strider mot underskottsregeln. Budgeten för såväl 2017 som 2018 inriktades på ett samlat underskott på 3 % av BNP, vilket innebär en försämring av det strukturella saldot jämfört med regeln. De två ändringar i budgeten som gjordes under 2017 bröt mot förbuden att öka taken för de totala och primära underskotten respektive öka personalstyrkan och de totala offentliga utgifterna under det löpande budgetåret. Dessutom lämnades 2017, liksom tidigare år, uppdateringen av den finanspolitiska strategin till parlamentet långt efter föreskriven sista dag, vilket omöjliggör långsiktig budgetplanering.

(1) De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

(2) Rådets beslut (EU) 2018/923 av den 22 juni 2018 om fastställande av att Rumänien inte har vidtagit effektiva åtgärder för att följa rådets rekommendation av den 5 december 2017 (EUT L 164, 29.6.2018, s. 42).

(3) Rådets rekommendation av den 22 juni 2018 för korrigerande av den konstaterade betydande avvikelsen från anpassningsbanan för att uppnå det medelfristiga budgetmålet i Rumänien (EUT C 223, 27.6.2018, s. 3).

- (9) Skattedisciplinen är fortfarande låg, särskilt när det gäller att betala mervärdesskatt. Rumänien har haft begränsad framgång under det senaste året med den upprepade landsspecifika rekommendationen att stärka skattedisciplinen och skatteuppbörden. Skillnaden mellan den mervärdesskatt som förväntas i teorin och den som faktiskt inbetalas är fortfarande mycket stor. För att förbättra efterlevnaden införde myndigheterna delbetalningar. Detta är valfritt, utom för insolventa företag och skattebetalare med stora utestående momsskulder. Systemet har dock ännu inte gett några synbara resultat. Planen att använda elektroniska kassaapparater anslutna till skattemyndighetens it-system väntar fortfarande på att sättas i verket.
- (10) Den finansiella sektorn fungerar allt bättre, men vissa tendenser påkallar vaksamhet. Banksektorn är väl kapitaliserad, och kvaliteten på tillgångarna har blivit bättre. Dock kräver flera initiativ till lagstiftning, som kan inverka negativt på avvecklingen av nödlidande lån liksom på krediter och investeringar, noggrann uppföljning. Den senaste tidens neddragning av bidragen till de förfinansierade pensionsfonderna i den andra pelaren har lindrat finanspolitiska bekymmer i det korta perspektivet, men den kan få negativa återverkningar på kapitalmarknaderna.
- (11) Läget på arbetsmarknaden har stramats åt till följd av att fler är i sysselsättning och att den arbetsföra befolkningen krymper på grund av att befolkningen åldras och många utvandrar. Samtidigt har Rumänien stor outnyttjad arbetskraftspotential, och flera grupper såsom unga, romer, långtidsarbetslösa och personer med funktionshinder har svårt att komma ut på arbetsmarknaden. Under det senaste året har framstegen i Rumänien varit små med den landsspecifika rekommendationen att stärka riktade aktiveringsåtgärder och integrerade offentliga tjänster med fokus på grupper som befinner sig längst från arbetsmarknaden. Trots ökade ekonomiska incitament för rörlighet har deltagandet i aktiva arbetsmarknadsåtgärder förblivit mycket lågt, och den administrativa bördan har varit stor. De offentliga sysselsättningsprogrammen med lokal förankring har lyckats dåligt med att ge deltagarna relevant kompetens och stödja övergången till vanlig sysselsättning. Det finns ingen uppföljning på individnivå för långtidsarbetslösa och personer som får socialt bistånd. Samarbetet mellan å ena sidan offentliga arbetsförmedlingar, å andra sidan social- och utbildningstjänsteleverantörer eller externa leverantörer är begränsat.
- (12) Risken för fattigdom eller social utestängning är mycket hög. Barnfamiljer, personer med funktionsnedsättning, romer och landsbygdsbefolkningen drabbas särskilt hårt. De stora inkomstskillnaderna håller i sig, också för att skatte- och bidragssystemet lyckas dåligt med att mildra inkomstskillnader förorsakade av marknaden. Det sociala referensindexet, som utgör underlag för beräkningen av de viktigaste sociala förmånerna har inte uppdaterats sedan 2008. Lagen om inkluderande minimiinkomst, som planerades för 2018, hade gett det sociala biståndet bättre täckning och fått det att räcka bättre. Men ikraftträdandet sköts upp i mer än ett år. Den lägre pensionsåldern för kvinnor leder till lägre pensioner, vilket förvärrar fattigdomen bland äldre och skillnaderna i sysselsättning mellan könen.
- (13) Arbetsmarknadens parter tar mycket liten del i arbetet med att utforma och genomföra ekonomiska och sociala reformer. Det tas ofta ingen hänsyn till synpunkter från arbetsmarknadens parter, inte ens när de är överens. Rumäniens regelverk för kollektiva avtalsförhandlingar bäddar inte för fungerande arbetsmarknadsrelationer. Dialogen mellan arbetsmarknadens parter kännetecknas av låg kollektivförhandlingsnivå, särskilt på sektorsnivå, och litet medlemskap i fackföreningar och arbetsgivarorganisationer. Höga krav på representativitet och vaga sektorsdefinitioner är bland de största hindren för en ändamålsenligare dialog mellan arbetsmarknadens parter. Lagändringar inriktade på ett bättre regelverk har gjort få framsteg hittills.
- (14) Under de senaste åren har minimilönen höjts flera gånger på ett godtyckligt sätt. Sedan 2015 har nettominimilönen stigit med mer än 60 %. 2017 fick ungefär 30 % av arbetstagarna minimilönen, vilket betyder att löneskalan är kraftigt sammanpressad. Ett förslag till en objektiv mekanism för höjningar av minimilönen har godkänts av arbetsmarknadens parter men inte satts i verket av regeringen.
- (15) Kompetensutbudet släpar efter i förhållande till ekonomins behov. Låg utbildningsnivå i grundläggande färdigheter och digital kompetens har en negativ effekt på konkurrenskraften, sysselsättningen och konvergensen. Få deltar i vuxenutbildning. Ett system för att anpassa de aktiva arbetsmarknadsåtgärderna till efterfrågan på kompetens har ännu inte införts, och förmågan att förutse kommande kompetensbehov och uppskatta de förväntade effekterna av den nya tekniken är svag. Utbildning till praktiska yrken är fortfarande ett andrahandsval, och utbildningarna är inte tillräckligt väl anpassade till arbetsmarknadens behov eller till specialiseringsstrategierna på region- eller branschnivå.
- (16) Utbildningssystemets svaga resultat är en del av förklaringen till de stora skillnaderna mellan människors framtidsutsikter och till försvagningen av Rumäniens tillväxtutsikter i ett längre perspektiv. Att erbjuda inkluderande, grundläggande kvalitetsutbildning är en utmaning, särskilt för romer och barn på landsbygden. Det behövs en

övervakningsmetod för att tackla segregeringen i skolan. Andelen elever som lämnar skolan i förtid sjunker men är fortfarande hög. Ett system som varnar tidigt och fångar upp barn på väg att hoppa av skolan håller på att utvecklas, men fokus på kvalitetsutbildning är svagt. Trots vissa insatser står kvalitetsssäkringsarbetet i skolor och i den högre utbildningen inför utmaningar. Mycket få skaffar sig högskoleutbildning. Relativt lite investeras i utbildning, och missgynnade skolor i synnerhet saknar lämpligt stöd.

- (17) Befolkningens hälsa är bättre, men den ligger fortfarande under unionsnormen. Tillgången till hälso- och sjukvård är fortfarande en utmaning, med negativ inverkan på barns utveckling, anställbarhet och hälsosamt åldrande. Låg finansieringsgrad och ineffektiv resursanvändning hämmar hälso- och sjukvårdssystemet, detta mot bakgrund av stor brist på läkare och sjuksköterskor. Tillgången till hälso- och sjukvården inskränks av vanligt förekommande underhandsbetalningar och de långa avstånden till hälso- och sjukvårdsinrättningar. Rumänien har gjort vissa framsteg med den landsspecifika rekommendationen att bekämpa informella betalningar, och ett tillsynssystem håller på att införas, men de konkreta resultaten har ännu inte bedömts. Den landsspecifika rekommendationen att växla till öppenvård har haft begränsad framgång hittills. Det pågående arbetet på att genomföra den nationella hälsostrategin hålls tillbaka av ändrade prioriteringar och dålig investeringsplanering.
- (18) Strategisk planering, den offentliga samrådsprocessen och lagstadgade konsekvensbedömningar har litet inflytande över utformningen, genomförandet och uppföljningen av politiken. Detta skadar regelverkens kvalitet och förutsägbarhet. Återkommande ändringar i lagstiftningen, t.ex. ändringar i skattelagen, inverkar vidare negativt på företagsklimatet. Berörda parter medverkar vid utformningen och genomförandet av reformerna är svaga, och någon genuin dialog förekommer sällan, trots att de relevanta institutionella strukturerna finns. Former för att hantera de berörda parternas synpunkter i offentliga samråd ger inte några garantier för ordentlig uppföljning. Detta exemplifierades nyligen när man avstod från ett förslag om en objektiv metod för att höja minimilönen, trots att det var godkänt av arbetsmarknadens parter och hade åtgärdats i landsspecifik rekommendation. Inga konkreta resultat har uppnåtts på reformer av den offentliga förvaltningen. Antagandet av relevant lagstiftning om personalförvaltning i den offentliga förvaltningen har försenats. Regeringens generalsekretariat spelar en begränsad roll vid kvalitetskontroll av politikens utformning.
- (19) Låg kvalitet på infrastrukturen, bl.a. på områdena transporter, avfall och avloppsvatten, begränsar Rumäniens tillväxtutsikter. Offentliga investeringar kännetecknas av låg effektivitet särskilt vid projektberedning och prioritetssättning. Väg-, järnvägs- och vattenledningsinfrastrukturens allmänna skick och tillförlitlighet kommer fortfarande till korta, reformen av transportsektorn går framåt mycket långsamt. Framstegen i reformen av avfallsförvaltningen är också långsamma, medan sektorerna för fast avfall och för avloppsvatten båda står inför utmaningar. Huvudplanen för transporter och den nationella planen för avfallsförvaltning är tänkta att ge handfast ledning för investeringar och att stärka förvaltningsförmågan i sektorn, men samordningen mellan projektplanering och strategisk planering har hittills varit begränsad. Rumänien gjorde vissa framsteg med den landsspecifika rekommendationen att stärka prioritetssättningen och beredningen för offentliga investeringsprojekt.
- (20) Effektiv och transparent offentlig upphandling är fortfarande centralt för att Rumänien ska kunna nå strategiska mål och ta itu med viktiga utmaningar, däribland effektiva offentliga utgifter, kamp mot korrupktion samt främjande av innovation och hållbar tillväxt för alla. Rumänien har gjort vissa framsteg med de landsspecifika rekommendationerna att genomföra strategin för offentlig upphandling, men planen har ännu inte genomförts fullt ut. Samtidigt är det fortfarande en utmaning att öka effektiviteten i offentlig upphandling och att använda den mer strategiskt, att säkerställa verksam revision och bekämpa bedrägerier. Det krävs kontinuerlig övervakning av att vidtagna åtgärder förblir i kraft och av att reformer inte avvecklas. Svårigheterna att uppnå effektivitet och transparens i offentliga upphandlingar gäller i synnerhet de stora infrastrukturinvesteringarna i regionsjukhusen i Iași, Cluj och Craiova.
- (21) Statsägda företag har en nyckelroll i sådana viktiga infrastruktursektorer som energi och järnvägar. Men operativt och finansiellt presterar de sämre än de privata motsvarigheterna. Styrningen av de statsägda företagen har avsevärt försvagats på senare tid, med som resultat att framstegen med landsspecifika rekommendationer från 2015 och 2016 gått tillbaka. Det är inte bara så att tillämpningen av den nya lagstiftningen har varit långsam, det pågår också försök att undandra ett antal företag från dess tillämpningsområde. Vidare har offentliggörandet av ekonomiska uppgifter om statsägda företag försenats. Ett resultat av detta är att grundläggande förutsättningar för effektiv användning av offentliga resurser skadas, och utrymme medges för snedvridande investeringsbeslut. I februari 2018 uppmanade konstitutionsdomstolen parlamentet att se över undantagen.

- (22) Utvecklingen under det gångna året har inneburit ett ifrågasättande av huruvida Rumäniens betydande framsteg när det gäller att reformera rättsväsendet och bekämpa korruption på hög nivå är oåterkalleliga och uthålliga. Rättsväsendets oberoende ifrågasätts och de rättsliga institutionerna och den rättsliga ramen för bekämpning av korruption utsätts för påtryckningar, medan arbetet på de återstående utmaningarna hålls tillbaka alltmer. Genomförandet av den nationella strategin 2016–2020 för korruptionsbekämpning och arbetet på ytterligare åtgärder för att förebygga och bekämpa korruption framskrider på teknisk nivå, men mer påtagligt politiskt stöd behövs, eftersom korruption och problem med förvaltningen av den offentliga sektorn kvarstår på alla nivåer och är bland de viktigaste utmaningarna för företagsklimatet.
- (23) Inom ramen för samarbets- och kontrollmekanismen fortsätter kommissionen att övervaka reformen av rättsväsendet och kampen mot korruption i Rumänien. Därför omfattas de områdena inte av de landsspecifika rekommendationerna för Rumänien, men de har betydelse för utvecklingen av en positiv socioekonomisk miljö i landet.
- (24) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Rumäniens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Rumänien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Rumänien utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (25) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018, och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation (1) nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Rumänien att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa efterlevnad av rådets rekommendation av den 22 juni 2018 att korrigerera den betydande avvikelser från anpassningsbanan mot det medelfristiga budgetmålet. Säkerställa full tillämpning av budgetramen. Stärka skattedisiplinen och skatteuppbörden.
2. Slutföra den inkluderande minimiinkomstreformen. Förbättra dialogen mellan arbetsmarknadens parter. Säkerställa att minimilönenivån sätts på basis av objektiva kriterier. Förbättra kompetensutveckling och tillgången på grundläggande kvalitetsutbildning, särskilt för romer och barn på landsbygden. Förbättra tillgången till hälso- och sjukvård, även genom växling till öppenvård.
3. Öka förutsägbarheten i beslutsfattandet genom att besluta om systematisk och verkningfull användning av konsekvensbedömningar, samråd och samverkan med berörda parter vid utformning och genomförande av reformer. Förbättra beredning och prioritetssättning vid stora infrastrukturprojekt samt snabba upp genomförandet, särskilt på områdena transporter, avfall och avloppsvatten. Förbättra öppenhet och effektivitet i offentliga upphandlingar. Stärka styrningen av statsägda företag.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Sloveniens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Sloveniens stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/23)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som utropades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog också kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, rapporten om förvarningsmekanismen, där det angavs att Slovenien var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, som godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Slovenien, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna nedan, särskilt i rekommendation 1, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Slovenien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Slovenien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Slovenien inte har makroekonomiska obalanser.
- (4) Slovenien lade fram sitt nationella reformprogram för 2018 den 13 april 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018 den 26 april 2018. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes samband ska kunna beaktas.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ser över och föreslår ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Slovenien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. Stabilitetsprogrammet för 2018 lades fram av en expeditiv regering och det grundas på ett antagande om oförändrad politik. Enligt detta program förutspår regeringen att det samlade överskottet kommer att förbättras till 0,4 % av BNP under 2018 för att sedan nå 0,9 % av BNP under 2021. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett överskott på 0,25 % av BNP, förväntas inte vara uppnått fram till 2021, vid ett scenario med oförändrad politik. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 69,3 % av BNP under 2018 och fortsätta att sjunka till 58,3 % av BNP under 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Slovenien att se till att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxttakt ⁽²⁾ inte överskrider 0,6 % under 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 1,0 % av BNP. Samtidigt angavs det att bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och påföljande bedömning av 2018 års budgetutfall kommer att behöva ta vederbörlig hänsyn till målsättningen att nå en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. I enlighet med den bedömning av återhämtningens styrka i Slovenien med vederbörlig hänsyn till landets hållbarhetsutmaningar som kommissionen gjorde i samband med sitt yttrande över Sloveniens utkast till budgetplan för 2018 krävs det finanspolitiska strukturåtgärder motsvarande minst 0,6 % av BNP under 2018, utan någon ytterligare marginal för avvikelse under ett år. Det motsvarar en nominell tillväxttakt av de primära offentliga nettoutgifterna som inte överstiger 1,5 %. Med hänsyn till ovanstående i den allmänna bedömningen finns mot bakgrund av kommissionens vårprognos 2018 en risk för en betydande avvikelse från den rekommenderade anpassningsbanan i riktning mot det medelfristiga budgetmålet under 2018.
- (8) Eftersom Sloveniens offentliga skuldkvot ligger över 60 % av BNP och det förväntas ett positivt produktionsgap på 4,1 % av BNP bör de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxttakt under 2019 inte överstiga 2,2 %, i enlighet med den strukturella anpassning på 1,0 % av BNP som följer av den gemensamt överenskomna anpassningsmatrisen för krav enligt stabilitets- och tillväxtpakten. Samtidigt finns det tydliga tecken på att den outnyttjade kapaciteten i ekonomin är undervärderad, med en inflation som förväntas uppgå till 2 % under 2019, undersysselsättning som är högre än före krisen och ökade investeringar efter en kraftig avmattning under krisåren. Dessutom tyder också rimlighetsverktyget på att det råder stor osäkerhet när det gäller uppskattningarna av produktionsgapet på grundval av den gemensamma metoden. På grundval av detta förefaller det rimligt med en årlig strukturell anpassning på 0,65 % av BNP, motsvarande en nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på högst 3,1 %. Om politiken förblir oförändrad finns det risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019 och under den sammantagna perioden 2018–2019. Enligt prognoserna kommer Slovenien att iaktta övergångsreglerna för skuldkriteriet 2018 och skuldkriteriet 2019. Rådet anser överlag att nödvändiga åtgärder bör vidtas från och med 2018 i syfte att följa bestämmelserna i stabilitets- och tillväxtpakten.
- (9) Regeringen har lagt fram förslag till en reform av hälso- och sjukvårdssystemet. Utkastet till lag om hälso- och sjukvård och sjukförsäkring – som är den viktigaste delen av reformen och som kommer att säkerställa finansieringen av hälso- och sjukvårdssystemet på lång sikt – överlämnades till Ekonomiska och sociala rådet (*Ekonomsko-socialni svet*) för samråd i december 2017, men kunde inte antas före valet, vilket innebär att det är osäkert när det kommer att antas. Ett utkast till lag om långvarig vård och omsorg håller för närvarande på att utarbetas som en ny pelare i det sociala trygghetssystemet, som komplement till andra socialförsäkringssystem

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierad fast bruttoinvestering fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

(sjukvård, omsorg och trygga pensioner). Det är fortfarande osäkert hur Slovenien kommer att öka kostnadseffektiviteten, tillgängligheten och kvaliteten inom vården i framtiden. Under 2017 antogs förslag om ändring av lagen om praktiserande läkare, hälso- och sjukvårdslagen, lagen om patienträttigheter och lagen om fastställande av interventionsåtgärder för att säkerställa de offentliga vårdinrättningarnas finansiella stabilitet, vilka nu måste genomföras för att säkerställa att vården är tillgänglig och av god kvalitet. De första stegen har tagits för att genomföra den nationella hälso- och sjukvårdsplanen för 2016–2025. Öppenvårdskliniker med familjeläkare införs successivt, ett system för utvärdering av medicinsk teknik är tänkt att införas senast 2020 och e-hälsolösningar kommer att förbättra övervakningen i hela landet. Fördelarna med en bättre samordning av offentlig upphandling inom hälso- och sjukvården förväntas dessutom bidra till att upphandlingen blir mer kostnadseffektiv.

- (10) Ekonomiska och sociala rådet antog i juli 2017 enhälligt ett dokument om utgångspunkter för moderniseringen av pensions- och invaliditetsförsäkringen i Slovenien. Där beskrivs olika åtgärder som kan säkerställa tillräckliga pensioner och ett hållbart och öppet pensionssystem. Det finns dock ännu inte någon konkret handlingsplan för att anta dessa åtgärder, och trots en överenskommelse mellan arbetsmarknadens parter och regeringen om att reformen ska antas senast 2020 saknas det fortfarande en beskrivning av infasningsperioden för reformen. Det återstår utmaningar när det gäller att säkerställa pensionssystemets hållbarhet och tillräcklighet på lång sikt genom justering av den lagstadgade pensionsåldern och främjande av senare pensionsuttag, att få fler att omfattas av kompletterande pensionssystem och att på lämpligt sätt hantera förändrade yrkesbanor och minska risken för fattigdom bland äldre.
- (11) Den ekonomiska tillväxten har fortsatt och situationen på arbetsmarknaden och på det sociala området har fortsatt att förbättras. Andelen människor som är i farozonen för fattigdom eller social utestängning har sjunkit, men ligger fortfarande över unionsgenomsnittet för äldre människor, särskilt för kvinnor. Sysselsättningen har fortsatt att stiga och arbetslösheten har minskat ytterligare. Det finns dock tecken på arbetskraftsbrist inom ett antal yrken. Långtidsarbetslösheten är fortfarande högre än före krisen och utgör fortfarande nästan hälften av all arbetslöshet. Det finns fortfarande utmaningar särskilt när det gäller äldre arbetstagare, eftersom deras sysselsättningsgrad och förvärvsfrekvens är bland de lägsta i unionen. Sloveniens befolkning blir snabbt allt äldre, vilket innebär att befolkningen i arbetsför ålder och arbetskraftsutbudet krymper. För att hantera denna utveckling har regeringen utarbetat en strategi för aktivt åldrande, men det saknas fortfarande konkreta åtgärdsplaner.
- (12) Den åldrande befolkningen understryker behovet av att öka deltagandet i vuxenutbildning, som sedan 2010 har sjunkit och som är särskilt lågt för lågutbildade och äldre arbetstagare. En kompetenshöjning genom livslångt lärande skulle öka anställbarheten, särskilt för lågutbildade och äldre arbetstagare. Förvärvsfrekvensen för lågutbildade arbetstagare har förbättrats, men ligger fortfarande under nivån före krisen och genomsnittet i unionen. Utvärderingen av de aktiva arbetsmarknadspolitiska åtgärderna visar att de flesta program ger goda resultat, men utgifterna på detta område är begränsade och de arbetslösa deltagande i programmen begränsat. Den arbetsmarknadsreform som genomfördes 2013 har varit till stor hjälp för vissa utsatta grupper när det gäller att komma in på arbetsmarknaden, men tidsbegränsade anställningsförhållanden är fortfarande ett problem.
- (13) Åtgärder har antagits för att förbättra finansieringsmöjligheterna för företag i Slovenien och för att ge dem alternativ till banklån. Beroendet av banklån utgör dock fortfarande ett finansieringsproblem, särskilt för små och medelstora företag, för vilka tillgången till finansiering fortfarande är ett hinder för tillväxt. De nuvarande åtgärderna har ännu inte lett till bättre finansiering, särskilt inte för innovativa företag. Slovenien har bara ett fåtal företag med hög tillväxt och dessa företag saknar tillräckligt stöd för att kunna utvidga sin verksamhet. Riskkapitalet, som en form av finansiering med eget kapital, ökar men från en mycket låg nivå. Innovativa företag skulle också ha nytta av ändamålsenligare offentlig forskning, som för närvarande bromsas genom svårigheten att locka inhemska och utländska begåvningar och avsaknaden av resultatbaserad finansiering. De privata investeringarna i Slovenien är fortfarande relativt låga i förhållande till jämförbara länder, vilket motiverar riktade ansträngningar att ytterligare förbättra de allmänna förutsättningarna för investeringar, särskilt på områden som ger stora möjligheter att öka produktiviteten.
- (14) Företagsverksamheten hålls tillbaka genom den fortsatta stora regelbördan och administrativa bördan. Byråkratin anses vara ett av de största problemen för att bedriva affärsverksamhet i Slovenien. Det rör sig främst om osäkerhet och komplexitet när det gäller skatteförfaranden, men inte bara detta, eftersom det fortfarande tar cirka ett år innan ett handelsrättsligt mål kan behandlas i domstol. Slovenien har tagit fram ett hjälpmedel som ska minska den administrativa bördan och som man nu håller på att införa. Det återstår dock mycket arbete med att införa detta hjälpmedel.

- (15) Slovenien har också börjat vidta åtgärder mot den mycket restriktiva regleringen inom vissa tjänstesektorer. Reformen har genomförts för att liberalisera yrkeskraven för arkitekter och civilingenjörer, men andra problem som kommissionen tagit upp har fortfarande inte åtgärdats. Reformen skulle också vara till nytta för de slovenska tillverkningsföretag som är beroende av konkurrenskraftiga tjänster.
- (16) En effektiv offentlig upphandling är av avgörande betydelse för att få kontroll på kostnaderna och förbättra kvaliteten i Sloveniens hälso- och sjukvårdssektor. Det är viktigt att utöka den centraliserade upphandlingen och andra former av samlad upphandling, t.ex. gemensam upphandling mellan sjukhus, i syfte att säkerställa tillhandahållande av innovativa produkter av god kvalitet till konkurrenskraftiga priser.
- (17) Slovenien har problem med ineffektivitet i den offentliga upphandlingen. Konkurrensen mellan anbudsgivarna är jämförelsevis låg, vilket framgår av de få anbud som lämnas in i varje upphandling och av den stora andelen förhandlade förfaranden utan föregående utlysning av upphandlingen. Det senare ger också bristande insyn. De personer som medverkar i upphandlingsförfarandena har låga expertkunskaper på området och skyddet mot korruption och otillåten samverkan är lågt. Den nationella kommission som har till uppgift att pröva offentliga upphandlingsförfaranden (*Državna revizijska komisija*) har ett begränsat oberoende, vilket beror på förfarandet för att utse dess medlemmar. Myndigheterna anser att ekonomisk brottslighet och korruption har orsakat mycket skada under de senaste åren, men vissa reformer för att motverka korruption har fortfarande inte genomförts.
- (18) I Slovenien är staten fortfarande i hög grad inblandad i ekonomin, särskilt inom den finansiella sektorn. De tidigare offentliggjorda privatiseringsplanerna har genomförts sakta. Fortsatta privatiseringar skulle göra företagen mer bärkraftiga på lång sikt och minska riskerna för de offentliga finanserna.
- (19) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Sloveniens ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har också bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Slovenien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Slovenien utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (20) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018, och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovenien att vidta följande åtgärder under 2018 och 2019:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxttakt inte överskrider 3,1 % under 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,65 % av BNP. Anta och genomföra lagen om hälso- och sjukvård och sjukförsäkring och den planerade reformen av systemet för långvarig vård och omsorg. Säkerställa pensionssystemets hållbarhet och tillräcklighet på lång sikt, inklusive genom en höjning av den lagstadgade pensionsåldern och en begränsning av förtida pensionsuttag. Öka anställbarheten för lågutbildade och äldre arbetstagare genom livslångt lärande och aktiveringsåtgärder.
2. Utveckla alternativa finansieringskällor för snabbväxande företag. Sänka hindren för marknadstillträde genom att ändra reglerna för produktmarknaderna och begränsa den administrativa bördan. Öka konkurrensen, professionaliseringen och den oberoende tillsynen inom den offentliga upphandlingen. Genomföra privatiseringarna i enlighet med befintliga planer.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Slovakiens nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Slovakiens stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/24)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Slovakien inte konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken för euroområdet, som godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken för euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i Ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Slovakien, i egenskap av medlemsstat med euron som valuta, se till att rekommendationen för euroområdet, så som den återspeglas i rekommendationerna nedan, särskilt rekommendation 1, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Slovakien offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Slovakien hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 25 april 2018 lade Slovakien fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Slovakien omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. I stabilitetsprogrammet för 2018 planerar regeringen att förbättra det samlade underskottet till 0,8 % av BNP 2018, och därefter gradvis till 0,0 % av BNP 2021. Det medelfristiga budgetmålet – ett strukturellt underskott på 0,5 % av BNP – väntas uppnås senast 2020. Enligt stabilitetsprogrammet för 2018 kommer den offentliga skuldkvoten att sjunka gradvis från 49,3 % av BNP 2018 till 43,3 % 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. De åtgärder som ska stödja de planerade underskottsmålen från 2019 och framåt har dock inte beskrivits fullständigt. Budgeten omfattar en inte närmare preciserad utgiftskategori som kallas budgetreserver som utgör en inte obetydlig andel (0,7 % av BNP) och kan användas för ad hoc-verksamhet, vilket minskar förutsebarheten när det gäller budgetgenomförandet.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Slovakien att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifternas nominella tillväxt ⁽²⁾ inte överskrider 2,9 % 2018, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP. Samtidigt sades det att bedömningen av utkastet till 2018 års budgetplan och den påföljande bedömningen av 2018 års budgetutfall kommer att behöva ta vederbörlig hänsyn till målsättningen att få till stånd en finanspolitisk inriktning som bidrar till att både stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i de offentliga finanserna. På grundval av kommissionens bedömning av hur stark återhämtningen i Slovakien varit, med vederbörlig hänsyn tagen till hållbarhetsutmaningarna, behöver inga ytterligare aspekter i det avseendet beaktas. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en betydande avvikelse från den rekommendationen 2018.
- (8) Mot bakgrund av Slovakiens förväntade produktionsgap på 1,2 % av BNP bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 4,1 % under 2019, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,5 % av BNP som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Om politiken förblir oförändrad finns det risk för en betydande avvikelse från det kravet under 2019 till följd av avvikelserna under 2018 och 2019 tillsammans. Allmänt sett anser rådet att de nödvändiga åtgärderna bör vidtas från 2018 för att säkerställa efterlevnad av stabilitets- och tillväxtpaktens bestämmelser.
- (9) Slovakiens offentliga finanser står fortfarande inför risker på lång sikt. Utgifterna för hälso- och sjukvård är fortfarande en risk för de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, eftersom ökad kostnadseffektivitet inom vården i Slovakien fortsätter att vara en utmaning. På lång sikt väntas de offentliga utgifterna för hälso- och sjukvård öka med 1,2 procentenheter av BNP, vilket är högre än den uppskattade genomsnittliga ökningen på 0,9 procentenheter för unionen. Under de senaste åren har pensionssystemets långsiktiga hållbarhet gradvis förbättrats, främst på grund av den automatiska höjningen av pensionsåldern, vilket har minskat de prognostiserade ökningarna av åldersrelaterade utgifter på lång sikt.
- (10) Även om vissa åtgärder har vidtagits för att förbättra kostnadseffektiviteten inom hälso- och sjukvården, framför allt genom *Hodnota za peniaze*-utgiftsöversynen ("valuta för pengarna"), är potentialen att rationalisera användningen av resurser fortfarande betydande. Planer för en långtgående reform av hälso- och sjukvården, som skulle möjliggöra en rationalisering av tjänster, bättre resursförvaltning på sjukhus och effektivare vårdssystem, visar inga tecken på framsteg. Konsumtionen av sjukhusjänster fortsätter att vara hög, med stor andel sjukhusvård för kroniska sjukdomar och utskrivningsnivåer högre än genomsnittet i unionen, i kombination med

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för unionsprogram som motsvaras fullt ut av inkomster från unionsmedel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

en relativt låg beläggningsgrad. En förstärkning av primärvården kan minska det höga trycket på sjukhusen, men det är brist på allmänpraktiserande läkare, vilket förvärras av att dessa är ojämnt geografiskt fördelade. Åldersfördelningen hos allmänpraktiserande läkare väcker också oro för den framtida tillgången på sådana. Slutligen befinner sig flera åtgärder som syftar till att förbättra kostnadseffektiviteten i hälso- och sjukvården, såsom ett fullständigt införande av ett diagnosrelaterat gruppbetalningssystem och ett effektiv driftsättning av e-vårdssystemet, fortfarande i utvecklingsfasen. Det kommer sannolikt att bli ytterligare förseningar och problem med genomförandet i framtiden när det gäller dessa åtgärder.

- (11) Skatteintäkterna ökar till följd av snabb ekonomisk tillväxt och det pågår arbete för att förbättra efterlevnaden av skattelagstiftningen och korrigera Slovakien's höga mervärdesskattgap. Skatteincitamenten för att främja forskning och utveckling har ökat, men fastighetsbeskattningen är fortfarande en svag inkomstkälla. Ett löpande program med utgiftsöversyner inom alla viktiga områden för offentliga utgifter har visat sig vara ett effektivt och rigoröst verktyg för att förbättra kostnadseffektiviteten i de offentliga utgifterna.
- (12) Den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden, som kännetecknas av ökad sysselsättning och historiskt låga nivåer av arbetslöshet, fortsätter. Emellertid är långtidsarbetslösheten fortfarande en av de högsta i unionen, vilket påverkar särskilt utsatta grupper, såsom lågkvalificerade arbetstagare, ungdomar och marginaliserade romer. Till följd av förbättrade villkor på arbetsmarknaden har en brist på utbildad arbetskraft inom vissa sektorer av ekonomin börjat rapporteras. De regionala skillnaderna på arbetsmarknaden är uttalade, med en högre arbetslöshet i östra Slovakien och brist på arbetskraft i landets västra del. Slovakien har börjat genomföra sin handlingsplan för integration av långtidsarbetslösa, som stöds av Europeiska socialfonden. Genom planen införs framför allt individanpassade tjänster, socialt stöd och ett nytt grundläggande system för profilering. Genomförandet har emellertid ännu inte lett till några betydande strukturella förbättringar. Luckor kvarstår i samarbetet med privata partner och icke-statliga organisationer för att avlasta de offentliga arbetsförmedlingarna, samtidigt som den individuella rådgivningen är i ett tidigt skede. Dessutom fungerar den grova segmenteringen av långtidsarbetslösa inte fullt ut som ett verktyg för senare hänvisning till aktiveringsåtgärder. Utbildnings- och omskolningsprogram har förstärkts, men de är fortfarande otillräckliga och deras inriktning på långtidsarbetslösa och missgynnade grupper är fortfarande begränsad. Dessutom är vuxnas deltagande i utbildning fortfarande mycket lågt och kompenserande utbildning för missgynnade grupper är underutvecklad. Kriterierna för att kunna få arbetslöshetsersättning är strikta och förmånernas varaktighet är kort. Detta resulterar i låg täckning av de kortfristigt arbetslösa som får arbetslöshetsersättning.
- (13) Sysselsättningsklyftan mellan könen och lönegapet mellan kvinnor och män ligger långt över genomsnittet i unionen. Den låga sysselsättningsgraden för kvinnor i barnafödande ålder återspeglar att lång föräldraledighet sällan utnyttjas av män, tillsammans med liten användning av flexibla arbetsformer och begränsad tillgång till barnomsorg till rimlig kostnad. Andelen barn i barnomsorg är extremt låg, särskilt när det gäller barn under tre års ålder.
- (14) Utbildningssystemet bidrar inte tillräckligt till den socioekonomiska utvecklingen i Slovakien och är underfinansierad på alla nivåer. Kvaliteten på utbildningsresultaten, romernas deltagande i inkluderande konventionell utbildning och effektiv integration av elever från socioekonomiskt missgynnade miljöer i utbildning är akuta utmaningar. Utbildningsresultaten och nivån på de grundläggande färdigheterna är fortfarande svaga internationellt sett och är starkt påverkade av elevernas socioekonomiska bakgrund. Andelen elever som lämnar skolan med högst grundskoleutbildning är låg, men den växer och det finns uttalade regionala skillnader när det gäller andelen studieavbrott. Trots planerna på att årligen öka lärarnas löner med 6 % fram till 2020 är läraryrket fortfarande oattraktivt, delvis på grund av en begränsad grundutbildning och möjligheter till yrkesutveckling. Genomförandet av åtgärder för att öka deltagandet av romska elever i inkluderande konventionell utbildning är extremt svagt på grund av otillräckligt finansiellt stöd och övervakning samt bristfällig utbildning av lärare i interkulturella frågor.
- (15) Ineffektivitet och flaskhalsar som har uppkommit på grund av dåligt samarbete mellan ministerierna och svag politisk neutralitet i den offentliga förvaltningen är fortfarande en belastning för den offentliga administrationen. Lagen om den offentliga förvaltningen har så sakteliga börjat verkställas, men dess effekt när det gäller att förbättra personalförvaltningen återstår att se. När det gäller förvaltningen av unionsmedel är den administrativa kapaciteten och effektiviteten fortfarande begränsad, och personalomsättningen är fortsatt hög, delvis beroende på politiska växlingar. Detta försöker man dock åtgärda genom att den vice premiärministerns kansli får en starkare samordnande roll och fungerar som en stabiliserande faktor för kontinuitet och institutionell expertis inom de genomförande organisationerna.

- (16) ESI-fonderna är avgörande för att ta itu med de största utmaningarna för att förbättra konkurrenskraften, tillväxten och sysselsättningen i Slovakien. Slovakien förlorade under 2017 finansiering av forskning och innovation till ett värde av 26 miljoner euro, främst på grund av problem vid tillämpningen av urvalskriterier och urval av utvärderare, vilket bekräftades av de genomförda kontrollerna. Om lämpliga åtgärder inte vidtas för att påskynda genomförandet finns det en stor risk för att en annan del av anslagen kommer att gå förlorade. Projekturvalen har nu överskridit hälften av det totala anslaget för den innevarande programperioden, men det praktiska genomförandet har bara lett till utbetalningar till stödmottagare motsvarande 11 % av anslaget.
- (17) Den låga effektiviteten inom den offentliga förvaltningen utsträcker sig även till andra sektorer, t.ex. energi och miljö. Återvinningsgraden är mycket låg och luftkvaliteten fortfarande relativt dålig. Hållbart skogsbruk är en allt större utmaning. Energisektorn lider av överreglering och energipolitiken är inte helt i linje med klimat- och energimålen i unionen.
- (18) Slovakien har tagit viktiga steg mot att uppnå ett välfungerande system för offentlig upphandling. Ansträngningar har gjorts för att införa kvalitativa tilldelningskriterier. Obligatoriska elektroniska verktyg för genomförandet av förfaranden för offentlig upphandling bör vara klara senast i oktober 2018. Omfattande förhandskontroller, om än inte optimalt effektiva, har utförts av alla projekt som finansieras genom ESI-fonderna. Ett tillfredsställande resultat har dock ännu inte uppnåtts när det gäller intern kontroll, öppenhet, digitalisering och professionalisering samt strategisk och miljömässigt hållbar offentlig upphandling. Detta återspeglas i Slovakiens resultat när det gäller konkurrensbegränsande förfaranden, som fortfarande ligger något över genomsnittet i unionen, trots en viss förbättring. Dessutom finns det fortfarande bara begränsade tecken på ett engagemang för att bekämpa korruption. Mer än hälften av företagen anser att korruptionen inom offentlig upphandling som görs av nationella myndigheter är utbredd.
- (19) Korruption, komplicerade administrativa förfaranden, överdriven och snabbt föränderlig reglering för företag och bekymmer när det gäller styrningen av flera tillsynsmyndigheter påverkar i hög grad Slovakiens företagsklimat. Slovakien har hamnat något längre ned i vissa internationella jämförelser men har identifierat ett antal åtgärder för att förbättra företagsklimatet och öka investeringarna. Slovakien har också stärkt ramverket för konsekvensbedömning av lagförslag och utökat dess användning under de senaste åren. Slutligen har en ny strategi för bättre lagstiftning – konsekvensbedömning av lagförslag 2020 – nyligen antagits. Omfattande hinder i form av regleringar kvarstår inom sektorn för företagstjänster med mer begränsningar än genomsnittet för unionen för arkitekter, ingenjörer, advokater, skatterådgivare, patentombud, fastighetsmäklare och turistguider. Rekommendationer om att ta itu med hinder i form av regleringar gjordes i kommissionens meddelande av den 10 januari 2017 om rekommenderade reformer för reglering av yrkesmässiga tjänster. Slovakien har dock inte rapporterat några framsteg i hanteringen av dessa begränsningar.
- (20) På det hela taget har inga framsteg gjorts när det gäller att intensifiera kampen mot korruption. Den upplevda korruptionen är fortsatt hög och åtalen för sådana brott har minskat ytterligare. Korruption har blivit ännu mer illa sett till följd av mordet på en undersökande journalist och det han kom fram till i ett stort antal fall av korruption på hög nivå. Andelen åtal i ärenden på hög nivå är extremt låg. Den bristande möjligheten att utkräva ansvar från polis och åklagare har inte åtgärdats, och detta försvårar kampen mot korruption och utredningar av känsliga korruptionsärenden.
- (21) Förbättringen av rättsväsendets ändamålsenlighet, vilket bland annat inbegriper dess oberoende, fortsätter att vara en utmaning för Slovakien, trots vissa förbättringar i fråga om effektivitet. Oro över rättsväsendets oberoende kvarstår, bl.a. i fråga om utnämningförfaranden för domare på alla nivåer inom domstolsväsendet.
- (22) Visserligen kan innovation stimulera konkurrenskraften och underlätta övergången till en kunskapsbaserad ekonomi, men Slovakiens innovationskapacitet är fortfarande medelmåttig, med en FoU-intensitet som är mycket låg (0,40 % av BNP under 2016). Slovakien har en stor medel- eller högteknologisk tillverkningsindustri, men dominerande multinationella företag har hittills visat endast begränsat intresse för att bedriva FoU-verksamhet, och andelen små och medelstora företag som har intern innovationsverksamhet var mycket lägre i Slovakien (13,9 %) än i unionen som helhet (28,8 %) under 2016.
- (23) De offentliga investeringarna i forskning och innovation ökade kraftigt mellan 2009 och 2015 till följd av användningen av ESI-fonderna. Investeringarnas fulla potential har inte utnyttjats på grund av ineffektivitet i Slovakiens forskningsmiljö. Trots att den vice premiärministerns kansli har fått en starkare roll när det gäller samordning av forskning, utveckling och innovation är den övergripande styrningen av politiken på detta område

svag. Det fragmenterade systemet och den svaga styrningsstrukturen, där ansvaret fördelas mellan flera ministerier och genomförandeorgan, som ofta är dåligt samordnade, leder till att reformer regelbundet får skjutas upp. Åtgärder för att stimulera kunskapsöverföring, stärka forskningskapaciteten i näringslivet och förbättra samarbetet mellan näringslivet och den akademiska världen fortskrider, men bara långsamt.

- (24) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Slovakien ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års ländsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018 och det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Slovakien har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Slovakien utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (25) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Slovakien att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 4,1 % 2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,5 % av BNP. Vidta åtgärder för att öka kostnadseffektiviteten inom hälso- och sjukvårdssystemet och utarbeta en effektivare strategi för hälso- och sjukvårdspersonal.
2. Stärka aktiveringsåtgärder och kompetenshöjande åtgärder, exempelvis riktad utbildning av god kvalitet och individanpassade tjänster för missgynnade grupper, särskilt genom att uppnå målen i handlingsplanen för långtidsarbetslösa. Främja kvinnors sysselsättning, särskilt genom att bygga ut kvalitativ barnomsorg till rimlig kostnad. Öka kvalitet och inkludering i utbildningen, inbegripet genom att öka deltagandet av romska barn i konventionell utbildning från tidig ålder och framåt.
3. Öka användningen av kvalitets- och livscykelrelaterade kostnadskriterier i offentlig upphandling. Bekämpa korruption, bland annat genom att säkerställa efterlevnad av den befintliga lagstiftningen och öka möjligheten att utkräva ansvar när det gäller polisen och åklagarväsendet. Förbättra rättsväsendets ändamålsenlighet, särskilt genom att säkra oberoendet vid utnämningförfaranden. Minska fragmenteringen av det offentliga forskningssystemet och främja innovation inom företagen, inbegripet för små och medelstora företag.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Finlands nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Finlands stabilitetsprogram 2018**

(2018/C 320/25)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 5.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Kommissionen tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, rapporten om förvarningsmekanismen, där det inte angavs att Finland var en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning. Samma dag antog kommissionen också en rekommendation till rådets rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet som Europeiska rådet godkände den 22 mars 2018. Den 14 maj 2018 antog rådet rekommendationen om den ekonomiska politiken i euroområdet ⁽³⁾ (nedan kallad *rekommendationen för euroområdet*).
- (2) Med tanke på att ekonomierna i den ekonomiska och monetära unionen är tätt sammanvävda bör Finland, i egenskap av en medlemsstat som har euron som valuta, säkerställa att rekommendationen för euroområdet, som återspeglas i rekommendationerna, särskilt rekommendation 3, genomförs fullständigt och i tid.
- (3) Landsrapporten 2018 för Finland offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Finland hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽⁴⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (4) Den 13 april 2018 lade Finland fram sitt nationella reformprogram och sitt stabilitetsprogram för 2018. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).⁽³⁾ EUT C 179, 25.5.2018, s. 1.⁽⁴⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Finland omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av skuldkriteriet. I stabilitetsprogrammet för 2018 förutser regeringen, precis som under föregående år, ett totalt budgetsaldo på – 0,6 % av BNP under 2018. Enligt regeringen förväntas saldot förbättras under 2019 och efterföljande år för att nå ett litet överskott under 2020 och 2021. Det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett underskott på 0,5 % av BNP i strukturella termer, överträffades 2017. Det omräknade strukturella saldot ⁽²⁾ förväntas dock bli marginellt större, 0,6 % av BNP 2018–2019, för att därefter minska. Den offentliga skuldkvoten nådde en topp på 63,6 % under 2015 och minskade därefter till 61,4 % under 2017. Enligt stabilitetsprogrammet 2018 kommer skuldkvoten att fortsätta minska och nå 56,7 % av BNP under 2021. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser verkar i stort sett rimligt. De främsta riskerna i budgetprognoserna hänger samman med den planerade social- och hälsovårdsreformen där de förväntade initialkostnaderna kan bli högre än förväntat.
- (7) I stabilitetsprogrammet för 2018 erinras det om att kostnaderna för den exceptionella flyktingströmmen ökade och fick en betydande inverkan på budgeten 2015–2016. Enligt stabilitetsprogrammet 2017 förväntades kostnaderna minska med 0,15 % av BNP 2017. Denna siffra bekräftades inte i stabilitetsprogrammet 2018 och kommissionen har därför inte tagit hänsyn till den. Dessutom beviljades Finland 2017 en tillfällig avvikelse på 0,5 % av BNP från den anpassning som krävs för att nå det medelfristiga budgetmålet för att ta hänsyn till större strukturreformer med positiv inverkan på de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet, framför allt 2017 års pensionsreform och konkurrenskraftsavalet. År 2017 beviljades Finland också en tillfällig avvikelse på 0,1 % av BNP för att ta hänsyn till nationella investeringsutgifter för projekt som medfinansieras av unionen. Vad gäller den senare avvikelsen är ett av behörighetskriterierna att de totala investeringarna inte får minska. Budgetutfallet för 2017 visade en minskning av de offentliga investeringarna 2017 jämfört med året innan, medan de investeringar som hängde samman med unionens medel fortsättningsvis uppges ha varit stabila. Finland kan därför inte längre beviljas en tillfällig avvikelse på 0,1 % av BNP när det gäller nationella investeringsutgifter för projekt som medfinansierades av unionen under 2017. De återstående tillfälliga avvikelserna från anpassningsbanan på väg mot det medelfristiga budgetmålet överförs så att de gäller under en treårsperiod. De tillfälliga avvikelserna inom ramen för klausulerna för ovanliga händelser och strukturreformer uppgår därför till 0,67 % av BNP 2018 och till 0,5 % av BNP 2019.
- (8) Rådet har rekommenderat Finland att säkerställa att avvikelsen från det medelfristiga budgetmålet 2018 begränsas till tillåtna avvikelser som är kopplade till inverkan på budgeten av ovanliga händelser (beviljat 2016) och tillåtna avvikelser i samband med genomförandet av strukturreformer och investeringar (beviljat 2017). Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på 1,9 % under 2018, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot på 0,1 % av BNP. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det en risk för en viss avvikelse från den rekommenderade finanspolitiska korrigeringen 2018. Utfallet för 2017 var emellertid bättre än förväntat, och skillnaden till det medelfristiga målet förväntas därför vara mindre än de tillåtna avvikelserna i samband med klausulerna för ovanliga händelser och strukturreformer. Om uppgifterna kan bekräftas ska de beaktas i efterhandsbedömningen för 2018.
- (9) Enligt kommissionens vårprognos 2018 bör Finland under 2019 säkerställa att avvikelsen från det medelfristiga budgetmålet under året begränsas till vad som tillåts med tanke på inverkan på budgeten av genomförandet av strukturreformerna, för vilka en tillfällig avvikelse beviljades 2017. Detta är förenligt med en maximal nominell tillväxttakt för de primära offentliga nettoutgifterna på 2,9 %, vilket motsvarar en tillåten försämring av det strukturella saldot på 0,2 % av BNP. Om politiken förblir oförändrad förväntas Finland uppfylla kravet för 2019.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ Det konjunkturensade saldot exklusive engångsåtgärder och andra tillfälliga åtgärder, omräknat av kommissionen enligt den vedertagna metoden.

Finland förväntas också uppfylla skuldminskningmålet under 2018 och 2019. Sammantaget anser rådet att Finland måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder för att säkerställa efterlevnad under 2018 och att landet kan förväntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler 2019.

- (10) Eftersom befolkningen åldras och arbetskraften minskar beräknas utgifterna för pensioner, hälso- och sjukvård samt vård och omsorg vid långvarigt vårdbehov öka från 22 % av BNP 2016 till 24 % av BNP fram till 2030. Förvaltningsreformen och social- och hälsovårdsreformen, som för närvarande diskuteras i riksdagen, syftar till att minska utgiftsökningen på detta område. Andra mål är att säkerställa lika tillgång till hälso- och sjukvård och kortare väntetider för patienter, framför allt i mindre gynnade och avlägsna områden. Andelen som uppger att deras vårdbehov inte tillgodoses ligger över unionsgenomsnittet. I synnerhet personer utanför arbetskraften uppger att de har svårt att få den vård som de behöver. En ny regional offentlig förvaltning, landskap, kommer att ha hand om social- och hälsovårdstjänsterna från och med 2020. Genom reformen sammanförs resurser så att de kan användas på ett mer effektivt sätt på landskapsnivå. En ökad användning av digitala och elektroniska tjänster bör också öka produktiviteten. Slutligen kommer social omsorg och primärvård att tillhandahållas av både offentliga och privata social- och hälsocentraler. På så sätt får patienterna större valfrihet, medan konkurrensen mellan tjänsteproductenterna förväntas ge kostnadsbesparingar. Huruvida dessa högt ställda mål kommer att nås beror också på vilka val som görs när reformen genomförs.
- (11) Sysselsättningsgraden i Finland är 74 % av den totala befolkningen i arbetsför ålder 2017 (20–64 år), vilket är relativt lågt jämfört med de övriga nordiska länderna. Deltagandet på arbetsmarknaden var också lägre, framför allt bland kvinnor, män med låg utbildning och personer med invandrarbakgrund. Den strukturella arbetslösheten var relativt hög, cirka 7,5 % av den totala arbetskraften 2017. Trots de insatser som myndigheterna under senare tid gjort för att öka sysselsättningen kvarstår utmaningar när det gäller att anta fler incitament för att ta emot arbete och införa aktivare arbetsmarknadsåtgärder.
- (12) Bidrags- och arbetslöshetsfällorna är fortfarande ett hinder för ett ökat utnyttjande av arbetskraften. Bidragsfällan beror till stor del på bidragssystemet och kombinationen av olika typer av bidrag. Det sociala biståndet och bostadsbidraget är viktiga orsaker till denna fälla. Dessa och andra förmåner fasas ut mycket snabbt när inkomsterna ökar, och det finns därför en risk för att det inte är tillräckligt ekonomiskt lönsamt att börja arbeta. Snåriga stödbestämmelser i kombination med administrativa rutiner leder till betydande arbetslöshetsfällor eller byråkratifällor. Osäkerhet i fråga om förmånernas storlek och karenstid gör det mindre attraktivt att ta emot kortvariga anställningar eller deltidsarbete. Trots att bostadsbyggandet ökat under den senaste tiden kan bristen på bostäder till överkomligt pris i tillväxtcentrum vara ytterligare ett hinder för arbetskraftens rörlighet. De första resultaten av det pågående försöket med basinkomst förväntas under 2019, och kommer sannolikt att användas som underlag för översyn av det sociala trygghetssystemet. En familjeledighetsreform har diskuterats eftersom man vill öka sysselsättningsgraden för kvinnor i fertil ålder och främja jämställdheten. Det finns planer på att ta i bruk ett inkomstregister som uppdateras i realtid, och detta register kunde förbättra de offentliga tjänsternas effektivitet och bidra till att förmånerna fördelas på ett mer ändamålsenligt sätt.
- (13) Lönebildningen håller på att ändras till förmån för sektorsspecifika och lokala förhandlingar. Eftersom företagen ofta stöter på mycket olika typer av begränsningar borde detta leda till skillnader i lönenivån i olika företag, och på så sätt skulle man säkerställa att de verkliga löneökningarna överensstämmer med produktionstillväxten samtidigt som de stöder en bättre sysselsättning. I de senaste löneavtalen som ingicks i slutet av 2017 och i början av 2018 gavs organiserade arbetsgivare större möjligheter att föra lokala förhandlingar. Vissa hinder kvarstår för arbetsgivare som inte tillhör någon arbetsgivarorganisation. De första positiva resultaten har kunnat skönjas, eftersom den senaste tidens löneförhandlingar pekar på ett resultat med en i stort sett neutral inverkan på kostnadskonkurrenskraften. Trots att en formell samordning av löneavtalen saknas, verkar det i praktiken som om en finländsk modell håller på att skapas, där löneförhöjningar inom den sektor som inte är exponerad för internationell handel följer utvecklingen inom den sektor som är exponerad.
- (14) I takt med att andelen i arbetskraften och sysselsättningen gradvis återgår till de nivåer som rådde före krisen är det troligt att den lägre anställbarheten för arbetslösa och personer utanför arbetskraften kommer att ge upphov till problem som kan dämpa återhämtningen på arbetsmarknaden och därigenom undergräva den långsiktiga hållbarheten i det finska välfärdssamhället. Arbetslösa och personer utanför arbetskraften behöver ändamålsenliga och integrerade aktiverings- och rehabiliteringstjänster. Samtidigt är de resurser som ges till offentliga sysselsättningstjänster, särskilt rådgivning, mindre än unionsgenomsnittet. Tjänsterna för arbetslösa, särskilt de med sämre sysselsättningsmöjligheter, är spridda över flera leverantörer. Integration eller bättre samordning skulle bidra till ett heltäckande nät av tjänster (en enda kontaktpunkt för arbetslösa/personer utanför arbetskraften). Det behövs

fortsatta insatser för att personer utanför arbetskraften, framför allt 25–49-åringar och personer med invandrarbakgrund, på nytt ska kunna ta sig in på arbetsmarknaden. Migranter kan delvis kompensera för den minskande arbetsföra befolkningen, förutsatt att de är välintegrerade på arbetsmarknaden och i samhället. Bristen på arbetskraft ökar, vilket troligtvis är ett uttryck för de strukturomvandlingar som pågår inom ekonomin, såsom att befolkningen blir äldre. Detta tyder på att fortsatta investeringar i vuxenutbildning och yrkesutbildning är nödvändiga för att möjliggöra yrkesrörlighet och minska kompetensglappen.

- (15) Regeringen har vidtagit åtgärder för att främja entreprenörskap och nystartade företag och den har även förbättrat tillgången till lån och exportgarantier för små och medelstora företag. Arbetslösa får nu också behålla sin arbetslöshetsförmån under de första månaderna efter att de har startat ett eget företag. För att denna åtgärd ska vara framgångsrik kommer den sannolikt att behöva kombineras med utbildning och handledning men den korta tiden kan begränsa dess effekter. Vissa brister i det sociala skyddet för egenföretagare och enskilda näringsidkare kvarstår också, och risken för fattigdom bland egenföretagare i Finland är hög jämfört med för arbetstagare.
- (16) Hushållens skuldsättning är fortfarande på en historiskt sett hög nivå (67 % av BNP 2016). De flesta lånen har tagits till en rörlig ränta, vilket innebär en risk om räntorna stiger på medellång sikt. Konsumentkrediterna ökar snabbt, och en allt högre andel av lånen beviljas av utländska banker, av finansiella institut (andra än kreditinstitut), av företag som beviljar smålån och genom person-till-person-lån. Finansinspektionen i Finland har beslutat om åtgärder för att hålla hushållens stigande skuldsättning i styr. Emellertid förväntas ingen snar aktiv minskning av skulderna, framför allt inte som räntorna är låga och konsumenternas förtroende starkt. Avsaknaden av ett heltäckande kreditregister (som omfattar både positiv och negativ information om gäldenärer) kan förhindra banker från att få en klar översikt över hushållens totala skuldsättning.
- (17) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Finlands ekonomiska politik och redogjort för denna i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt stabilitetsprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Finland har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Finland utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (18) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat stabilitetsprogrammet för 2018 och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Finland att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Uppnå det medelfristiga budgetmålet under 2019, med beaktande av tillåtna avvikelser i samband med genomförandet av strukturreformerna, för vilka en tillfällig avvikelse har beviljats. Se till att förvaltningsreformen antas och genomförs, för att åstadkomma mer kostnadseffektiva social- och hälsovårdstjänster som alla har tillgång till.
2. Förbättra incitamenten att ta ett arbete och säkerställa ändamålsenliga och välintegrerade tjänster för arbetslösa och personer utanför arbetskraften.
3. Intensifiera övervakningen av hushållens skuldsättning, bl.a. genom att inrätta ett kreditregistersystem.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar

H. LÖGER

Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 5.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Sveriges nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Sveriges konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/26)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,med beaktande av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser ⁽²⁾, särskilt artikel 6.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av förordning (EU) nr 1176/2011, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Sverige konstaterades vara en av de medlemsstater som skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Sverige offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Sverige hade lyckats med den landsspecifika rekommendation som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års landsspecifika rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål. Den innehöll också en fördjupad granskning enligt artikel 5 i förordning (EU) nr 1176/2011, vars resultat också offentliggjordes den 7 mars 2018. Av analysen drog kommissionen slutsatsen att Sverige har makroekonomiska obalanser. Framför allt innebär övervärderade bostadspriser i kombination med hushållens ständigt ökande skuldsättning en risk för en oordnad korrigerande. Hushållens redan höga skulder fortsätter att öka. Bostadspriserna har ökat snabbt och så gott som oavbrutet i nästan 20 år. Priserna sjönk dock något under det sista kvartalet 2017. Trots det tyder värderingsindikatorerna på att bostadspriserna är mycket höga i förhållande till fundamenta. Trots att bankerna förefaller tillräckligt kapitaliserade, skulle en oordnad korrigerande också kunna drabba den finansiella sektorn på grund av bankernas ökande exponering för hushållens bolån. I så fall kan det uppstå spridningseffekter till grannländerna, eftersom det finns kopplingar mellan ländernas systemviktiga finansinstitut. På senare år har åtgärder vidtagits för att tygla bolåneutvecklingen och för att öka bostadsbyggandet. De politiska åtgärder som vidtagits hittills har dock inte varit tillräckliga för att åtgärda de uppblåsta bostadspriserna, och det finns fortfarande luckor i politiken, särskilt när det gäller skatteincitament för bostadsägande samt bostadsutbudets och hyresmarknadens funktion.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.⁽²⁾ EUT L 306, 23.11.2011, s. 25.⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (3) Den 27 april 2018 lade Sverige fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för samma år. För att beakta deras inbördes samband har de båda programmen bedömts samtidigt.
- (4) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 ⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (5) Sverige omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del. Enligt konvergensprogrammet för 2018 planerar regeringen att nå ett överskott på 1,0 % av BNP för 2018 och att fortsätta uppfylla det medelfristiga budgetmålet, dvs. ett strukturellt underskott på 1 % av BNP, under hela programperioden. Enligt konvergensprogrammet för 2018 väntas den offentliga skuldkvoten sjunka till 37,3 % av BNP under 2018 och fortsätta att sjunka till 29,0 % för 2021. Ekonomisk tillväxt och sunda offentliga finanser är de viktigaste drivkrafterna för den sjunkande offentliga skuldkvoten. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. Enligt kommissionens vårprognos 2018 beräknas det strukturella saldot uppgå till ett överskott på 0,7 % av BNP 2018 och ett överskott på 1,0 % av BNP 2019, vilket är över det medelfristiga budgetmålet. Rådet anser, på grundval av sin bedömning av konvergensprogrammet 2018 och med beaktande av kommissionens vårprognos 2018, att Sverige kan väntas följa stabilitets- och tillväxtpaktens regler under 2018 och 2019.
- (6) Hushållens skuldsättning har fortsatt att öka från redan höga nivåer. Hushållens skulder ökade med 7,0 % under 2017, och uppgick till ca 86 % av BNP och 184 % av den disponibla inkomsten – vilket är bland de högsta nivåerna i unionen. Efter en liten nedgång under 2016 ökade skulderna i förhållande till nettoinkomsterna (skuldkvoten) för nya bolånetagare igen under 2017 och uppgick i genomsnitt till 411 %, vilket är en ny högsta nivå. Orsaken till hushållens ökande skulder är främst högre bolån, vilket är kopplat till höga bostadspriser och strukturella snedvriddningar som gynnar bolånefinansierade fastighetsinvesteringar. Skuldnivåerna är ojämnt fördelade: låginkomsthushåll och yngre hushåll har särskilt höga skulder i förhållande till sina inkomster. Sverige har infört flera makrotillsynsåtgärder på senare år. Åtgärderna omfattar bland annat tak för belåningsgraden, justeringar av bankernas riskviktsgolv och införande av ett formellt amorteringskrav på bolån i juni 2016. Ett nytt skärpt amorteringskrav för låntagare med hög skuldkvot trädde i kraft i mars 2018. Sverige har också genom lagändringar förstärkt Finansinspektionens möjligheter att vidta makrotillsynsåtgärder. Det nya reglerna gäller från och med februari 2018, och gör det möjligt för Finansinspektionen att reagera snabbare med ett bredare spektrum av åtgärder mot riskerna med hushållens växande skuldsättning. Det förefaller som de makrotillsynsåtgärder som hittills har införts har haft begränsad inverkan på bolåneutvecklingen. Att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bolån eller höja fastighetsskatten skulle bidra till att tygla hushållens skuldsättning, men regeringen har inte gjort några framsteg i detta avseende.
- (7) Sveriges ekonomi växte kraftigt under 2017 (2,4 %) med stöd i en robust inhemsk efterfrågan. Investeringarna, med bostadsinvesteringarna som drivkraft, ökade med 6,0 % (på årsbasis) de första tre kvartalen och bidrog därmed i högsta grad till tillväxten. Trots en kraftig ökning av nyproduktionen av bostäder på senare år råder det fortfarande bostadsbrist, särskilt på boenden till överkomliga priser i storstadsregionerna. Bristen på boende till adekvata priser kan också begränsa rörligheten på arbetsmarknaden, försvåra en effektiv integration av migranter på arbetsmarknaden och öka ojämlikheten mellan generationerna.
- (8) Efter två decennier med snabbt ökande bostadspriser inträffade en viss avmattning på bostadsmarknaden under hösten 2017, men priserna ligger fortfarande över fundamenta. Viktiga drivkrafter är bland annat skatteincitament som gynnar bostadsägande och bolån, och fortsatt fördelaktiga lånevillkor i kombination med fortsatt relativt långsam amorteringstakt på bolån. Dessutom är bostadsbristen kopplad till strukturella ineffektiviteter, till exempel begränsad konkurrens inom byggbranschen på grund av inträdes hinder för småföretag och utländska företag och de stora byggherrarnas förmåga att kontrollera markresurserna. Det finns även hinder för ett effektivt utnyttjande av det befintliga bostadsbeståndet. På hyresmarknaden skapar hyror under marknadspris

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

inläsnings- och utestängningseffekter. På egnahemsmarknaden motverkar skatten på kapitalvinster husägarnas rörlighet. De svenska myndigheterna fortsätter att gradvis genomföra 22-punktsprogrammet för att öka bostadsbyggandet och effektivisera bostadsmarknaden. Inga signifikanta politiska åtgärder har dock vidtagits för att göra hyressättningen flexiblare eller för att se över kapitalvinstbeskattningen.

- (9) En avancerad ekonomi behöver välutbildad arbetskraft, men en arbetskraftsbrist har börjat växa fram inom till exempel bygg och anläggning, utbildning, hälso- och sjukvård, naturvetenskap, teknik och it. I det här avseendet finns det fortfarande utmaningar att ta itu med, till exempel inträdet för personer med utländsk bakgrund, särskilt kvinnor, på arbetsmarknaden. Sysselsättningsgraden bland kvinnor födda utanför EU är avsevärt lägre än i befolkningen i allmänhet. Skillnaderna i skolresultat för elever med olika socioekonomisk bakgrund ökar. Integrationen av nyanlända elever i skolsystemet måste följas noga, precis som den tilltagande lärarbristen.
- (10) Kommissionen har inom ramen för 2018 års europeiska planeringstermin gjort en omfattande analys av Sveriges ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Sverige har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Sverige utan också i vilken utsträckning de följer unionens regler och riktlinjer, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (11) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018 och anser ⁽¹⁾ att Sverige väntas följa stabilitets- och tillväxtpakten.
- (12) Mot bakgrund av kommissionens fördjupade granskning och denna bedömning har rådet granskat det nationella reformprogrammet för 2018 och konvergensprogrammet för 2018. Dess rekommendationer enligt artikel 6 i förordning (EU) nr 1176/2011 återspeglas nedan i rekommendation 1.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Sverige att 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Ta itu med risker kopplade till hushållens höga skuldsättning genom att stegvis begränsa avdragsrätten för utgiftsräntor på bolån eller genom att höja fastighetsskatten. Stimulera bostadsbyggandet där bristen är som störst, främst genom att ta bort strukturella hinder för byggandet, och effektivisera bostadsmarknaden, bland annat genom att göra hyressättningen flexiblare och se över kapitalvinstbeskattningen.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

RÅDETS REKOMMENDATION**av den 13 juli 2018****om Förenade kungarikets nationella reformprogram 2018 med avgivande av rådets yttrande om Förenade kungarikets konvergensprogram 2018**

(2018/C 320/27)

EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA REKOMMENDATION

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 121.2 och 148.4,

med beaktande av rådets förordning (EG) nr 1466/97 av den 7 juli 1997 om förstärkning av övervakningen av de offentliga finanserna samt övervakningen och samordningen av den ekonomiska politiken ⁽¹⁾, särskilt artikel 9.2,

med beaktande av Europeiska kommissionens rekommendation,

med beaktande av Europaparlamentets resolutioner,

med beaktande av Europeiska rådets slutsatser,

med beaktande av sysselsättningskommitténs yttrande,

med beaktande av ekonomiska och finansiella kommitténs yttrande,

med beaktande av yttrandet från kommittén för socialt skydd,

med beaktande av yttrandet från kommittén för ekonomisk politik, och

av följande skäl:

- (1) Den 22 november 2017 antog kommissionen den årliga tillväxtöversikten, som inledde 2018 års europeiska planeringstermin för samordning av den ekonomiska politiken. Den tog vederbörlig hänsyn till den europeiska pelaren för sociala rättigheter som proklamerades av Europaparlamentet, rådet och kommissionen den 17 november 2017. Prioriteringarna i den årliga tillväxtöversikten godkändes av Europeiska rådet den 22 mars 2018. Den 22 november 2017 antog kommissionen, på grundval av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 ⁽²⁾, även rapporten om förvarningsmekanismen, där Förenade kungariket konstaterades vara en av de medlemsstater som inte skulle bli föremål för en fördjupad granskning.
- (2) Landsrapporten 2018 för Förenade kungariket offentliggjordes den 7 mars 2018. Den innehöll en bedömning av hur väl Förenade kungariket hade lyckats med de landsspecifika rekommendationer som rådet antog den 11 juli 2017 ⁽³⁾, med uppföljningen av tidigare års rekommendationer och med sina nationella Europa 2020-mål.
- (3) Den 29 mars 2017 underrättade Förenade kungariket Europeiska rådet om sin avsikt att utträda ur Europeiska unionen. Om inte ett ratificerat utträdesavtal föreskriver ett annat datum eller Europeiska rådet, i enlighet med artikel 50.3 i fördraget om Europeiska unionen och i samförstånd med Förenade kungariket, enhälligt beslutar att fördragen ska upphöra att gälla vid ett senare datum kommer all primär och sekundär unionsrätt att upphöra att gälla Förenade kungariket från den 30 mars 2019, kl. 00.00 (centraleuropeisk tid). Förenade kungariket blir då ett tredjeland. Förhandlingar pågår i syfte att säkerställa ett ordnat utträde med en övergångsperiod fram till slutet av 2020, under vilken unionsrätten kommer att fortsätta att gälla för och i Förenade kungariket.
- (4) Den 30 april 2018 lade Förenade kungariket fram sitt nationella reformprogram för 2018 och sitt konvergensprogram för 2018. De båda programmen har bedömts samtidigt för att deras inbördes samband ska kunna beaktas.

⁽¹⁾ EGT L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1176/2011 av den 16 november 2011 om förebyggande och korrigerande av makroekonomiska obalanser (EUT L 306, 23.11.2011, s. 25).

⁽³⁾ EUT C 261, 9.8.2017, s. 1.

- (5) Vid programplaneringen för de europeiska struktur- och investeringsfonderna (nedan kallade *ESI-fonder*) för perioden 2014–2020 har relevanta landsspecifika rekommendationer beaktats. I enlighet med artikel 23 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013⁽¹⁾ får kommissionen begära att en medlemsstat ska se över och föreslå ändringar av sin partnerskapsöverenskommelse och av relevanta program när så krävs för att stödja genomförandet av relevanta rekommendationer från rådet. Kommissionen har, i riktlinjerna för tillämpning av åtgärder som sammanlänkar effektiva ESI-fonder med sund ekonomisk styrning, beskrivit närmare hur den kommer att tillämpa denna bestämmelse.
- (6) Förenade kungariket omfattas för närvarande av stabilitets- och tillväxtpaktens förebyggande del och av övergångsreglerna för skuldkriteriet. I sitt konvergensprogram för 2017–2018 räknar regeringen med att det totala underskottet kommer att minska från 2,2 % av BNP under 2017–2018 till 1,8 % av BNP under 2018–2019 och till 1,7 % av BNP under 2019–2020. I konvergensprogrammet anges inte något medelfristigt budgetmål. Enligt konvergensprogrammet kommer den offentliga skuldkvoten att stabiliseras på cirka 85,5 % av BNP från 2017–2018 till 2019–2020 och sedan minska till 84,8 % av BNP 2021–2022. Det makroekonomiska scenario som ligger till grund för dessa budgetprognoser är realistiskt. De åtgärder som behöver vidtas för att stödja de planerade underskottsmålen är generellt sett väl definierade, men ökande krav på offentliga utgifter på flera områden innebär en risk för att underskottet inte kommer att minska som planerat.
- (7) Den 11 juli 2017 rekommenderade rådet Förenade kungariket att säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna⁽²⁾ inte ökar nominellt mer än 1,8 % 2018–2019, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP. Samtidigt angav rådet att en finanspolitisk inriktning bör eftersträvas som bidrar både till att stärka den pågående återhämtningen och säkerställa hållbarheten i Förenade kungarikets offentliga finanser. Enligt kommissionens vårprognos 2018 finns det risk för en viss avvikelse från kraven i den förebyggande delen 2018–2019.
- (8) Mot bakgrund av Förenade kungarikets offentliga skuldkvot på över 60 % av BNP och förväntade produktionsgap på 0,4 % bör de primära offentliga nettoutgifterna inte öka nominellt mer än 1,6 % av BNP under 2019–2020, vilket är i linje med den strukturella anpassning på 0,6 % som svarar mot den överenskomna anpassningsmatrisen för krav i stabilitets- och tillväxtpakten. Om politiken förblir oförändrad förväntas Förenade kungariket uppfylla kravet 2019–2020. Vid en första anblick ser Förenade kungariket ut att klara övergångsreglerna för skuldkriteriet 2018–2019 och 2019–2020 på grund av den tillåtna årliga avvikelsen på 0,25 %. Sammantaget anser rådet att Förenade kungariket måste vara redo att vidta ytterligare åtgärder från och med 2018–2019 för att stabilitets- och tillväxtpaktens regler ska följas.
- (9) Nettoutbudet på bostäder fortsätter att öka varje år i ett sammanhang präglad av statliga initiativ för att stimulera bostadsmarknaden och en konjunkturuppgång. Utbudet ligger dock fortfarande långt under uppskattad efterfrågan, och Förenade kungariket har fortfarande svårt att få fram tillräckligt många bostäder. Detta är kopplat till en mycket sträng och komplicerad reglering av marknaden för mark. Bostadsbristen och de höga boendekostnaderna drabbar särskilt områden där efterfrågan är hög och ökar, t.ex. i och kring storstäder. Regeringen är medveten om problemet och har satt upp ambitiösa mål för att öka utbudet under de kommande åren. Samtidigt står regeringen fast vid sitt åtagande att begränsa utbyggnad runt storstäder. Bostadsägandet har sjunkit avsevärt för unga, vilket bidrar till bristande jämlikhet mellan generationerna.
- (10) Arbetskraftsproduktiviteten är låg och står stilla. Stora delar av ekonomin presterar ganska dåligt sett till de viktigaste drivkrafterna för produktiviteten: kompetens, investeringar och effektiva affärsprocesser. Förenade kungarikets väg-, järnvägs- och flygnet står också under stort och växande kapacitetstryck.
- (11) De totala arbetsmarknadssiffrorna är fortfarande positiva ur de flesta synvinklar, men orosmolnen hopas kring kvaliteten på vissa anställningar. Problembilden omfattar sådant som kompetensutveckling, vissa atypiska anställningsformer, lönenivå, produktivitet, deltagande på arbetsmarknaden och fattigdom bland befolkningen i arbetsför ålder. Väsentliga politiska initiativ och insatser har lanserats på alla dessa områden. Samspel i politiken

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 av den 17 december 2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006 (EUT L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁽²⁾ De primära offentliga nettoutgifterna består av de totala offentliga utgifterna exklusive ränteutgifter, utgifter för EU-program som motsvaras fullt ut av inkomster från EU-medel och icke-diskretionära förändringar i utgifterna för arbetslöshetsförmåner. Nationellt finansierade fasta bruttoinvesteringar fördelas över fyra år. Diskretionära åtgärder på inkomstsidan eller lagstadgade inkomstökningar är inräknade. Engångsåtgärder på såväl inkomst- som utgiftssidan är avräknade.

på dessa nära kopplade områden är avgörande. När det gäller kompetens har mycket av fokus hittills lagts på lärlingsutbildningar och reformer av teknisk utbildning. Fokus på kvalitet för bägge kan ge en varaktig multiplikatoreffekt för både samhället och ekonomin. Förenade kungariket är en av de medlemsstater som redan uppfyller mer än två tredjedelar av kriterierna i utkastet till europeisk ram för ändamålsenliga lärlingsutbildningar av god kvalitet, och därför kan man ange och följa upp kvalitetsmål, t.ex. genom att titta på hur det går för deltagarna. Anslag i nivå med vad som öronmärkts för lärlingsutbildning och de nya tekniknivåerna (T-Levels) för avhoppare från skolan behövs för livslångt lärande, särskilt för dem som sitter fast i ingångsjobb.

- (12) Frågor om socialt skydd och social integration behöver också uppmärksamhet framöver. Barnomsorgsreformer håller på att genomföras, men mer kan behövas, särskilt för barn under tre år. Vissa välfärdsreformer och nedskärningar har ännu inte fått fullt genomslag, särskilt inte för familjer med arbete.
- (13) Kommissionen har inom ramen för den europeiska planeringsterminen för 2018 gjort en omfattande analys av Förenade kungarikets ekonomiska politik och redogjort för den i 2018 års landsrapport. Den har även bedömt konvergensprogrammet för 2018, det nationella reformprogrammet för 2018 samt uppföljningen av de rekommendationer Förenade kungariket har fått tidigare år. Kommissionen har beaktat inte bara programmets relevans för hållbarheten i finanspolitiken och den socioekonomiska politiken i Förenade kungariket utan också i vilken utsträckning unionens regler och riktlinjer har iakttagits, mot bakgrund av behovet att stärka den övergripande ekonomiska styrningen i unionen genom att framtida nationella beslut fattas med beaktande av synpunkter på unionsnivå.
- (14) Mot bakgrund av denna bedömning har rådet granskat konvergensprogrammet för 2018, och dess yttrande ⁽¹⁾ återspeglas särskilt i rekommendation 1 nedan.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS Förenade kungariket att under 2018 och 2019 vidta följande åtgärder:

1. Säkerställa att de primära offentliga nettoutgifterna inte ökar nominellt mer än 1,6 % 2019–2020, vilket motsvarar en årlig strukturell anpassning på 0,6 % av BNP.
2. Höja utbudet av bostäder, särskilt i områden där efterfrågan är stor och även genom ytterligare reformer av markanvändningssystemet.
3. Angripa behov av kompetens- och karriärlyft genom att ange kvalitets- och effektivitetsmål för lärlingsutbildningar och genom att investera mer i livslångt lärande för dem som redan arbetar.

Utfärdad i Bryssel den 13 juli 2018.

På rådets vägnar
H. LÖGER
Ordförande

⁽¹⁾ Enligt artikel 9.2 i rådets förordning (EG) nr 1466/97.

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV